

ROMANID

DR. MAGYAR ZOLTÁN

társalgás és nyelvtan

Romanid

dr. Magyar Zoltán

ROMANID

Tájékoztató és társalgási könyv

2015

Írta: DR. MAGYAR ZOLTÁN nyelvтанár

Szerkesztette: GAJÁRSZKI LÁSZLÓ

A mű az 1984-ben kiadott eredeti kiadvány alapján került átdolgozásra.

Harmadik kiadás (verziószám: 1.4), 2015

Copyright © 1984 – 2015, dr. Magyar Zoltán

Created and Edited in Hungary

ISBN 963 471 337 8
Felelős kiadó: Dr. Csikai Gyula
Készült a Kossuth Lajos Tudományegyetem Könyvtárának sokszorosító üzemében
rotaprint eljárással
2000 példányban
Terjedelem: 9,9 A/5 ív.
Nyomdaszám: 954-84.

(Az eredeti könyvben található nyomdai és kiadói információk)

Előszó

Egy műnyelvi könyv elé nem hálás feladat ajánló sorokat írni. A műnyelvtervezetek hosszú sorának a sorsa ugyanis azt bizonyítja, hogy az interlingvisztikának, ennek az új tudományágnak a hajtásai nagyon kevés kivétellel elhervadtak, elsorvadtak. Pedig e tervezetek szerzői tudásuk legjavát adva, azzal a humánus jó szándékkal és altruista segíteni akarással törekedtek egy meglévő általános igény kielégítésére, hogy használhassanak a köznek, az egész emberiségnek.

Ennek ellenére az idegen nyelvi érdeklődés főleg csak az etnikus nyelvek iránt nyilvánul meg, jóllehet e nyelvek tanulása során hihetetlenül nagy mennyiségű szellemi energia megy csaknem főisolegesen veszendőbe.

A műnyelveknek ez az alacsony szintű értékelése számos tényezőtől tevődik össze. A legfontosabb talán az az óriási hátrány, hogy a műnyelv mögött nem áll egy élő bázis, az illető nyelvet beszélő nép, amelynek történelme, kultúrája és egész léte szinte korlátlan lehetőségeket biztosít számára.

A műnyelv viszont az ismeretlenségből, egészen letről indul el. Hosszú és nehéz út áll előtte, mert az, ami az etnikus nyelvénél már indulásakor adva van, az nála csak óhajtott, távoli cél. A műnyelv csak egy gyenge hajtás, amelynek csak potenciális erői vannak, amelyekkel ezt az indulási hátrányt nem lehet behozni. A műnyelvnek ahhoz, hogy potenciális erői kiteljesedjenek, időre, támogató, segítő kezekre, megértő lelkekre és mecénásokra van szüksége, de főleg arra, hogy megláttassa magát, hogy bemutatkozzék az embereknek, a nagyközönségnek, amelynek soraiból meri remélni az élő bázis létrejöttét.

Ha ezeket a tényezőket nem tudja magának biztosítani, ezen a veszélyes útszakaszon, sok elődjének sorsában osztozva, elsorvad, elpusztul.

Én e kevésbé ígéretes kilátások közepette is biztos tudattal lépek a nyilvánosság elé és keresem a segítő kezeket, mert meg vagyok győződve, hogy e könyvet haszonnal forgatók fel fogják ismerni nyelvemnek a könyv lapjain előttük kibontakozó belső értékeit és tudatukban a potenciális erők valóságos és cselekvő erőkké fognak átváltozni és az ezeket a szellemi erőket hordozó emberek, a segítő társak, miközben átsegítik nyelvemet az út nehézségein, lesznek az az élő bázis, amelyről nyelvem el fog tudni indulni és egyben az a termőtalaj is, amelyen az így növekedésnek induló gyenge hajtás, az etnikus nyelvénél most már lényegesen előnyösebb helyzetben fává fog növekedni és fel fogja kelteni a nemzetközi érdeklődést is.

*

Mielőtt a nagyközönség is kézbe veheti könyvem, hálás köszöneteimet fejezem ki *Csikai Gyula dr.* egyetemi tanárnak, a Kossuth Lajos Tudományegyetem rektorának, aki nagy megértéssel és készségesen engedélyezte könyvemnek az Egyetem által való kiadását. Hasonlóképpen őszinte köszönettel tartozom lektoraimnak: *Kálmán Béla dr.* akadémikus, egyetemi tanárnak, *Balázs János dr.* egyetemi tanárnak (ELTE) és *Dombrovsky József dr.* ny. egyetemi tanárnak, akik mély szakmai tudásból fakadó elismerő bírállataikkal segítettek elő a kiadás engedélyezését. A román nyelvek és irodalmak tanszéke vezetőjének, *Gorilovics Tivadar dr.* tanszékvezető docensnek, aki a szerkesztői tisztet volt szíves vállalni, szintén nagyon köszönöm önzetlen segítségét és fáradozásait.

Debrecen, 1984. március hó

Magyar Zoltán

Romanid társalgás

01.00	A földrészek	Les continentes
01.01	Európa, európai	<i>Europa, european</i>
01.02	Kelet-Európa, kelet-európai	<i>Est Europa, est european</i>
01.03	Dél-Európa, dél-európai	<i>Sud Europa, sud european</i>
01.04	Nyugat-Európa, nyugat-európai	<i>Vest Europa, vest european</i>
01.05	Észak-Európa, észak-európai	<i>Nord Europa, nord european</i>
01.06	Ázsia, ázsiai	<i>Asia, asiatic</i>
01.07	Afrika, afrikai	<i>Africa, african</i>
01.08	Észak-Amerika, észak-amerikai	<i>Nord America, nord american</i>
01.09	Közép-Amerika, közép-amerikai	<i>Central America, central american</i>
01.10	Dél-Amerika, dél-amerikai	<i>Sud America, sud american</i>
01.11	Ausztrália, ausztráliai	<i>Australia, australian</i>
01.12	Antarktisz, antarktikus	<i>Antarctid, antarctic</i>
01.13	Eurázsia, eurázsiai	<i>Eurasia, eurasiatic</i>
01.14	Afroázsia, afroázsiai	<i>Afroasia, afroasiatic</i>
01.15	Közél-Kelet v. Közép-Kelet	<i>Proch Orient o Median Orient</i>
01.16	Távol-Kelet	<i>Extrem Orient</i>
01.17	kontinens	<i>continent</i>
01.18	kontinensközi	<i>intercontinental</i>
01.19	kontinenst átszelő	<i>transcontinental</i>
01.20	Ázsiát átszelő	<i>transasiatic</i>
01.21	Afrikát átszelő	<i>transafrican</i>
02.00	Az égtájak	Les cardinal punctes
02.01	Észak, Kelet	<i>Nord, Est o Orient</i>
02.02	Dél, Nyugat	<i>Sud, Vest o Occident</i>
02.03	Keleten	<i>In el Orient</i>
02.04	Nyugaton	<i>In el Occident</i>
02.05	Délen, Északon	<i>In el Sud, in el Nord</i>
02.06	Az Északi-tenger	<i>La Nord Mare</i>
02.07	Az északi országok	<i>Les nord paises</i>
02.08	A Keleti pályaudvar	<i>La Est Stacion</i>
02.09	A keleti nyelvek	<i>Les oriental linguas</i>
02.10	A Déli pályaudvar	<i>La Sud Stacion</i>
02.11	A Nyugati pályaudvar	<i>La Vest Stacion</i>
02.12	Észak-Magyarország	<i>Nord Hungaria</i>
02.13	észak-magyarországi	<i>nord hungarian</i>
02.14	Északkelet, északkeleti	<i>Nord-est, nord-oriental</i>
02.15	Északnyugat, északnyugati	<i>Nord-vest, nord-occidental</i>
02.16	Délkelet, délkeleti	<i>Sud-est, sud-oriental</i>
02.17	Délnyugat, délnyugati	<i>Sud-vest, sud-occidental</i>
02.18	Sopron Budapesttől nyugatra van	<i>Sopron [shopron] es al vest de Budapest</i>
02.19	Csehszlovákia hazánktól északra kerül el	<i>Checoslovaquia es situat al nord de nostre pais</i>
02.20	Miskolc 185 km-re észak-keletre fekszik Budapesttől	<i>Miskolc [mishcolcz] es situat a 185 km al nord-est de Budapest</i>
02.21	Az ország déli részén	<i>In la meridional parte del pais</i>
02.22	Az ország délkeleti megyéiben	<i>In les sud-est comitates del pais</i>
02.23	A Nyugatról jövő turisták	<i>Les turistes venient del Occident</i>
03.00	Európa országai, népek, fővárosok	Les paises de Europa, poples, capitales
03.01	Albánia, albán, Tirana	<i>Albania, albanes, Tirana</i>
03.02	Anglia, angol, London	<i>Anglia, angles, London</i>
03.03	Ausztria, osztrák, Bécs	<i>Austria, austrian, Viena</i>

03.04	Belgium, belga, Brüsszel	<i>Belgica, belga, Bruselas</i>
03.05	Bulgária, bolgár, Szófia	<i>Bulgaria, bulgar, Sofia</i>
03.06	Csehszlovákia, cseh, Prága, szlovák, Pozsony	<i>Czechoslovaquia, chec, Praga, slovac, Bratislava</i>
03.07	Dánia, dán, Koppenhága	<i>Danamarca, danes, Copenhagen</i>
03.08	Finnország, finn, Helsinki	<i>Finland, finlandes, Helsinki</i>
03.09	Franciaország, francia, Párizs	<i>France, frances, Paris</i>
03.10	Görögország, görög, Athén	<i>Grecia, grec, Atenas</i>
03.11	Hollandia v. Németalföld, holland, Hága	<i>Holanda o Les Bas Paises, holandes, Hague o La Haya</i>
03.12	Írország, ír, Dublin	<i>Irland, irlandes, Dublin</i>
03.13	Jugoszlávia, szerb, horvát, szlovén, jugoszláv, Belgrád	<i>Yugoslavia, serb, croat, sloven, yugoslav, Belgrad</i>
03.14	Lengyelország, lengyel, Varsó	<i>Polonia o Poland, polones, Varsovia</i>
03.15	Magyarország, magyar, Budapest	<i>Hungaria, hungar, Budapest</i>
03.16	Nagy-Britannia, brit, London	<i>Gran Bretanya, britanic, London</i>
03.17	Németország, német, –	<i>Germania, german, –</i>
03.18	Német Szövetségi Köztársaság v. Nyugat-Németország, Bonn	<i>La German Federal Republica o Vest Germania, Bona</i>
03.19	Német Demokratikus Köz társaság v. Kelet-Németország, Berlin	<i>La German Democratic Republica o Est Germania, Berlin</i>
03.20	Norvégia, norvég, Oslo	<i>Norvegia, norwegian, Oslo</i>
03.21	Olaszország, olasz, Róma	<i>Italia, italian, Roma</i>
03.22	Portugália, portugál, Lisszabon	<i>Portugal, portugues, Lisbona</i>
03.23	Románia, román, Bukarest	<i>Rumania, ruman, Bucarest</i>
03.24	Skócia, skót, Edinburgh	<i>Scocia, scoces, Edinburg</i>
03.25	Spanyolország, spanyol, Madrid	<i>Espanya, espanyol, Madrid</i>
03.26	Svájc, svájci, Bern	<i>Suisa, suis, Bern</i>
03.27	Svédország, svéd, Stockholm	<i>Suedia, suedes, Stockholm</i>
03.28	Szovjetunió, orosz, szovjet, Moszkva	<i>Soviet Union, rus, soviet, Moscu</i>
03.29	Törökország, török, Ankara	<i>Turquia, turc, Ankara</i>
04.00	Egyéb jelentős országok és népek	<i>Altre important paises et poples</i>
04.01	Kína, kínai,	<i>China, chines</i>
04.02	India, indiai	<i>India, indic</i>
04.03	Japán, japán	<i>Japon, japones</i>
04.04	Egyiptom, egyiptomi	<i>Egipt, egipcian</i>
04.05	Amerikai Egyesült Államok, egyesült államokbeli	<i>Unit States de America, unitostatal</i>
04.06	Kanada, kanadai	<i>Canada, canadian</i>
04.07	Brazília, brazíliai	<i>Brasil, brasilian</i>
05.00	Az éghajlat	<i>El clima</i>
05.01	Mi határozza meg egy terület éghajlatát?	<i>Quid determina el clima de un territorio?</i>
05.02	Egy terület éghajlatát az Egyenlítőtől és az óceántól való távolsága, valamint a tengerszint feletti magassága határozza meg	<i>El clima de un territorio es determinat per su distance del Equator et del ocean, sic cam per su altitud supra el mare nivel</i>
05.03	Hazánk éghajlata átmeneti jellegű	<i>El clima de nostre pais es de transicion caracter</i>
05.04	Három éghajlat: a kontinentális, az óceáni és a mediterrán érzeti hatását	<i>Tres climas: el continental, el oceanic et el mediteran fan sentir lor influence</i>
05.05	Évi középhőmérsékletünk 9–11 °C	<i>Nostre anual median temperatur es 9–11 °C</i>
05.06	Milyen tehát hazánk éghajlata?	<i>Como es dunque el clima de nostre pais?</i>
05.07	Hazánk éghajlata mérsékelt szárazföldi	<i>El clima de nostre pais es temperat continental o Nostre pais have un temperat continental clima</i>
05.08	A csapadékeloszlás elég szeszélyes	<i>La precipitacion reparticion es bastante capricios</i>

05.09	Az idei csapadékmennyiség alacsonyabb volt a tavalyinál	<i>La precipitacion quantitat este ano restad inferior a la del pasat an</i>
05.10	Ismerünk még: sarki, szubtrópusi, trópusi, tengert és hegyi klímát	<i>On conosce ancora: polar (arctic), subtropical, tropical, maritim et montan climas</i>
06.00	Az időjárás	<i>El temp</i>
06.01	Milyen az idő?	<i>Como es el temp?</i>
06.02	Milyen idő van ma?	<i>Que temp es id hodi?</i>
06.03	Kellemes idő van	<i>Id es agreable (temp)</i>
06.04	Meleg van, hideg van	<i>Id es cald, id es fred</i>
06.05	Hűvös van, fázom	<i>Id es fresc, yo have fred</i>
06.06	Fázik a kezem	<i>Yo have fred in les manos</i>
06.07	Melegem van, izzadok	<i>Yo have cald, yo transpira</i>
06.08	Süt a nap, fúj a szél	<i>El sole brilla, el vent sufla</i>
06.09	Dörög, villámlik	<i>Id tona, id fulgura</i>
06.10	Esik az eső, havazik	<i>Id pluve, id neva</i>
06.11	Ködös idő van, fagy	<i>Id es nebulos, id gela</i>
06.12	Felhős az ég	<i>El celo es nubilos</i>
06.13	Hány fokos hőmérséklet van ma?	<i>Quanto grades de temperatur haven nos hodi?</i>
06.14	Ma nagy meleg van, 30 fokos a meleg	<i>Hodi, id es gran calor, nos haven 30 grades de calor</i>
06.15	20 fok Celsius van	<i>Id es 20 centigrades o Id es 20 °C</i>
06.16	15 fok hideg van	<i>Id es 15 grades sub zero</i>
06.17	Tegnap a hőmérő 25 °Celsius mutatott	<i>Heri, el termometre marcad 25 °Celsius</i>
07.00	Az év és az évszázadok	<i>El an et les secules</i>
07.01	Idén, idén nyáron	<i>Este an, este estate</i>
07.02	Egy éve (egy év óta)	<i>Desde un an</i>
07.03	Egy éve (egy évvel ezelőtt)	<i>Ante un an</i>
07.04	Tavaly	<i>El pasat an</i>
07.05	Jövőre	<i>El proxim an</i>
07.06	Két év múlva	<i>In dos anes</i>
07.07	Egész évben	<i>El enter an</i>
07.08	Minden évben	<i>Omne an</i>
07.09	Minden második évben	<i>Omne dos anes</i>
07.10	Évről évre	<i>De an en an</i>
07.11	A negyvenes években	<i>In les quarenta anes</i>
07.12	A múlt században	<i>In el pasat secul</i>
07.13	A 18. században	<i>In el 18° secul</i>
07.14	Időszámításunk 800. évében	<i>In el 800° an de nostre era</i>
07.15	Az időszámításunk előtti 5. században	<i>In el 5 secul ante nostre era</i>
07.16	Csokonai a felvilágosodás korának kiemelkedő alakja	<i>Csokonai [choconai] es una eminent figur del age des Luces</i>
07.17	Az évszakok	<i>Les sezones</i>
07.18	Az évnek négy évszaka van: a tavasz, a nyár, az ősz és a tél	<i>El an have quatre sezones: la primavera, la estate, el autumn et el hivern.</i>
07.19	Tavasszal, tavaszi	<i>In primavera, primaveral</i>
07.20	Nyáron, nyári	<i>In estate, estiv o estival</i>
07.21	Nyári időszámítás	<i>Estiv hora</i>
07.22	Ősszel, őszi	<i>In autumn, autumnal</i>
07.23	Télen, téli	<i>In hivern, hivernal</i>
07.24	A tél kellős közepén	<i>In plen hivern</i>
07.25	Nálunk néhány évvel ezelőtt ismét bevezették a nyári időszámítást	<i>Apud nos, on reintroduced ante alcun anos la estiv hora</i>

08.00 A hónapok

08.01	január, február, március,
08.02	április, május, június,
08.03	július, augusztus, szeptember,
08.04	október, november, december.
08.05	januárban, februárban
08.06	ebben a hónapban
08.07	minden hónapban
08.08	hónapokkal ezelőtt
08.09	február óta
08.10	szeptember folyamán
08.11	október végén
08.12	Egy hónapja, hogy ...
08.13	Folyó hó 10-én
08.14	Folyó hó 15-i levele
08.15	Múlt hó 30-i levele
08.16	Szeptember 28-án, hétfőn

Les menses

<i>januar, februar, marce,</i>
<i>avril, may, juni,</i>
<i>juli, august, septembre,</i>
<i>octobre, novembre, decembre.</i>
<i>in januar, in februar</i>
<i>este mens</i>
<i>omne mens</i>
<i>ante menses</i>
<i>desde februar</i>
<i>in el curs de septembrie</i>
<i>al fin de octubre o fin octubre</i>
<i>Id es un mens que ...</i>
<i>El 10 del curent</i>
<i>Vostre letra del 15 del curent</i>
<i>Vostre letra del 30 del pasat mens</i>
<i>El lunedì 28 septembrie</i>

09.00 A hét napjai

09.01	hétfő, kedd, szerda, csütörtök, péntek, szombat, vasárnap
09.02	most hétfőn, minden hétfőn
09.03	Kedden tíz órakor
09.04	Kedden este tíz órakor
09.05	Szerdán délben
09.06	Csütörtökön délután 4 órakor
09.07	Milyen nap van ma?
09.08	Ma péntek van
09.09	Ezen a héten, a jövő héten
09.10	A hét végén, a múlt héten
09.11	Mához egy hétre
09.12	Hét főhöz egy hétre
09.13	Naponta kétszer
09.14	Mától kezdve
09.15	Milyen napra esik az ünnep?
09.16	Az ünnep csütörtökre esik
09.17	A keddről szerdára virradó éjjel
09.18	A vasárnapra virradó éjjel
09.19	A 20-ára virradó éjjel
09.20	Csütörtök hajnalban

Les dias de la semana

<i>lunedì, martedì, mercoledì, giovedì, venerdì,</i>
<i>sabat, dominca</i>
<i>este lunedì, omne lunedì</i>
<i>Martedì a dece horas</i>
<i>Martedì sera a dece horas</i>
<i>Mercoledì midi</i>
<i>Jovedì postmidi a 4 horas</i>
<i>Quel dia es id hodi?</i>
<i>Hodi, id es venerdì</i>
<i>Este semana, la proxim semana</i>
<i>Al fin de la semana, la pasat semana</i>
<i>De hodi in una semana</i>
<i>De lunedì in una semana</i>
<i>Dos ves al dia</i>
<i>A partir de hodi</i>
<i>En quel dia cade la festa?</i>
<i>La festa cade en jovedì</i>
<i>(In) la nocte de martedì a mercoledì</i>
<i>(In) la nocte a dominca</i>
<i>(In) la nocte a 20 (venti)</i>
<i>A la alba de jovedì</i>

10.00 A napszakok. A nap részei

10.01	A hajnal, a reggel
10.02	a délelőtt, a dél
10.03	a délután, az este
10.04	az éjszaka, az éjfél
10.05	Dél van, éjfél van
10.06	Reggel, délben, este (<i>határozó</i>)
10.07	Ma reggel, minden reggel
10.08	Reggel 10 órakor
10.09	Délelőtt 11 órakor
10.10	Este 9 órakor
10.11	Reggeltől estig
10.12	Kora reggeltől késő estig

Les partes del dia

<i>la alba, el matin</i>
<i>el antemidi, el midi</i>
<i>el postmidi, la sera</i>
<i>la nocte, la minocte</i>
<i>Id es midi, id es minocte</i>
<i>De matin, a midi, de sera o la sera</i>
<i>Este matin, omne matin</i>
<i>A dece horas del matin</i>
<i>A dece un horas del antemidi</i>
<i>A nove horas de la sera</i>
<i>Del matin a la sera</i>
<i>Del bon matin a la tarde sera</i>

11.00	Ünnepeink	Nostre festas
11.01	Az ünnepek kiemelkedő események évfordulói vagy hagyományos megemlékezések napjai	<i>Les festas son les aniversares de salient eventes o les dias de tradicional comemoraciones</i>
11.02	Megkülönböztetünk nemzetközi, nemzeti, vallásos és egyéb ünnepeket	<i>On distingue internacional, nacional, religiosos et altre festas</i>
11.03	Nemzetközi ünnepeink:	<i>Nostre internacional festas son:</i>
11.04	Január 1-e az új év első napja	<i>El 1 januar es el prim dia del nov an</i>
11.05	Május 1-e: a munka és a munkásosztály nemzetközi szolidaritásának az ünnepe	<i>El 1 may: la festa del labor et de la internacional solidaritá de la ouvrier clase</i>
11.06	November 7-e: a Nagy Októberi Szocialista Forradalom évfordulója	<i>El 7 novembre: el aniver sar de la Gran Socialist Octubre Revolucion</i>
11.07	Március 8-a: a nemzetközi nőnap	<i>El 8 marce: el Internacional Dia de la Femina</i>
11.08	Nemzeti ünnepeink:	<i>Nostre nacional festas son:</i>
11.09	Március 15-e az 1848-as magyar polgári forradalom kitörésének a napja	<i>El 15 marce es el dia del eclat de la hungar burgues revolucion de 1848</i>
11.10	Április 4-e hazánk felszabadulásának az ünnepe	<i>El 4 avril es la festa de la liberacion de nostre pais</i>
11.11	Augusztus 20-a Alkotmányunk ünnepe	<i>El 20 august es la festa de nostre Constitucion</i>
11.12	Vallásos ünnepeink:	<i>Nostre religios festas son:</i>
11.13	a karácsony (december 25–26)	<i>el Natal (el 25 et 26 decembre)</i>
11.14	a húsvét	<i>la Pasqua</i>
11.15	a pünkösd	<i>la Pentecoste</i>
11.16	Egyéb ünnepek:	<i>Altre festas son:</i>
11.17	A pedagógusnap, amelyet június 1. vasárnapján ünnepelnek	<i>El Dia des pedagogues quid es celebrat la prim dominca de juni</i>
11.18	A vasutasnap, amelyet július 1. vasárnapján ünnepelnek	<i>El Dia des feroviaires quid es celebrat la prim dominca de juli</i>
12.00	Az emberi test	El human corp
12.01	Melyek a test fő részei?	<i>Qual son les principal partes del corp?</i>
12.02	A fej, a törzs és a vég tagok	<i>El cap, el trunc et les extremitates</i>
12.03	A fej részei: a homlok, az arc, az áll, a száj, az orr, a szemek, a fülek, a halánték, a koponya és a tarkó	<i>Les partes del cap son el front, la face, el menton, la buca, el naso, les ocos, les orecas, el tempor, el cran et la nuca</i>
12.04	A fejtető és a tarkó hajjal vannak fedve	<i>El cran sumit et la nuca son covert de capiles</i>
12.05	Mi van a koponyában?	<i>Quid es in el cran?</i>
12.06	Az agy: az idegrendszer székhelye	<i>El cerebre: la sede del nervos sistem</i>
12.07	Mire szolgálnak a szemek?	<i>A qued servin les ocos?</i>
12.08	A szemek a látást szolgálják	<i>Les ocos servin a vider</i>
12.09	Ha valaki rövidlátó vagy távollátó, ezt a látási hibát szemüveggel korrigálja	<i>Si alqui es miop o presbit, il corige este vista defect con anteocos</i>
12.10	Ő 3 dioptriás szemüveget visel	<i>Il porta un anteocos de tres dioptrias</i>
12.11	Az orr a szaglás szerve	<i>El naso es el organ del odorat</i>
12.12	A fülekkel hallunk	<i>Con les orecas nos audin</i>
12.13	Aki nem hall, süket	<i>Il qui no audi, es surd</i>
12.14	A nyelvvel beszélünk	<i>Con la lingua on parla</i>
12.15	Az, aki nem tud beszélni, néma	<i>Il qui no es capace de parlar, es mut</i>
12.16	Hol található a nyelv?	<i>Donde trova se la ungua?</i>
12.17	A nyelv a szájban található	<i>La lingua trova se in la buca</i>
12.18	Mi van még a szájban?	<i>Quid es ancora in la buca?</i>
12.19	A szájpadlás, a fogak és a torok	<i>El palat, les dentes et la gola</i>
12.20	A fogakkal rágunk	<i>Con les dentes on mastica</i>
12.21	A nyelvvel és a szájpadlással (ínnyel) ízlelünk	<i>Con la lingua et el palat on gusta</i>
12.22	Mi köti össze a fejet a törzssel?	<i>Quid uni el cap con el trunc?</i>

12.23	A fejét a törzssel a nyak köti össze	<i>El cap es unit con el trunc per el col</i>
12.24	A törzs részei: a vállak, a mell, a has és a hát	<i>Les partes del trunc son les spalas, el pect, el ventre et el dors</i>
12.25	Milyen szervek vannak a mellkasban?	<i>Quel organes son in el torax?</i>
12.26	A tüdő és a szív	<i>Les pulmones et el cor</i>
12.27	Mi a szív szerepe?	<i>Que funccion have el cor?</i>
12.28	A szív a vérkeringés központi szerve	<i>El cor es el central organ de la sangvin circulacion</i>
12.29	Mi van a hasban?	<i>Quid es in el ventre?</i>
12.30	A hasban vannak a gyomor, a máj, a lép, a vesék és a belek	<i>In el ventre son el stomac, el ficat, el splen, les renes et les intestines</i>
12.31	A hátgerinc és a bordák tartják össze a törzset	<i>La dorsal spina et les costas sustenen el trunc</i>
12.32	A végtagok a karok és a lábszárak	<i>Les extremitates son les brases et les jambas</i>
12.33	A kar alsó része a kéz	<i>La inferior parte del bras es la mano</i>
12.34	A kezünkkel dolgozunk és tapintunk	<i>Con les manos on labora et tasta</i>
12.35	A kéz részei a tenyér és az ujjak	<i>Les partes de la mano son la palma et les digites</i>
12.36	A lábszár alsó része a láb(fej). Ennek részei a lábujjak, a talp és a sarok	<i>La inferior parte de la jamba es el ped. Les partes de este son les ped digites, la planta et el talon</i>
13.00	A család és a rokonság	<i>La familia et la parentela</i>
13.01	A család egy társadalmi és gazdasági egység	<i>La familia es una social et economic unitá</i>
13.02	A szűk családban együtt élnek a szülők (az apa és az anya) és a gyerekek	<i>In la stret familia conviven les genitores (el patre et la matre) et les infantes</i>
13.03	Nagyszüleim (apai nagyapám és nagyanyám és anyai nagyapám és nagyanyám) még élnek	<i>Mi avoles (mi paternal gran-patre et gran-matre et mi maternal gran-patre et gran-matre) viven ancora</i>
13.04	Ők már nyugdíjasok	<i>Iles son ja pensionat</i>
13.05	Ők nagyon szeretik az unokákat	<i>Iles aman multo les nepotes</i>
13.06	Apámnak három gyereke van: egy leánya és két fia	<i>Mi patre have tres infantes: una filia et dos filios</i>
13.07	Nagybátyámnak és nagynénémnek több gyereke van	<i>Mi uncle et mi tante haven plusior infantes</i>
13.08	Ők együttvéve nyolcan vannak	<i>In conjunt, iles son octe</i>
13.09	Apám unokaöccsei és unokahúgai is ebben a városban laknak	<i>Anque les neves et niasas de mi patre viven in este urbe</i>
13.10	Az unokatestvérek gyakran találkoznak	<i>Les cusines et cusinas encontran se sovente</i>
13.11	Öcsém még nőtlen	<i>Mi minor fratre es ancora celibatar (no-mariat)</i>
13.12	A bátyám már nő	<i>Mi major fratre es ja mariat</i>
13.13	A felesége a sógornóm	<i>Su esposa es mi bel-soror</i>
13.14	A lánytestvérem férje a sógorom	<i>El marit de mi soror es mi bel-fratre</i>
13.15	A bátyám feleségének a szülei az apósa és anyósa	<i>Les genitores de la esposa de mi fratre son su bel-patre et bel-matre</i>
13.16	A meny és a vő szeretik és tisztelik az apóst és anyóst	<i>La bel-filia et el bel-filio aman et estiman les bel-genitores</i>
13.17	Ha a szülők elválnak vagy az egyik szülő meghal, a család csonka marad	<i>Si les genitores divorczan o un des genitores mori, la familia resta truncat</i>
13.18	Az elvált apa vagy az elvált anya nehezebben neveli a gyermekeket	<i>El divorczat o la divorczata educa les infantes plus dificilmente</i>
13.19	Az egyedül maradt özvegy(asszony) feladata még nehezebb	<i>El dever de la vidua restat solo es ancora plus dificil</i>
13.20	Vannak közeli és távoli, vérségi, oldalági, felmenő és lemenő ági rokonok	<i>Id hay proch et lontan, sangvin, colateral, ascendent et descendent parentes</i>
13.21	A mi családunk és a Balogh család között vérrokonság áll fenn	<i>Entre nostre familia et la Balogh [balog] familia existe una consanguinitá</i>
13.22	Péter távoli rokonom anyai ágon	<i>Petre es mi lontan parent in maternal line</i>

13.23	Az ősközösség anyajogú társadalom volt	<i>La primitiv comunitá ésed una matriarcal societá</i>
13.24	A mi társadalmunk apajogú társadalom	<i>Nostre societá es un patriarcat</i>

14.00 A leggyakoribb keresztnévek

14.01	Ádám, Ágnes, Ágota
14.02	András, Andrea, Anna
14.03	Antal, Balázs, Bálint
14.04	Béla, Bertalan, Borbála
14.05	Cecília, Dénes, Dezső
14.06	Dorottya, Elek, Emil
14.07	Emília, Ernő, Erzsébet
14.08	Éva, Ferenc, Gábor
14.09	Gabriella, Gergely, Gizella
14.10	György, Györgyi, Győző
14.11	Gyula, Ibolya, Ilona
14.12	Imre, Irén, István
14.13	János, Jenő, Jolán
14.14	József, Judit, Júlia
14.15	Julianna, Kálmán, Károly
14.16	Katalin, Klára, Lajos
14.17	László, Lujza, Magdolna
14.18	Margit, Mária, Márta
14.19	Márton, Máté, Mátyás
14.20	Mihály, Miklós, Nándor
14.21	Olga, Orsolya, Ottó
14.22	Ödön, Pál, Paula
14.23	Péter, Róbert, Sarolta
14.24	Sándor, Tamás, Teréz
14.25	Tivadar, Veronika, Vilma
14.26	Vilmos, Vince, Zoltán
14.27	Zsigmond, Zsófia, Zsuzsanna

Les mas frequent prenomes

<i>Adam, Agnes, Agata</i>
<i>Andres, Andrea, Ana</i>
<i>Anton, Blas, Valentin</i>
<i>Adalbert, Bartolome, Barbara</i>
<i>Cecilia, Denis, Desider</i>
<i>Dorotea, Alex, Emil</i>
<i>Emilia, Ernest, Elisabet</i>
<i>Eva, Francis, Gabriel</i>
<i>Gabriela, Gregor, Gisela</i>
<i>George, Georgina, Victor</i>
<i>Julio, Violeta, Helena</i>
<i>Emeric, Irene, Stefan</i>
<i>Johan, Eugen, Yolanta</i>
<i>Josef, Judit, Julia</i>
<i>Juliana, Coloman, Carol</i>
<i>Caterina, Clara, Luis</i>
<i>Ladislas, Luisa, Magdalena</i>
<i>Margaret, Maria, Marta</i>
<i>Martin, Mate, Matias</i>
<i>Michel, Nicolas, Ferdinand</i>
<i>Olga, Ursula, Oton</i>
<i>Edmund, Paul, Paula</i>
<i>Petre, Robert, Carlota</i>
<i>Alexandre, Tomas, Teresa</i>
<i>Teodor, Veronica, Guillemina</i>
<i>Guillelm, Vincent, Zoltan</i>
<i>Sigismund, Sofia, Susana</i>

15.00 A tőszámnevek

15.01	nulla v. zéró
15.02	egy, kettő, három
15.03	négy, öt, hat
15.04	hét, nyolc, kilenc
15.05	tíz, tizenegy, tizenkettő
15.06	tizenhárom, tizennégy
15.07	húsz, huszonegy,
15.08	huszonkettő, huszonhárom
15.09	harminc, negyven, ötven
15.10	hatvan, hetven, nyolcvan
15.11	kilencven, száz, százegy
15.12	százkettő, százhárom
15.13	kétszáz, háromszáz
15.14	négyszáz, ötszáz, hatszáz
15.15	hétszáz, nyolcszáz
15.16	kilencszáz, ezer, ezeregy
15.17	ezertizenhárom, kétezer
15.18	ötezer, tízezer, százezer
15.19	millió, hárommillió
15.20	ezerkilencszáznolcvannégy

Les cardinales

<i>zero</i>
<i>un, dos, tres</i>
<i>quatre, quinze, sex</i>
<i>septe, octe, nove</i>
<i>dece, dece un, dece dos</i>
<i>dece tres, dece quatre</i>
<i>venti, venti un</i>
<i>venti dos, venti tres</i>
<i>trenta, quarenta, quinquenta</i>
<i>sexenta, septenta, octenta</i>
<i>noventa, cent, cent un</i>
<i>cent dos, cent tres</i>
<i>dos cent, tres cent</i>
<i>quatre cent, quinze cent, sex cent</i>
<i>septe cent, octe cent</i>
<i>nove cent, mil, mil un</i>
<i>mil dece tres, dos mil</i>
<i>quinque mil, dece mil, cent mil</i>
<i>milion, tres miliones</i>
<i>mil nove cent octenta quatre</i>

16.00 A sorszámnevek

16.01	első, második, harmadik
16.02	negyedik, ötödik, hatodik

Les ordinales

<i>prim, secund, terce</i>
<i>quart, quint, sexim</i>

16.03	hetedik, nyolcadik	<i>septim, octim</i>
16.04	kilencedik, tizedik	<i>novim, decim</i>
16.05	tizenegyedik, tizenkettedik	<i>dece prim, dece secund,</i>
16.06	huszadik, huszonötödik	<i>ventim, venti quint</i>
16.07	harmincadik, ötvenedik	<i>trentim, quinquentim</i>
16.08	századik, száznyolcadik	<i>centim, cent octim</i>
16.09	kétszázadik, ötszázadik	<i>dos centim, quinque centim</i>
16.10	ezredik, tízezredik	<i>milesim, dece milesim</i>
16.11	milliomodik	<i>milionesim</i>
16.12	az 1984. év	<i>el mil nove cent octenta quart an</i>
17.00	A szorzószámnevek	<i>Les multiplicatives</i>
17.01	egyszer, kétszer, ötször	<i>una ves, dos ves, quinque ves</i>
17.02	tízszer, százszor, ezerszer	<i>dece ves, cent ves, mil ves</i>
17.03	egyszeres, kétszeres	<i>simple, doble</i>
17.04	háromszoros, négyszeres	<i>triple, quadruple</i>
17.05	ötszörös, hatszoros	<i>quintuple, sextuple</i>
17.06	hétszeres, nyolcszoros	<i>septuple, octuple</i>
17.07	kilencszeres, tízszeres	<i>novuple, decuple</i>
17.08	százszoros, ezerszeres	<i>centuple, milesuple</i>
18.00	Az osztószámnevek	<i>Les distributives</i>
18.01	egyesével, kettesével	<i>per un, per dos</i>
18.02	hármassával, tízesével	<i>per tres, per dece</i>
19.00	A törtszámok	<i>Les fracciones</i>
19.01	fél, egynegyed, egyötöd	<i>demi, un quart, un quint</i>
19.02	egyötöd, kétharmad	<i>un decim, dos terces</i>
19.03	háromnegyed	<i>tres quartes</i>
19.04	négyötöd	<i>quatre quintes</i>
19.05	hatnyolcad, kilentized	<i>sex octimes, nove decimes</i>
20.00	A tizedes törtek	<i>Les decimal fracciones</i>
20.01	egy egész öttized (1,5)	<i>un coma quinque (1,5)</i>
20.02	három egész kéttized (3,2)	<i>tres coma dos (3,2)</i>
20.03	huszonnyolc egész négytized (28,4)	<i>venti octe coma quatre (28,4)</i>
21.00	Mennyiségek, mértékek	<i>Quantitátes, mesures</i>
21.01	1 liter tej	<i>un litre de lacte</i>
21.02	2 kg kenyér	<i>dos kilos de pan</i>
21.03	egy kétkilós kenyér	<i>un dos-kilo pan</i>
21.04	egy csésze tea	<i>una tasa de tee</i>
21.05	10 méter magas	<i>dece metres alt</i>
21.06	egy 500 méter hosszú híd	<i>un 500 metres long pont</i>
22.00	A négy alapművelet	<i>Les quatre operaciones</i>
22a.00	összeadás	<i>adicion</i>
22a.01	öt meg hét az tizenkettő	<i>quinque plus septe es dece dos</i>
22b.00	kivonás	<i>subtraccion</i>
22b.01	tizenhatból kilenc marad hét	<i>dece sex minus nove es septe</i>

22c.00	szorzás	multiplicacion
22c.01	hatszor hét az negyvenkettő	<i>sex ves septe es quarenta dos</i>
22c.02	a legkisebb közös többszörös	<i>el minim comun multiple</i>
22d.00	osztás	division
22d.01	harminc osztva hattal az öt	<i>trenta (dividit) per sex es quinque</i>
22d.02	a legnagyobb közös osztó	<i>el maxim comun divisor</i>
22e.00	hatványozás	elevacion (a una potencia)
22e.01	hat a négyzeten az harminchat	<i>sex al quadrat (a la 2° potencia) es trenta sex</i>
22e.02	három a köbön az huszonhét	<i>tres al cub (a la 3° potencia) es venti septe</i>
22f.00	gyökvonás	radice extraccion
22f.01	Négyzetgyök tizenhat az négy	<i>Quadrat radice de dece sex es quatre</i>
23.00	A hagyományos mértékek	Les tradicional mesures
23a.00	Hosszmértékek:	Longitud mesures:
23a.01	milliméter, centiméter	<i>milimetre, centimetre</i>
23a.02	méter, kilométer	<i>metre, kilometre</i>
23a.03	láb (30,48 cm)	<i>ped (30,48 cm)</i>
23a.04	magyar mérföld (8354 m)	<i>hungar mila (8354 m)</i>
23a.05	angol mérföld (1609 m)	<i>angles mila (1609 m)</i>
23a.06	tengeri mérföld (1852 m)	<i>marin mila (1852 m)</i>
23b.00	Területmértékek:	Superficie mesures:
23b.01	négyzetméter	<i>quadrat metre</i>
23b.02	négyzetkilométer	<i>quadrat kilornetre</i>
23b.03	ár (100 m ²)	<i>ar</i>
23b.04	hektár (10 000 m ²)	<i>hectar</i>
23b.05	négyszögöl (1 öl = 1,9 m)	<i>quadrat tesa (1 tesa = 1,9 m)</i>
23c.00	Űrmértékek:	Capacitá mesures:
23c.01	deciliter, liter	<i>decilitre, litre</i>
23c.02	hektoliter, köbméter	<i>hectolitre, cubic metre</i>
23d.00	Súlymértékek:	Peso mesures:
23d.01	milligramm, gramm	<i>miligram (mg), gram (g)</i>
23d.02	kilogramm	<i>kilogram (kg)</i>
23d.03	métermázsa (q = 100 kg)	<i>quintal (q)</i>
23d.04	tonna (1000 kg)	<i>tona (t)</i>
23d.05	font (0,4536 kg)	<i>libra (lb)</i>
23d.06	mértékrendszer	<i>mesur sistem</i>
23d.07	mértékegység	<i>mesur unitá</i>
23d.08	méterrendszer	<i>metric sistem</i>
23d.09	A nemzetközi mértékegységrendszer nálunk 1976. július 1-jén lépett hatályba	<i>El Internacional Sistem (SI) entrad en vigor apud nos el 1 juli 1976</i>
23d.10	Az erőkilogramm (kilopond, <i>röv.</i> kp) egysége a newton (N)	<i>La unitá del kilopond (kp) es el newton [nyuton] (N)</i>
23d.11	A nyomás (atmoszféra, <i>röv.</i> at) helyett a pascalt fogjuk használni (Pa)	<i>In loc de la presion (atmosfera, abr. at) on va usar el pascal (Pa)</i>
23d.12	A munka (erg), az energia (kWh) és a hőmennyiség (cal) egysége a joule (J)	<i>La unitá del labor (erg), de la energia (kWh) et de la calor quantitá (cal) es el joule [jul] (J)</i>
23d.13	A teljesítmény (lóerő, <i>röv.</i> LE) helyett a wattot fogjuk használni (W)	<i>In loc de la potencia (caval vapor, abr. CV) on va usar el wat [vat] (W)</i>

24.00	A dátum	La data
24.01	Hányadika van ma?	<i>El quanto es id hodi?</i>
24.02	Ma április 24-e van	<i>Hodi, id es el 24 avril</i>
24.03	Hányadika lesz holnap?	<i>El quanto será id deman?</i>
24.04	Holnap augusztus 8-a lesz	<i>Deman, id será el 8 august</i>
24.05	Hányadikán érkezik a barátod?	<i>Al quanto arivará tu amico?</i>
24.06	Barátom e hó 20-án érkezik	<i>Mi amico arivará el 20 del curent</i>
24.07	Hányadikára esik az ünnep?	<i>En el quanto cade la festa?</i>
24.08	Az ünnep 16-ára esik	<i>La festa cade en el 16</i>
24.09	Mondja meg nekem a mai dátumot!	<i>Dite me la hodi data!</i>
24.10	A mai dátum: 1984. február 18	<i>La hodi data es el 18 februar 1984</i>
24.11	Mikor született ön?	<i>Quando násced Vos?</i>
24.12	1954. május 22-én születtem	<i>Yo násced el 22 may 1954</i>
24.13	Mikor van a születésnapja?	<i>Quando have Vos Vostre natal dia?</i>
24.14	A születésnapom október 30-án van	<i>Quando es Vostre natal dia?</i> <i>Mi natal dia es el 30 octubre</i> <i>Yo have mi natal dia el 30 octubre</i>
24.15	Testvérem január 29-én, a Vízöntő jegyében született	<i>Mi fratre násced el 29 januar, sub el signo del Aquar</i>
24.16	Ő jó (szerencsés) csillagzat alatt született	<i>Il násced sub una bon constelacion</i>
24.17	A Nyilasok november 23. és december 20. között születnek	<i>Les Sagitaires nascen entre el 23 novembre et el 20 decembre</i>
24.18	Mikor van a névnapod?	<i>Quando es tu nom festa?</i>
24.19	A névnapom szeptember 24-én van	<i>Mi norn festa es el 24 septembre</i>
24.20	Nálunk a névnapot szokták megünnepelni	<i>Apud nos, on sole celebrar la nom festa</i>
24.21	A külföld számos országában általában a születésnapot ünneplik	<i>In un gran numer des estrangeer paisen on celebra, in general, el natal dia</i>
24.22	Melyik napra vettél mozijegyeket?	<i>Por quel dia comprad tu cine biletet?</i>
24.23	Szombatra	<i>Por sabat</i>
24.24	Hányadikára van kitűzve az utazás?	<i>Por el quanto es fixat el viage?</i>
24.25	Augusztus 15-ére	<i>Por el 15 august</i>
25.00	Az óra	La hora
25.01	Hány óra van?	<i>Que hora es id?</i>
25.02	Hány óra van önnél?	<i>Que hora have Vos?</i>
25.03	Mondja meg nekem, kérem, hogy hány óra van!	<i>Dite me, rogo, que hora id es!</i>
25.04	Szíveskedjék nekem megmondani, hogy hány óra van!	<i>Vólete dir me, que hora id es!</i>
25.05	Nem tudom, hogy hány óra van	<i>Yo no save, que hora id es</i>
25.06	Egy óra van	<i>Id es una hora</i>
25.07	Nyolc óra van	<i>Id es octe horas</i>
25.08	Negyed kettő van	<i>Id es una hora et quart</i>
25.09	Fél öt van	<i>Id es quatre horas et demi</i>
25.10	Háromnegyed kilenc van	<i>Id es octe horas et tres quartes</i> <i>Id es nove horas minus quart</i>
25.11	Pontosan öt óra van	<i>Id es quinque horas exactamente</i>
25.12	Tíz óra múlt	<i>Id pasad dece horas</i>
25.13	Hányat ütött az óra?	<i>Que hora sonad id?</i>
25.14	Tizenegyét ütött az óra	<i>Id sonad dece una horas</i>
25.15	Mennyi a pontos idő?	<i>Qual es la exact hora?</i>
25.16	A pontos idő: három óra	<i>La exact hora es tres horas</i>
25.17	Az én órám jól jár	<i>Mi horloge marcha bien</i>
25.18	Az én órám három percet késik	<i>Mi horloge retarda tres minutes</i>
25.19	Az ön órája öt percet siet	<i>Vostre horloge avanza quinque minutes</i>
25.20	Hány órakor?	<i>A que hora?</i>
25.21	Kilenc órakor	<i>A nove horas</i>

25.22	Negyed 11-kor	<i>A dece horas et quart</i>
25.23	Reggel ötkor	<i>A quinque del matin</i>
25.24	Este 10-kor	<i>A dece de la sera</i>
25.25	Húsz perccel ezelőtt	<i>Ante venti minutes</i>
25.26	Két perc múlva	<i>In dos minutes</i>
25.27	Hány percenként közlekedik a villamos?	<i>Omne quanto minutes pasa el tram?</i>
25.28	Három percenként	<i>Omne tres minutes</i>
25.29	Közép-európai idő szerint 5-kor érkezünk	<i>Nos arivaran a 5 horas, hora de la Central Europa</i>
25.30	Nyugat-európai idő	<i>Hora de la Occidental Europa</i>
25.31	Helyi idő szerint mikor érkezünk meg New Yorkba?	<i>Quando arivaran nos, local hora, en New York?</i>

26.00

Az életkor

El age

26.01	Hány éves ön?	<i>Quanto anos have Vos? Que age have Vos?</i>
26.02	32 éves vagyok	<i>Yo have 32 anos</i>
26.03	Anna holnap tölti be 18. életévét	<i>Ana cumplirá deman les 18 anes</i>
26.04	Ernő 20 éves múlt	<i>Ernest pasad les 20 anes</i>
26.05	Pál fiatalabbnak látszik	<i>Paul sembla plus juven</i>
26.06	Egyidősek vagyunk	<i>Nos son del mismo age Nos haven el mismo age</i>
26.07	János bácsi ötvenes	<i>Uncle Johan es in les 50</i>
26.08	Nagynéném a 60 felé jár	<i>Mi tante marcha les 60</i>
26.09	A fiam kiskorú	<i>Mi filio es minor</i>
26.10	A lányom nagykorú	<i>Mi filia es major</i>
26.11	15 éves korában	<i>Al age de 15 anes o as 15 anes</i>
26.12	Fiatal koromban	<i>Al age de mi juvenesa Quando yo ésed juven</i>
26.13	Iskolás korában	<i>Quando il ésed scoler</i>
26.14	Katona korában	<i>Quando il ésed soldat</i>
26.15	Az én koromban	<i>A mi age</i>

27.00

Személyi adatok:

Personal dates:

27.01	Személyleírás	<i>Personal descripcion</i>
27.02	Utónév: Éva	<i>Prenom: Eva</i>
27.03	Vezetéknév: Pap	<i>Nom (Cognom): Pap</i>
27.04	Állampolgárság: magyar	<i>Citadinia: hungar</i>
27.05	Születési helye: Debrecen	<i>Nascence loc: Debrecen</i>
27.06	Születési idő: 1954. július 16.	<i>Nascence data: el 16 juli 1954</i>
27.07	Személyi igazolvány száma:	<i>Numer de la identitá carta:</i>
27.08	Termet: magas (közép, alacsony)	<i>Statur: alt (median, bas)</i>
27.09	Arca: kerek (hosszúakás, ovális)	<i>Face: rond (oblong, oval)</i>
27.10	Szeme: barna (fekete, kék, szürke)	<i>Ocos: brun (nigre, blu, gris)</i>
27.11	Haja: fekete (barna, szőke, gesztenye, ősz)	<i>Capiles: nigre (brun, blond, castanya, canos)</i>
27.12	Lakcím, állandó lakóhely:	<i>Domicil, residence:</i>
27.13	Debrecen, Berek utca 38, Berek u. 38	<i>Debrecen, Berek strata 38, Berek str. 38</i>
27.14	Foglalkozás: tanárnő	<i>Profesion: profesora</i>
27.15	Családi állapot: hajadon (férjzett, elvált, özvegy)	<i>Familial stat: nubil (mariat, divorczat, viduat)</i>

28.00

Ház és lakás

Casa et habitacion

28.01	A falvakban majdnem minden családnak van egy kertes családi háza	<i>In les vilages quasi omne familia have una propre familial casa con jardin</i>
28.02	A városokban ez csak a külvárosokban lehetséges	<i>In les urbes, id es posible solamente in les suburbes</i>
28.03	A belvárosban vagy a modern lakótelepeken	<i>In el urbe centre o in les modern colonias on</i>

	magas épületekben, sokemeletes házakban laknak	<i>habita in alt edifices, multietage casas</i>
28.04	Egy magasházban sok lakás van	<i>In un alt edifice id hay mult habitaciones</i>
28.05	Megkülönböztetünk állami bérlakásokat, valamint szövetkezeti és OTP-lakásokat (öröklakásokat)	<i>On distingue statal locat habitaciones, sic cam habitaciones de cooperativa et de NEC (Nacional Esparnya Cassa) (habitaciones in perpetual propietá)</i>
28.06	A bérlő a bérlakásért lakbért fizet	<i>El locatar paga una renta por la locat habitacion</i>
28.07	Az albérlő a bérlőnek fizeti az albérleti díjat	<i>El sublocatar paga el sublocacion prece al locatar</i>
28.08	Az öröklakások vevői, miután befizették a vételár egy bizonyos százalékát egy összegben, havi részletekben fizetik ki a hátralévő részt	<i>Les compradores des habitaciones in perpetual propietá, havent versat un certan procent del compra prece in una ves, pagan el rest in mensualitátes</i>
28.09	A hagyományos házak kőből és téglából épülnek. A kötőanyag a malter	<i>Les tradicional casas edifican se de petra et brica. El ligant material es el morter</i>
28.10	A magasházakat házgyárakban készült előre gyártott elemekből (panelekből) szerelik össze	<i>Les alt edifices son montat de prefabricat elementes (paneles) facit in casa fabricas</i>
28.11	Milyen házban lakik ön?	<i>In que casa habita Vos?</i>
28.12	Egy hatemeletes házban lakom az 5. emeleten	<i>Yo habita in una sex-etage casa in el 5° etage</i>
28.13	Egy mai modern lakás egy vagy több szobából és a mellékhelyiségekből áll	<i>Una hodian modern habitacion consta de una o plusior cameras et des anexes</i>
28.14	A falvakban általában hagyományosan, szénrel és fával fűtenek	<i>In les vilages on caleface, in general, tradicionalmente, con carbon et ligno</i>
28.15	Ismerünk még gáz-, olaj- és villanyfűtést	<i>On conosce ancora gas, ole et electric calefaccion</i>
28.16	Egyfajta központi fűtés az etázsűtés	<i>Una central calefaccion sorte es la habitacion o etage calefaccion</i>
28.17	Az a lakás, amelyben központi fűtés (vagy távfűtés) van és állandó melegvíz-szolgáltatás, összkomfortos lakás	<i>La habitacion in qued id hay tina central (o tina distance) calefaccion et un permanent cald aqua service, es una habitacion con omne confort</i>
28.18	Lakásunkban van egy nappali szoba, egy hálószoba és egy dolgozószoba	<i>In nostre habitacion id hay tina estar camera, una dormir camera et un labor cabinet</i>
28.19	Mellékhelyiségeink: a konyha az éléskamrával, a fürdőszoba, a WC és az előszoba	<i>Nostre anexes son: la cocina con la depensa, la balne sala, el WC et la antecamera</i>
28.20	A konyhában van egy gáztűzhelyünk és egy hűtőszekrényünk, a fürdőszobában van a gázbojlerünk és a mosóautomatánk és az előszobában található a porszívó.	<i>In la cocina nos haven un gas furnel et un frigidar, in la balne sala el gas boyler et la automatic lavatora et in la antecamera troua se el aspirator</i>
28.21	Lakásunk nincs festve. Festés helyett tapétánk van. Parkett helyett pedig ragasztott padlószőnyegünk van	<i>Nostre habitacion no es pingit. In loc de pictur nos haven tapiseria. Et in loc de parquet nos haven un colat paviment tapet</i>
29.00	Étkezések	Colaciones
29.01	Naponta három fő étkezésünk van: a reggeli, az ebéd és a vacsora.	<i>Nos haven al dia tres principal colaciones: el dejun, el prand et la cena</i>
29.02	A délutáni étkezést uzsonnának hívják	<i>La postmidi colacion nomina se merenda</i>
29.03	A reggelink rendszerint áll egy csésze tejből, tejeskávéből, kakaóból vagy teából zsemlyével, kiflivel vagy vajjas kenyérral	<i>Nostre dejun consta de ordinar de una tasa de lacte, lacte cafee, cacao o tee con panet, crescent o buter pan</i>
29.04	Egy egyszerű ebéd általában három fogásból: levesből, sültből körítéssel és sült tésztából áll	<i>Un simple prand consta in general de tres plates: sopa, rostit con garnitur et bacat pastel</i>
29.05	Sült helyett gyakran eszünk főtt tésztát túróval, dióval, mákkal vagy sajttal	<i>In loc de rostit on manja sovente pasta con requeson, nuce, papaver o case</i>

29.06	Nyáron sok friss gyümölcsöt fogyasztunk	<i>In estate on consuma mult fresc fructes</i>
29.07	Ebéd után sokan isznak egy csésze feketét	<i>Post el prand multos prenden una tasa de pur cafee (una moca)</i>
29.08	A vacsora nagyon változó	<i>La cena es muy variable</i>
29.09	A felnőttek hidegtálat fogyasztanak, az öregek és a gyerekek könnyen emészthető ételeket kapnak	<i>Les adultes consuman fred plat, les vequies et les infantes reciben nutrimentes facil a digerir</i>
29.10	Ha úton vagyunk és megéhezünk, betérünk egy vendéglőbe, ahol étlap szerint fogyaszthatunk	<i>Si on es in viage et have fame, on entra en un restaurant, donde on pote consumir a la carta</i>
29.11	Ha olcsóbban akarunk étkezni, menüt eszünk	<i>Si on vole manjar plus baratamente, on prende un menu</i>
29.12	A fogásokat a pincérnél rendeljük meg	<i>On ordina les plates apud el garson</i>
29.13	Étkezés után ezt mondjuk a pincérnek: Pincér, fizetek!	<i>Post la colacion on dice al garson: Garson, el cont, rogo!</i>
30.00	Néhány étel:	Alcun plates:
30.01	Húsleves, burgonyaleves	<i>Carne sopa, patatas sopa</i>
30.02	Sertéssült, natúrszelet, rántott szelet, marhasült	<i>Porc rostit, natur filet, panat costaleta, bovin rostit</i>
30.03	Almás tészta, krémes, palacsinta, fánk, csokoládétorta	<i>Pomas pastel, crema pastel, crespas, crafe, chocolat torta</i>
31.00	Gyümölcsök:	Fructes:
31.01	alma, körte, szilva, szőlő, kajsziarack, őszibarack, földieper, málna, citrom, narancs, mandarin, banán	<i>poma, pera, pruna, uva, albicoca, persica, fresa, frambosa, limon, orange, mandarin, banan</i>
32.00	Italok:	Bevitas:
32.01	Ha szomjasak vagyunk, ihatunk hideg vizet, ásványvizet, szódavizet,	<i>Si nos haven sete, nos poten beber fred aqua, mineral aqua, soda aqua,</i>
32.02	üdítőitalokat: narancsitalt, citromitalt, Coca-Colát vagy Pepsi-Colát	<i>refrescos: oranjad, limonad, coca-cola o pepsi-cola</i>
32.03	Vannak emberek, akik étkezés előtt megisznak étvágycsinálóként egy pohárka konyakot, barackpálinkát vagy gint	<i>Id hay gente qui beve ante la colacion cam aperitiv un vasit de conyac, albicoca aquavite o gin</i>
32.04	Étkezés után bort, sört vagy pezsgőt iszunk	<i>Post la colacion on beve vin, bira o champanya</i>
32.05	Egy pohár sör, egy palack bor	<i>Un vaso de bira, un butel de vin</i>
33.00	Iskola, iskolai végzettség	Scola, scolar calificacion
33.01	Az iskolaköteles kor nálunk a betöltött 6. évvel kezdődik	<i>El scolar age comenza apud nos con el complit sexim an</i>
33.02	A gyerekek 8 évig járnak az általános iskolába	<i>Les infantes van octe anes en la primar scola</i>
33.03	Az általános iskola alsó tagozatán tanítók, a felső tagozaton tanárok tanítják a tanulókat	<i>In les inferior clases de la primar scola institutores et in les superior clases profesores ensenyan les scoleres</i>
33.04	A dolgozó szülők gyermekkel napközi otthonokban ebédelhetnek és pedagógusok felügyelete alatt készülhetnek	<i>Les infantes des laborant genitores poten prandar in entre-dia focares et poten preparar lor lecciones sub la vigilance de pedagogues</i>
33.05	Miután befejezték az általános iskolát, a tanulók középiskolákban, ipari vagy kereskedelmi szakmunkásképző intézetekben folytathatják tanulmányaikat	<i>Post haver terminat las primar scola, les scoleres poten continuar lor studios in secundar scolas, in industrial o comercial profesional scolas</i>
33.06	A középiskolák lehetnek gimnáziumok vagy szakközépiskolák	<i>Les secundar scolas poten ser gimnasios o profesional secundar scolas</i>
33.07	A középiskolai tanulmányok az érettségi	<i>Les studios in la secundar scola terminan se</i>

33.08	vizsgával fejeződnek be Hogy valakit felvegyenek az egyetemre, felvételi vizsgát kell tennie	<i>con el maturitá examen (bacalaureat)</i> <i>Por ser admetit a la Universitá, on deve</i> <i>pasar un admision examen</i>
33.09	A felvett fiatalokat egyetemi hallgatóknak, egyetemi hallgatóknak hívják	<i>Les admetit juvenes nominan se studentes,</i> <i>studentas</i>
33.10	A vidéki iskolások és egyetemi hallgatók kényelmes kollégiumokban lakhatnak, ahol mérsékelt díjazásért teljes ellátást élveznek	<i>Les provincial scoleres et studentes poten</i> <i>habitar in confortable colegios donde iles</i> <i>godan de una complet pension contra una</i> <i>modic retribucion</i>
33.11	Hányadik osztályba jársz?	<i>En quel clase va tu?</i>
33.12	A negyedik osztályba járok	<i>Yo va en la quart clase</i>
33.13	Hányadéves ön?	<i>In quel an es Vos?</i>
33.14	Másodéves vagyok	<i>Yo es in el secund an</i>
33.15	Milyen szakos ön?	<i>Qual es Vostre specialitá?</i>
33.16	Magyar–néprajz szakos hallgató vagyok	<i>Mi specialitátes son la hungar lingua et</i> <i>literatur et la etnografia</i>
33.17	A fiatalok nappali tagozaton tanulnak, de az iskolák és egyetemek iskoláskor utáni tevékenységet is kifejtnek	<i>Les juvenes studian in diurnal curses, pero</i> <i>les scolas et les universitátes deplican anque</i> <i>una postscolar activitá</i>
33.18	Az iskoláskoron túli személyek esti vagy levelező tagozaton végezhetik tanulmányaikat	<i>Les personas post el scolar age poten far lor</i> <i>studios in seral o corespondence curses</i> <i>(telecurses)</i>
33.19	Tudományegyetem	<i>Universitá</i>
33.20	Orvostudományi Egyetem	<i>Universitá de Medicina</i>
33.21	Műszaki Egyetem	<i>Politecnic Universitá</i>
33.22	Közgazdasági Egyetem	<i>Universitá de Economia</i>
33.23	Agrártudományi Egyetem	<i>Universitá de Agricultur</i>
33.24	Tanárképző Főiskola	<i>Superior scola de Profesores</i>
33.25	Tanítóképző Főiskola	<i>Superior scola de Institutores</i>
33.26	Képzőművészeti Főiskola	<i>Academia de Bel Artes</i>
33.27	Színművészeti Főiskola	<i>Academia de Dramatic Arte</i>
33.28	Zeneművészeti Főiskola	<i>Academia de Musica</i> <i>Academia de Musical Arte</i> <i>Conservatorium</i>
33.29	Egy egyetemnek rendszerint több kara van	<i>Una Universitá have ordinariamente plusior</i> <i>facultátes</i>
33.30	Az egyetem élén a rektor áll	<i>An el cap de la Universitá es el rector</i>
33.31	A kar vezetője a dékán	<i>El dirigent de la facultá es el decan</i>
33.32	Azokban a tudományágakban, amelyekben gyors a fejlődés és gyakori a változás, gyakran rendeznek továbbképző tanfolyamokat	<i>In les science branches in quedes el develop</i> <i>es pront et les cambiamentes son frequent, on</i> <i>organiza sovente perfeccionament curses</i>
33.33	Ezeken a szakemberek megismerkedhetnek a tudomány legfrissebb eredményeivel	<i>In estes les profesionales poten conoscer les</i> <i>ultim adquisiciones de la science</i>
33.34	Barátom tegnap tette le a doktori szigorlatot	<i>Mi amico pasad heri el doctorat</i>
33.35	Ledoktorált	<i>Il doctorad se</i>
33.36	Őt a jövő héten fogják doktorrá avatni	<i>Il será promovit doctor la proxim semana</i>
33.37	Doktorrá avatása a jövő héten lesz	<i>Su promocion havrá loc la proxim semana</i>
33.38	Professzorom a történelemtudományok doktora	<i>Mi profesor es el doctor des historic sciences</i>

34.00 Ifjúsági Szervezetek

Juvenil Organizaciones

34a.00 A kisdobosok

Les tamburines

34a.01 A szervezet tagjai a 6–10 éves gyerekek

Les miembros de la organizacion son les
infantes de 6–10 anes

34b.00	Az úttörők	Les pionires
34b.01	Ez a tömegszervezet egyesíti az általános iskolák 10–14 éves tanulóit	<i>Este masa organizacion reuni les scoleres de 10–14 anes de la primar scola</i>
34c.00	A KISZ (Kommunista Ifjúsági Szövetség)	La CJF (Comunist Juvenil Federacion)
34c.01	A KISZ tagjai a 14–30 év közötti fiatalok (középiskolások, ipari tanulók, egyetemi hallgatók és dolgozók)	<i>Les membres de la CJF son les juvenes (scoleres, aprendistes, studentes et laboratores) entre 14–30 anes</i>
35.00	Foglalkozások	Profesiones
35.01	A dolgozók munkát vállalnak valamelyik gyárban, üzemben, vállalatnál vagy hivatalban	<i>Les laboratores emprenden un labor in una fabrica, una usina, una empresa o un office</i>
35.02	Munkahelyükön heti 40 órát töltenek el	<i>In lor labor loc iles pasan un semanal labor de 40 horas</i>
35.03	Így a szombatjuk minden héten szabad	<i>De este mod, lor sabat es omne semana libre</i>
35.04	Délben van egy félórás ebédszünetük	<i>A midi iles haven una mensa pausa de una demi hora</i>
35.05	Munkájuk lehet fizikai vagy szellemi	<i>Lor labor pote ser fisic o intelectual</i>
35.06	A fizikai dolgozók vagy munkások nappali és éjszakai műszakban dolgoznak	<i>Les fisic laboratores o les ouvres laboran in diurnal et nocturnal turn</i>
35.07	Íme a leggyakoribb foglalkozások vagy szakmák:	<i>Ecce les mas frequent profesiones o mesteres:</i>
35.08	ács, agronómus	<i>carpenter, agronom</i>
35.09	alkalmazott, alkalmazott (nő)	<i>employat, employata</i>
35.10	állatorvos	<i>veterinar</i>
35.11	ápoló, ápolónő	<i>enfirmer, enfimera</i>
35.12	asztalos, autószerelő	<i>ebanist, auto mecanico</i>
35.13	bányász, borbély	<i>miner, barber</i>
35.14	cipész	<i>calcist</i>
35.15	eladó, eladónő	<i>venditor, venditora</i>
35.16	elektromérnök,	<i>electroingenier</i>
35.17	elektrotechnikus	<i>electrotecnico</i>
35.18	építész, építészmérnök	<i>arquitect, architect ingenier</i>
35.19	erdőmérnök, esztergályos	<i>forestal ingenier, turner</i>
35.20	festőművész, festőművésznő	<i>pictor, pictora</i>
35.21	fodrász, fodrásznő	<i>peruquer, peruquera</i>
35.22	fogász	<i>dentist</i>
35.23	fogorvos, fogorvosnő	<i>dentist medico, dentist medica</i>
35.24	főagronómus, főállatorvos	<i>chef agronom, chef veterinar</i>
35.25	főgyógyszerész, főkertész	<i>chef farmacist, chef jardiner</i>
35.26	főkönyvelő, főmérnök	<i>chef contable, chef ingenier</i>
35.27	főorvos, főorvosnő	<i>chef medico, chef medica, primar, primara</i>
35.28	főpincér, főtitkár	<i>prim garson, general secretar</i>
35.29	főszakács, főszakácsnő	<i>chef coc, chef coca</i>
35.30	gépészmérnök	<i>mecanic ingenier</i>
35.31	gépíró	<i>tipista, dactilografa</i>
35.32	gép- és gyorsíró	<i>stenotipista, stenodactilografa</i>
35.33	gépkocsivezető	<i>chofer</i>
35.34	gyógyszerész, gyógyszerésznő	<i>farmacist, farmacista</i>
35.35	hegesztő	<i>soldator</i>
35.36	idegenvezető, idegenvezető-nő	<i>guid, guida</i>
35.37	jogász	<i>jurist</i>
35.38	kárpitos, katonatiszt	<i>tapiser, oficer</i>
35.39	kertész, kohász	<i>jardiner, metalurg</i>
35.40	kőműves	<i>murator, mason</i>
35.41	könyvelő, könyvelőnő	<i>el contable, la contable</i>

35.42	könyvtáros	<i>bibliotecar</i>
35.43	kutató	<i>recherator, investigator</i>
35.44	lakatos	<i>serurer</i>
35.45	levelező, levelezőnő	<i>corespondent, corespondenta</i>
35.46	mérnök, mérnöknő	<i>ingenier, ingeniera</i>
35.47	műszaki rajzoló	<i>tecnic desinator</i>
35.48	műszerész, nyelvész	<i>mecanico, lingvist</i>
35.49	nyomdász	<i>tipograf o impresor</i>
35.50	órás	<i>horloger</i>
35.51	orvos, orvosnő	<i>medico, medica</i>
35.52	paraszt, parasztnő	<i>paisan, paisana</i>
35.53	pedagógus, pedagógusnő	<i>pedagog, pedagoga</i>
35.54	pincér, pincérnő	<i>garson, garsona</i>
35.55	postás, levélkihordó (postás)	<i>postist, letrist</i>
35.56	rendőr, riportter	<i>policist, reporter</i>
35.57	szabó, szabónő	<i>sastre, sastra</i>
35.58	szakács, szakácsnő	<i>coc, coca</i>
35.59	szerkesztő	<i>redactor</i>
35.60	színész, színésznő	<i>actor, actora o actrisa</i>
35.61	szobrász, szobrásznő	<i>sculptor, sculptora</i>
35.62	tanár, tanárnő	<i>profesor, profesora</i>
35.63	tanító, tanítónő	<i>institutor, institutora</i>
35.64	technikus	<i>tecnico</i>
35.65	tsz-tag	<i>cooperator, cooperadora</i>
35.66	titkár, titkárnő	<i>secretar, secretara</i>
35.67	tudósító (újságé)	<i>corespondent</i>
35.68	újságíró, újságírónő	<i>jurnalist, jurnalista</i>
35.69	varrónő, vegyész, mérnök	<i>costurera, quemie ingenier</i>
35.70	villanyszerelő	<i>electricist</i>
35.71	zenész, zenésznő	<i>musicant, musicanta</i>
35.72	Minden dolgozó jogosult egy két- vagy többhetes évi fizetett szabadságra	<i>Omne laborator have derect a pagat anual vacaciones de dos o plusior semanas</i>
35.73	Hol tölti a szabadságát az idén?	<i>Donde pasará Vos Vostre vacaciones este an?</i>
35.74	Mínt hogy tavaly Nyugaton voltam, az idén ittthon, talán a Mátrában fogok nyaralni	<i>Cam yo ésed el pasat an in el Occident, yo estivará este an in pais, forsit in la Matra</i>
35.75	Mennyit keres ön havonta?	<i>Quanto gana Vos al mens?</i>
35.76	Havi fizetésem 5500 forint, a túlórákkal 6000 Ft-ot keresek	<i>Mi mensual salar es 5500 Ft, con les extra horas yo gana 6000 forintes</i>
36.00	A betegellátás	<i>La malades asistence</i>
36.01	Nálunk minden állampolgár ingyenes orvosi ellátást élvez	<i>Apud nos, omne citadin goda de una gratuit medical asistence</i>
36.02	Ezt az ellátást első fokon a körzeti orvos végzi, aki minden nap rendel	<i>Este asistence la executa in prim grad el rayon medico qui consulta omne dia</i>
36.03	A beteg a várószobában vár sorára	<i>El (la) malad atende su turn in la antesala</i>
36.04	Másodfokon a főorvosok, a szakorvosok látják el a betegeket	<i>In secund grad les chef medicos, les specialistes asisten les malades</i>
36.05	Az orvos, az orvosnő kérdez:	<i>El medico, la medica demanda:</i>
36.06	Mi baja van?	<i>Qued have Vos?</i>
36.07	Mi a panasza?	<i>Que complementas have Vos?</i>
36.08	Hogy érzi magát?	<i>Como Vos senti Vos?</i>
36.09	Mérte ma a lázát?	<i>Vos prénded Vos la temperatur hodi?</i>
36.10	Hány fokos a láza?	<i>Quanto grades have Vos?</i>
36.11	Vetkőzzék le, kérem!	<i>Devestite Vos, rogo!</i>
36.12	Megmérem a vérnyomását	<i>Yo prende Vos la tension</i>
36.13	A szisztolés nyomás: 160 Hgmm	<i>La sistolic presion es 160 Hgmm</i>
36.14	A diasztolés nyomás: 80 Hgmm	<i>La diastolic presion es 80 Hgmm</i>
36.15	A nővér meg fogja mérni a lázát	<i>La enfermera prenderá Vos la temperatur</i>

36.16	Nyújtsa ki a nyelvét!	<i>Fate ver la lingua!</i>
36.17	Lélegezzék mélyet!	<i>Respirate profundamente!</i>
36.18	Tartsa vissza a lélegzetét!	<i>Reténete la respiracion!</i>
36.19	Lássuk a pulzusát!	<i>Videmos Vostre puls!</i>
36.20	Az aszpirint szájon keresztül adjuk	<i>El aspirin es administrat per bucal via</i>
36.21	Szed jelenleg gyógyszereket?	<i>Prende Vos actualmente medicamentos?</i>
36.22	Van-e valamilyen idült betegsége?	<i>Have Vos alcun cronic maladia?</i>
36.23	Mindjárt megvizsgálom önt	<i>Yo va examinar Vos</i>
36.24	Meghallgatom és megkopogtatom önt	<i>Yo va auscultar et percuter Vos</i>
36.25	Nem talállok semmi különöset	<i>Yo no trova nul particular</i>
36.26	Ön ki van merülve, pihennie kell	<i>Vos es extenuat, Vos deve reposer Vos</i>
36.27	Ön influenzás	<i>Vos have gripe</i>
36.28	Tüdőgyulladás van	<i>Vos have pulmonia</i>
36.29	Gyomorrontása van	<i>Vos have una indigestion</i>
36.30	Torokgyulladása van (garathurut, gégehurut)	<i>Vos have una gola inflamacion (faringitis, laringitis)</i>
36.31	Diétázni kell!	<i>Vos deve far dieta!</i>
		<i>Vos deve ser sur el regim!</i>
36.32	Adok önnek egy (intravénás, *izomközi, *bőralatti) injekciót	<i>Yo da Vos una (intravenos, *intermuscular, subcutan) inyeccion</i>
36.33	Felírok önnek egy gyógyszert (egy nyugtatót)	<i>Yo prescribe Vos un medicament (un sedativ o un calmant)</i>
36.34	Vegyen be ezekből egy tablettát háromszor naponta!	<i>Préndete un comprimít de estes tres ves al dia!</i>
36.35	Pirula (labdacs), pasztilla, draszté, kapszula	<i>Pilula, pastilla, dragee, capsula</i>
36.36	Ha valaki komolyan vagy súlyosan beteg, az orvos beutalja őt a kórházba	<i>Si alqui es seriosamente o gravemente malad, el medico hospitaliza le (la)</i>
36.37	A kórházi ápolási költségek a beteg táppénzének egy csekély hányadát teszik ki	<i>Les hospitalizacion costes montan a una modic quota del enfirmata subsid</i>
36.38	Ha a betegnek belső baja van, a belgyógyászati osztályra kerül, ahol egy alapos kivizsgálás után megkezdődik a gyógykezelés	<i>Si el malad have una intern maladia, il veni al medical repart, donde post un minucios examen, comenza la medicacion (el tratament)</i>
36.39	A beteget alávetik vérvizsgálatoknak, vizeletvizsgálatoknak, megröntgenezik (átvilágítják, lefényképezik), EKG-t csinálnak neki	<i>El malad es sumetit a sangue examenes (hematoscopias), urina analises (uroscopias), es radioscopat o radiografat et electrocardiografat</i>
36.40	Ezt a beteget pl. tüdőgyulladással, azt epehólyag-gyulladás ellen kezelik	<i>Este malad es tratat p. ex. de pneumonia et aquel de colecistitis</i>
36.41	Ha a beteget meg kell operálni, a sebészeti osztályra kerül	<i>Si el malad deve ser operat, il veni al quirurgic repart</i>
36.42	Ezt a beteget vakbéllel, azt vesekővel kellett megoperálni	<i>Este malad déved ser operat de apendicitis, aquel de renal litiasis</i>
36.43	Az orvostudományi egyetemeknek is vannak kórházai, ezek a klinikák	<i>Anque les medical universitátes haven hospitales, id son les clinicas</i>
36.44	A klinikák a gyógyító munkán kívül tanítási és kutatási célokat is szolgálnak	<i>Extra la medicacion les clinicas servin anque ensenyament et ricerca fines</i>
36.45	Van belgyógyászati, sebészeti, nőgyógyászati, (szülészet-nőgyógyászati), gyermekgyógyászati, ideg-elmegyógyászati, fül-orr-gégészeti, szemészeti, fogászati, bőrgyógyászati stb. klinika	<i>Id hay medical, quirurgic, ginecologic (obstetrico-ginecologic), pediatric, neuropsiquiatric, otorinolaringologic, oftalmologic, odontologic (stomatologic), dermatologic clinicas, etc.</i>
37.00	Gyermekgondozási segély	<i>Puericultural alocacion</i>
37.01	A dolgozó fiatal anya maga gondozhatja gyermekét 3 éves korig és erre az időre gyermekgondozási segélyt kap	<i>La laborant juven matre pote asister, ella ipse, su infant jusca el age de tres anes et recibe por este temp una puericultural alocacion</i>

37.02	Ha egy év után az anya már nem igényli ezt a segítyt, gyermekét egy bölcsődében helyezheti el	<i>Si la matre, post un an, no pretende plus este alocacion, ella pote poner su infant en una crecha</i>
37.03	A gyermek még két évet tölthet itt	<i>El infant pote pasar hic ancora dos anes</i>
37.04	A menyem három évig marad gyesen	<i>Mi bel-filia restará per tres anos puericultural alocatar (PCA)</i>
37.05	A 3–6 éves gyerekek óvodába járhatnak	<i>Les infantes de 3–6 anes poten ir en el infantes jardin</i>
37.06	Az óvodában a gyerekek játszanak, de szellemileg is foglalkoztatják őket	<i>In el infantes jardin les infantes jocan, ma son ocupat anque intelectualmente</i>
37.07	Az óvoda nemcsak megőrzőhely, hanem egy iskoláskor előtti intézmény is	<i>El infantes jardin no es solamente una garderia, ma anque una prescolar institucion</i>
38.00	A fogorvosnál	Apud el dentist
38.01	Ha fáj a fogunk, fogorvoshoz megyünk	<i>Si on have dent mal, on va al dentist</i>
38.02	A fogorvos végigvizsgálja az egész fogazatot és megállapítja a hiányosságokat	<i>El dentist examina la enter dentatur et constata les deficiences</i>
38.03	Önnek lyukas az egyik zápfoga	<i>Un de Vostre molar dentes es cariat</i>
38.04	Mindjárt megfúrom és be tömöm ezt a zápfogat	<i>Yo va forar et obturar este molar</i>
38.05	A szuvasodás már megtámadta ennek a fognak a pulpáját is, ki kell ölnöm az ideget	<i>La caries atacad ja anque la pulpa de este dent, yo deve matar el nerv</i>
38.06	Érzékeny ez a metszőfog a hidegre?	<i>Es este incisiv sensible al fred?</i>
38.07	Tenni fogok rá egy koronát	<i>Yo meterá lui una corona</i>
38.08	Ezt a szemfogot már nem tudom megmenteni, ki kell húznom	<i>Este canin dent yo no pote plus salvar, yo deve extraher lo</i>
38.09	Majd helyettesítjük azt egy műfoggal	<i>On va remplazar lo per un artificial dent</i>
38.10	Nem fog fájni, mert adok önnek egy érzéstelenítő injekciót	<i>Id no dolerá Vos perque yo da Vos una anesthetic injeccion</i>
38.11	Öblítsen!	<i>Rinsate!</i>
38.12	Ezt a hidat le kell venni	<i>Este pont deve ser removit</i>
38.13	Jöjjön vissza két nap múlva!	<i>Revenite in dos dias!</i>
38.14	Önnek rövidesen szüksége lesz egy fogprotézisre	<i>Vos necesitará in poco un dental protesic</i>
39.00	Gyógyszertárban	In la farmacia
39.01	Vannak gyógyszerek, amelyek recept nélkül kaphatók	<i>Id hay medicamentos quides venden se sin receta</i>
39.02	Ilyen gyógyszerek: a fájdalomcsillapítók, a hashajtók, az altatók és	<i>Tal medicamentos son: les analgesicos, les purgantes o laxatives, les dormitives o somniferes et</i>
39.03	egy-egy vitaminok	<i>certan vitamines</i>
39.04	A gyógyszerek legnagyobb része csak receptre kapható	<i>La major parte des medicamentos vende se solamente contra receta</i>
39.05	A gyógyszerekért nem a forgalmi árat, hanem csak egy bizonyos térítési díjat kell fizetni	<i>Por les medicamentos on no deve pagar el curent prece, sino solamente un certain compensacion prece</i>
39.06	A magisztrális gyógyszerek elkészítése rendszerint egy órát vesz igénybe	<i>La expedicion (la preparacion) des magistral medicamentos prende de ordinar una hora</i>
39.07	A kész gyógyszereket azonnal kiadják	<i>Les finit medicinas (les preparates) son livrat de imediat</i>
39.08	Adjon nekem kérem egy fájdalomcsillapítót, erős fejfájásom van	<i>Date me, rogo, un analgesic (un calmant), yo have un fort cap dolor</i>
39.09	Vizet és poharat talál ön a sarokban lévő kis asztalon	<i>Aqua et un vaso Vos trova sur la menseta in el angle</i>
39.10	Éjjel a gyógyszereket az ügyeletes gyógyszertárakban kapjuk meg	<i>La nocte, on recive les medicinas in les permanence farmacias</i>

40.00	Bank, pénzváltás	Banca, denar cambio
40.01	Meg tudná nekem mondani, hogy hol találok egy bankot vagy egy pénzváltót?	<i>Pótere Vos dir me, donde yo trova una banca o un cambio buro?</i>
40.02	Menjen csak egyenesen és a harmadik utca jobb sarkán megtalálja a Nemzeti Bank fiókját	<i>Vate tot direct et an el destre angle de la terce strata Vos trovará la sucursale de la Nacional Banca</i>
40.03	Mi a dollár árfolyama?	<i>Qual es el cambio del dolar?</i>
40.04	Mennyi forintot kapok egy dollárért?	<i>Quanto forintes reciverá yo por un dolar?</i>
40.05	Kérem szíveskedjék nekem 100 dollárt forintra beváltani	<i>Yo roga Vos de voler cambiar me cent dolares en forintes</i>
40.06	Van még egy 100 fontos utazási csekkem is	<i>Yo have ancora anque un viage cheque de 100 libras sterling</i>
40.07	Írja alá ezt a jegyzéket és fáradjon az l-es pénztárhoz	<i>Signate este nota et pasate a la cassa nr. 1</i>
40.08	A száz dollárt kis címletekben kérem	<i>Yo demanda les 100 dolares in biletas de parve tallata</i>
40.09	Fel tudná nekem váltani ezt az 500 Ft-os bankjegyet?	<i>Pótere Vos cambiar me este bilet de 500 Fts?</i>
40.10	Adjon nekem holnapig kölcsön 100 forintot, még nincs magyar pénzem, holnap fogom beváltani a pénzemet	<i>Prestate me jusca deman 100 forintes, yo no have ancora hungar denar, yo cambiará mi denar deman</i>
40.11	Szívesen adok, de csak 500 forint van nálam. Tessék!	<i>Yo da Vos con placer, ma yo no have que 500 forintes. Ecce lo!</i>
40.12	A valuta (a német márka, a francia frank, az olasz líra, a svájci frank, az angol font, az orosz rubel, az USA vagy a kanadai dollár) idegen pénznem. (Valamely országnak a forgalomban lévő pénze)	<i>La valuta (el german mark, el frances franc, la italian lira, el suis franc, la angles libra sterling, el rus ruble, el USA o canadian dolar) es una estranger moneta. (La curent moneta de alcun pais)</i>
40.13	A deviza (a csekk, a váltó stb.) egy a nemzetközi elszámolásban használt fizetési eszköz	<i>La devisa (el cheque, la cambio letra, etc.) es un pagament medio utilizat in el internacional cont reglament</i>
41.00	A posta	La posta
41.01	A posta levelek, csomagok és pénz továbbításával, valamint a távközléssel foglalkozik	<i>La posta ocupa se de la expedicion de letras, de paquetes et de denar, sic cam de la telecomunicacion</i>
41.02	Ha egy felbélyegzett közönséges levelet akarunk feladni, elegendő azt egy postaládába bedobni	<i>Si on vole meter a la posta una francat ordinar letra, id suffice de jectar la en una letras boxa</i>
41.03	Az ajánlott és expressz levelekkel a főpostára vagy egy postahivatalba kell mennünk	<i>Con les recomandat et expres letras on deve ir a la Central Posta o en un posta office</i>
41.04	Az ajánlott levél feladását a posta egy feladó vevényel igazolja	<i>La expedicion de la recomandat letra la la posta certifica per un recepis</i>
41.05	A borítékra ráírjuk a címezést (a címezett nevét, a lakóhelyét és az irányítószámot), a felső bal sarokba a feladó nevét, lakóhelyét és az irányítószámot írjuk	<i>Al envelop on scrive la adresa (el nom, el domicil et el posta cod numer del destinatar), en el superior sinistre angle on mete el nom, el domicil et el posta cod numer del expeditor</i>
41.06	Mennyibe kerül egy levél bérmentesítése belföldön?	<i>Quanto costa el francament de una letra in el pais?</i>
41.07	Mennyi bélyeg kell egy levélre a szocialista országokba?	<i>Que francament deve yo aponer a una letra en les socialist paisas?</i>
41.08	Mennyi a bérmentesítése egy levélnek a nyugati országokba?	<i>Qual es el francament de una letra en les occidental paisas?</i>
41.09	Mennyi a pótdíja egy légipostai levélnek az Egyesült Államokba?	<i>Qual es la suplementar taxa de una aeropostal letra en les Unit States?</i>
41.10	Szeretném ezt a levelet légipostával küldeni	<i>Yo volere enviar este letra per aer posta</i>
41.11	Hol vehetek bélyegeket?	<i>Donde pote yo cornprar timbres?</i>

41.12	A 8-as számú ablaknál	<i>An la fenestrela nr. 8</i>
41.13	Adjon nekem egy 4 forintos bélyeget és 5 db postai levelezőlapot	<i>Date me un timbre de 4 forintes et 5 postal cartas</i>
41.14	Mielőtt csomagot vagy pénzt adunk fel, ki kell töltenünk egy szállítólevelet, ill. egy pénzesutalványt	<i>Ante de expediar un paquet o denar, on deve plenar un expedicion buletin et un posta mandat respectivamente</i>
41.15	Szeretnék feladni egy táviratot	<i>Yo vólere enviar un telegram</i>
41.16	Töltse ki kérem ezt az űrlapot!	<i>Plenare, rogo, este formular!</i>
41.17	Ha üdvözlétet, jókívánságokat és részvétet fejezünk ki, dísztvíratot szoktunk küldeni	<i>Por exprimer felicitaciones, votes et condolence, on sole enviar un lux telegram</i>
41.18	A telefonfülkében, a készüléken elolvashatjuk az utasításokat a telefonautomata használatához	<i>In la telefon cabina, sur el aparat on pote leger les instrucciones por el uso del automatic telefon</i>
41.19	Akassza le a kagylót! A búgó hang után dobja be a pénzérmét és tárcsázzon!	<i>Decrochate el receptor! Post el rombant son introducete la moneda et formate el numer sur el cadran!</i>
41.20	Ha fel akarsz hívni engem egy telefonfülkéből, a számomat megtalálhatod a telefonkönyvben	<i>Si tu vole apelar me desde una telefon cabina, tu pote trovar mi telefon numer in el telefon libro</i>
41.21	Halló, Barna úrral szeretnék beszélni	<i>Halo, yo vólere parlar con senyor Barna</i>
41.22	Sajnos, Barna úr nincs itthon, hívja fel egy óra múlva!	<i>Per disgrace, Sr. Barna no es in casa, apellate le in una hora!</i>
41.23	Milyen számot hívott?	<i>Que numer formad Vos?</i>
41.24	Téves kapcsolás	<i>Erat nuxner, Vos erad el numer</i>
41.25	Nálunk egy telefonbeszélgetés ideje 3 perc. A három perc eltelte után új beszélgetés kezdődik	<i>Apud nos, la durata de una telefon conversa es 3 minutes. Post la expiracion des 3 minutes, una nov conversa comencza</i>
41.26	A crossbar telefonrendszer nemcsak városok közötti, hanem országok közötti közvetlen hívást is lehetővé tesz	<i>El cross-bar telefon sistem rende posible no solo el interurban, ma anque el interpais direct apel</i>
41.27	Távhívással elérhetjük Rómát, sőt Londont is	<i>Per teleapel on pote atinger Roma, mismo London</i>
41.28	A távközlés egyik modern formája a telex	<i>Una modern forma de la telecomunicacion es el telex o teletip</i>
41.29	A telexgép távgépírási üzeneteket továbbít az előfizetőknek	<i>La telex rnaquina comunica teledactilografat messages as abonates</i>
42.00	Magyarország és a turizmus	<i>Hungaria et el turism</i>
42.01	Magyarország a Kárpát-medence közepén, a Duna és a Tisza középső folyása mentén fekszik	<i>Hungaria es situat in el miloc del basin des Carpates, el long del median curs del Danub et de la Tisa</i>
42.02	Területe 93 000 km ² és lakossága több mint 10 milliót számlál	<i>Su teritorio es 93.000 quadrat kilometres et su poblacion conta plus de 10 millones de habitantes</i>
42.03	Felszínének több mint a fele sík terület	<i>Plus de la meta de su superficie es un plan teren</i>
42.04	Hegyei középhegység jellegűek	<i>Su montanyas son de caracter de median montanya</i>
42.05	Legkiemelkedőbb pontja, a Kékestető (1015 m), alig haladja meg az 1000 m-t a tengerszintje felett	<i>Su mas elevat punct, el Kékestető [kekeshtető] (1015 m), surpasa apen les 1000 m supra el nivel de la mare</i>
42.06	Hazánk területe 19 megyére van felosztva	<i>El teritorio de nostre pais es dividit en 19 comitates</i>
42.07	Tájegységei: A Nagyalföld, a Kisalföld, a Dunántúl és az Északi Középhegység	<i>Su regiones son: la Gran Planur, la Parve Planur, Transdanubia et la Nord Median Montanya</i>
42.08	Magyarország gazdag természeti szépségekben	<i>Hungaria es ric in natural belesas</i>

42.09	Hegyeit, erdőit, folyóit, tavait és gyógyvizeit rengeteg belföldi és külföldi turista látogatja	<i>Su montanyas, forestas, fluves, lacos et termal aquas les frequenta una multitud de interior et exterior turistes</i>
42.10	Nyáron az idegenek főleg Budapestet, a balatoni fürdőhelyeket és a Hortobágyot keresik fel, valamint az egyéb látnivalókat	<i>In estate, les estrangeres visitan surtot Budapest, les balnear staciones del Balaton et la Hortobágy [hortobady], sic cam les altre curiositates</i>
42.11	Az idegenek nemcsak természeti szépségeinkben és kulturális értékeinkben gyönyörködnek, hanem nagyon szeretik ízes és bőséges ételeinket és zamatos gyümölcsöinket is	<i>Les estrangeres delectan se no solo in nostre natural belesas et cultural valores, ma adoran anque nostre savoros et abundant plates et succulent fructes</i>
42.12	A hortobágyi puszta az első nemzeti parkunk	<i>La Pusta Hortobágy [hortobady] es nostre prim Nacional Parc</i>
42.13	A Hortobágyi Nemzetközi Lovasnapok már nemzetközi hírűek	<i>Les Internacional Equestre Dias de Hortobágy [hortobady] son ja de mundial fama</i>
43.00	Kirándulás, kempingezés	<i>Excursion, campament</i>
43.01	Vannak turisták, akik nagyon szívesen szállnak meg motelekben, turistaházakban vagy kempingekben	<i>Id hay turistes quis prenden logement con mult gust in moteles, refuges o campamentes</i>
43.02	Egy faházban, egy saját vagy bérelt sátorban éjszakázni sokkal olcsóbb és *sportszerűbb	<i>Pernoctar in una ligno casa, in una propre o locat tenda es multo plus barat et sportiv</i>
43.03	Vannak kempingek, ahol parkolni és a lakókocsiban aludni lehet	<i>Id hay campamentes donde on pote parcar et dormir in el caravan</i>
43.04	Egy jól felszerelt kempingben van ivóvíz, hideg és meleg folyó víz, zuhanyozó, villanyvilágítás és lehetséges főzni és mosni	<i>In un bien equipat camping id hay potable aqua, fred et cald curent aqua, ducha, electric luce et id es posible de cocinar et de lavar</i>
43.05	Mennyit kell fizetnem egy éjszakára?	<i>Quanto deve yo pagar por una nocte?</i>
43.06	Hány kilométerre található a legközelebbi kemping?	<i>A quanto kilometres trova se el proxim camping?</i>
44.00	Az utazás	<i>El viage</i>
44.01	Vannak egyéni és társas utazások. A külföldi és belföldi társas utazások nagy részét az utazási irodák szervezik	<i>Id hay individual et colectiv viages. La gran parte des exterior et interior colectiv viages es organizat per les viage buros</i>
44.02	Az utazás, a kedvtelésből tett utazás, az egyik legkellemesebb szórakozás	<i>El viage, el agrement viage, es una des mas agreeable distracciones</i>
44.03	Az utazás kikapcsol, felüdít és ismeretekkel gazdagít minket	<i>El viage relaxa, recrea et enriquí nos de conosciences</i>
44.04	Az utazás a honismeret legjobb eszköze	<i>El viage es el optim mod de conosciere el natal pais</i>
44.05	Minél mélyebbek a szülőhazánkról való ismereteink, annál értékesebbek külföldi utazásaink	<i>Quanto plus profund son nostre conosciences del natal pais, tanto plus precios seran nostre estranger viages</i>
44.06	Míg belföldi utazásokat korlátlanul tehetünk, a külföldre való utazásnak vannak bizonyos előfeltételei	<i>Mentre que les interior viages poten ser facit sin limitacion, el viage al estranger have certan condiciones</i>
44.07	Ha a szocialista országokba akarunk utazni, szükségünk van egy érvényes útlevélre	<i>Si nos volen partir en les socialist paises, nos necesitan un valid pasaport</i>
44.08	Hogy a nyugati országokba utazhassunk, szükségünk van egy útlevélre, egy beutazási és egy vagy több átutazási vízumra	<i>Por poter partir en les vest paises, on necesita un pasaport, una entrada visa et una o plusior transit visas</i>
44.09	A szükséges valutát a Magyar Nemzeti Bank biztosítja 3 évenként	<i>La necesar valuta la asecura la Hungar Nacional Banca omne tres anes</i>

44.10	Meghívólevél birtokában, valuta igénylése nélkül utazhatunk	<i>In posesion de una invitacion letra, on pote partir sin postular la valuta</i>
45.00	Utazási módok	Viage modes
45.01	Utazhatunk vonattal, gépkocsival, hajón és repülőgéppel	<i>On pote viajar in tren, in auto, in nave et in avion</i>
46.00	Utazás vonattal	Viage in tren
46.01	Szabad ez a hely?	<i>Es este place libre?</i>
46.02	Igen, szabad. Nem, foglalt	<i>Si, id es libre. No, id es ocupat</i>
46.03	Engedje meg kérem, hogy kinyissam az ablakot!	<i>Permétete me, rogo, de avrir la fenestra!</i>
46.04	Ne dohányozzon! Ez egy nemdohányzó szakasz	<i>No fumate! Id es un compartiment por no-fumatores</i>
46.05	A folyosón dohányozhat	<i>Vos pote fumar in el coridor</i>
46.06	Hol vagyunk most?	<i>Donde son nos nun?</i>
46.07	Meddig áll a vonat itt?	<i>Quanto temp halta el tren hic?</i>
46.08	Csak nyolc percet	<i>Solo octe minutes</i>
46.09	A vonatnak húsz perc késése van	<i>El tren have un retard de venti minutes</i>
46.10	Mikor érkezünk Sopronba?	<i>Quando arivaran nos en Sopron [shopron]?</i>
46.11	Mikor érkezünk meg a határra?	<i>Quando arivaran nos a la frontéra?</i>
46.12	Mikor indul a budapesti vonat?	<i>Quando parti el Budapest tren?</i>
46.13	Hol kell átszállnom?	<i>Donde deve yo cambiar tren?</i>
46.14	Hol kell átszállnunk Eger felé?	<i>Donde deven nos cambiar por Eger [eguer]?</i>
46.15	Mikor lesz csatlakozásom Szegedre?	<i>Quando havrá yo corespondence por Szeged [segued]?</i>
46.16	A vonat minden állomáson megáll	<i>El tren aresta in omne stacion</i>
46.17	Beszállás!	<i>En coche!</i>
46.18	Beszálsz Debrecenben és kiszálsz Budapesten	<i>Tu montará in Debrecen et descenderá in Budapest</i>
46.19	Személyvonat	<i>Pasager tren, viager tren</i>
46.20	Sebesvonat	<i>Accelerat tren</i>
46.21	Gyorsvonat	<i>Rapid tren, rapid</i>
46.22	Expresszvonat	<i>Expres tren, expres</i>
46.23	Tehervonat	<i>Merces tren</i>
46.24	Távolsági vonat	<i>Long-percurs tren</i>
46.25	Közvetlen vonat	<i>Direct tren</i>
47.00	Utazás gépkocsival	Viage in auto
47.01	Az autó nagy előnye, hogy vele háztól házig utazhatunk	<i>El gran avantage del auto es que on pote viajar per ed de porta a porta</i>
47.02	Az autó gyors és kényelmes közlekedési eszköz, amellyel kirándulásokat tehetünk a Balatonra, a hegyekbe vagy külföldre	<i>El auto es un rapid et confortable comunicacion medio per qued on pote far excursiones al Balaton, en les montanyas o al estrange</i>
47.03	Vannak fiatalok, akik nyáron autóstoppal utaznak	<i>Id hay juvenes quis viajan in estate de autostop</i>
47.04	Az autóstoppal való utazás nálunk egy engedélyezett utazási forma	<i>El autostop es, apud nos, una autorizat viage forma</i>
47.05	Az autóstopposok személyi igazolványt kapnak az Ifjúsági Szövetségtől	<i>Les autostopistes reciben una personal carta de la Juvenil Federacion</i>
47.06	Jó úton haladok Varsó felé?	<i>Seque yo la corect direccion vers Varsovia?</i>
47.07	Igen, menjen egyenesen ezen az úton, majd forduljon jobbra!	<i>Si, séquete tot direct este camin, poy turnate a destre!</i>
47.08	Az autópályán rövidebb az út Berlinbe	<i>Sur la autopista el camin es plus curt en Berlin</i>
47.09	Találok a közelben egy benzinkutat?	<i>Trova yo in la proximitá un tank post?</i>
47.10	25 liter normál benzint kérek	<i>25 litres de normal benzin, rogo</i>

47.11	Töltse meg a tartályomat szuperbenzinnel!	<i>Plenate mi tank de superbenzin!</i>
47.12	24 liter keveréket kérek	<i>24 litres de mescla, rogo</i>
47.13	Töltse fel a hűtőt is!	<i>Plenate anque el radiator!</i>
47.14	Útközben motordefektet kaptam	<i>In camin yo restad in motor pana</i>
47.15	Találtam egy javítóműhelyt, amely bevontatta a kocsimat	<i>Yo trovad un reparacion ateller quid remorcad mi coche</i>
47.16	Holnap délre kész lesz	<i>Id será reparat por deman midi</i>
47.17	Szerencsére volt a műhelynek alkatrésze	<i>Per fortuna, el ateller háved recambio piesa</i>
47.18	Egy jó tanács az autósoknak:	<i>Un bon consil as autistes:</i>
47.19	Tartsuk be a közlekedési szabályokat, ha el akarjuk kerülni a beleseteket!	<i>Por evitar les accidentes, on deve observar les circulacion reglas</i>

48.00 Útlevel- és vámvizsgálat

48.01	Megérkezvén a határra, a határőrök megkezdik az útlevel-ellenőrzést	<i>*Arivant a la frontéra, les garda-frontéras comenczan el pasaport control</i>
48.02	Kérem az útleveleket!	<i>Pasaportes, rogo!</i>
48.03	Tessék!	<i>Ecce, ecce les!</i>
48.04	Meddig marad országunkban?	<i>Per quanto temp resta Vos in el pais?</i>
48.05	Körülbelül két hetet	<i>Circa dos semanas</i>
48.06	Turista ön?	<i>Es Vos turist?</i>
48.07	Igen, turista vagyok	<i>Si, yo es turist</i>
48.08	A vámos ezt kérdezi:	<i>El duaner demanda:</i>
48.09	Melyik az ön bőröndje?	<i>Qual es Vostre valisa?</i>
48.10	Ez a bőrönd és ez az útitáska	<i>Este valisa et este viage sac</i>
48.11	Van valami elvámolnivalója?	<i>Have Vos alqued a declarar?</i>
48.12	Nincs semmi, uram	<i>Yo no have noqued, Senyor</i>
48.13	Kérem, nyissa ki a bőröndöt!	<i>Avrite la valisa, rogo!</i>
48.14	Mit visz benne?	<i>Qued porta Vos in ed?</i>
48.15	Személyes tárgyaimat, néhány ajándéktárgyat és ételmet	<i>Mi objectes de personal uso, alcun regales et victuales</i>
48.16	Visz Ön ékszert, szeszes italt vagy dohányt?	<i>Porta Vos joya, alcoholic beventas o tabac?</i>
48.17	Van egy arany jegygyűrűm és néhány csomag cigarettám. Szeszes italom nincs	<i>Yo have un or nupcial anel et alcun paquetes de cigaretes. Yo no have alcoholic bevita</i>
48.18	Rendben van, köszönöm	<i>(Id) es bien, graces</i>

Pasaport control et duan revision

**Arivant a la frontéra, les garda-frontéras comenczan el pasaport control*

Pasaportes, rogo!

Ecce, ecce les!

Per quanto temp resta Vos in el pais?

Circa dos semanas

Es Vos turist?

Si, yo es turist

El duaner demanda:

Qual es Vostre valisa?

Este valisa et este viage sac

Have Vos alqued a declarar?

Yo no have noqued, Senyor

Avrite la valisa, rogo!

Qued porta Vos in ed?

Mi objectes de personal uso, alcun regales et victuales

Porta Vos joya, alcoholic beventas o tabac?

Yo have un or nupcial anel et alcun paquetes de cigaretes. Yo no have alcoholic bevita

(Id) es bien, graces

49.00 Hajóút

49.01	Mikor indul a hajó Bécsbe?	<i>Quando parti la nave en Viena?</i>
49.02	Hány helyen kötünk ki?	<i>Quanto escalas faran nos?</i>
49.03	Meddig tart az út?	<i>Quanto temp durará el pasage?</i>
49.04	Keressük meg a kabinunkat!	<i>Chercamos nostre cabina!</i>
49.05	Menjünk a fedélzetre!	<i>Vamos al bord!</i>
49.06	10 perc múlva szállunk hajóra	<i>Nos embarcan nos in dece minutes</i>
49.07	Este kilenckor kötünk ki	<i>Nos debarcan nos a 9 horas de la sera</i>
49.08	Mikor indul vissza a hajó?	<i>Quando returna la nave?</i>
49.09	Öcsém tengeri betegséget kapott	<i>Mi minor fratre contractad un mare mal</i>

Viage in nave

Quando parti la nave en Viena?

Quanto escalas faran nos?

Quanto temp durará el pasage?

Chercamos nostre cabina!

Vamos al bord!

Nos embarcan nos in dece minutes

Nos debarcan nos a 9 horas de la sera

Quando returna la nave?

Mi minor fratre contractad un mare mal

50.00 Repülőút

50.01	Hol található a Magyar Légitársaság (MALÉV) irodája?	<i>Donde trova se el buro des Hungar Aerolines?</i>
50.02	A város központjában található	<i>Id trova se in el centre de la urbe</i>
50.03	Szeretnék két helyet venni a holnap reggeli párizsi gépre	<i>Yo vólere prender dos piaces por la Paris avion de deman matin</i>
50.04	Mikor és honnan indul a busz a repülőtérre?	<i>Quando et de donde parti el autobus al aeroport?</i>
50.05	Az iroda elől indul minden 30 percben	<i>Id parti desde ante el buro omne trenta minutes</i>
50.06	Egy órával a felszállás előtt a repülőtéren kell lennie	<i>Vos deve ser sur el aeroport una hora ante el decolage</i>

Viage in avion

Donde trova se el buro des Hungar Aerolines?

Id trova se in el centre de la urbe

Yo vólere prender dos piaces por la Paris avion de deman matin

Quando et de donde parti el autobus al aeroport?

Id parti desde ante el buro omne trenta minutes

Vos deve ser sur el aeroport una hora ante el decolage

50.07	Önnek joga van egy 20 kg-os poggyászt magával vinni	<i>Vos have derec de portar con se un bagage de 20 kg</i>
50.08	A hangszóró jelzi a felszállást	<i>El altparlant avisará el decolage</i>
50.09	Kérjük a MALÉV 348-as járatának az utasait, hogy fáradjanak a 8-as ajtóhoz	<i>Nos rogan les pasageres de la line 348 des MALÉV de pasar a la porta nr. 8</i>
50.10	Kapcsolják be kérem a biztonsági öveket!	<i>Abrochate, rogo, les securitá cintures!</i>
50.11	Hívja a légitársaságot, ha nem jól érzi magát!	<i>Apelate la hostesa, si Vos no senti Vos bien!</i>
50.12	Vegye be ezt a pasztillát!	<i>Préndete este pastilla!</i>
50.13	Hányszor szállunk le Berlinig?	<i>Quanto ves faran nos escala jusca Berlin?</i>
50.14	Kétszer, Bécsben és Prágában	<i>Dos ves, in Viena et Praga</i>
50.15	Figyelem, figyelem, rövidesen leszállunk Berlinben	<i>Atencion, nos ateran in poco in Berlin</i>

51.00

Az űrhajózás

51.01	Egy különleges utazási mód az űrhajózás
51.02	Az űrhajósok kozmikus sebességgel haladó űrhajókban repülnek
51.03	Az űrhajókat űrrakéták juttatják a világűrbe
51.04	Az űrkutatás célja idegen égitestek felkeresése, tudományos és technikai ismeretek szerzése, tudományos kísérletek végzése a súlytalanságban és a világűr jelenségeinek a tanulmányozása
51.05	Az első kozmikus sebességgel (7 912 m/sec) pályára helyezett mesterséges égitestet *mellékbolygónak (mesterséges hold) nevezzük. Ez a Föld körül végzi mozgását
51.06	Ha a rakéta eléri a második kozmikus sebességet (11 189 m/sec), a mesterséges égitest elszakad a Földtől, bejut a Naprendszerbe és egy a Nap körül keringő mesterséges bolygóvá válik
51.07	A harmadik kozmikus sebességgel (16,7 km/sec) haladó űrszonda kijut még a Naprendszerből is
51.08	Napjainkban állandó támaszpontokul és megfigyelőállomásokul szolgáló űrállomásokot is fellőnek
51.09	Az űrhajósok a súlytalanság állapotában vannak, mivel a világűrben a nehézségi erő és a tehetetlenségi erő egymást kiegyenlítik
51.10	A tetszárók segítségével interkontinentális távközvetítések lehetségesek

La cosmonautica

<i>Un particular viage mod es la cosmonautica</i>
<i>Les cosmonautes volan in cosmonaves filant con una cosmic velocitá</i>
<i>Les cosmonaves son portat en el cosmos per cosmic raquetas</i>
<i>El fin de la cosmic recherca es de visitar inexplorat astres, de aquirir scientific et tecnic conoscences, de far scientific experimentes in la ingravitá et de studiar les fenomenes del cosmos</i>
<i>El artificial astre metit al orbit con la prim cosmic velocitá (7.912 m/sec) nomina se satelit (artificial luna). Este gira circa la Tera</i>
<i>Si la raqueta atinge la secund cosmic velocitá (11.189 m/sec), el artificial astre destaca se de la Tera, entra en el Solar Sistem et deveni un artificial planet revolvent circa el Sole</i>
<i>La cosmic sonda filant con la terce cosmic velocitá (16,7 km/sec) escapa mismo del Solar Sistem</i>
<i>De nostre dias, on lancza anque cosmic estaciones servient de permanent bases et observacion estaciones</i>
<i>Les cosmonautes son in la ingravitá, cam la gravitacion et la inercia force compensan se</i>
<i>Per medio des telstares intercontinental teletransmisiones son posible</i>

52.00

A szállodai portánál

52.01	Van üres szobájuk?
52.02	Igen, milyen szobát óhajt ön?
52.03	Szeretnék egy kétágyas szobát fürdőszobával
52.04	A szoba az I. emeleten van, az ablakok az utcára néznek
52.05	Az útlevelét, uram!
52.06	Töltse ki ezeket az űrlapokat!
52.07	Hány éjszakát akar maradni?
52.08	Csak három éjszakát
52.09	Tessék a kulcs! I. emelet 115-ös szoba
52.10	Balra van a lift, jobbra az étterem

An la recepcion

<i>Haven Vos una libre camera?</i>
<i>Si, que camera desira Vos?</i>
<i>Yo vólere una dos-lect camera con balne sala</i>
<i>La camera trova se in el prim etage, les fenestras dan a la strata</i>
<i>Vostre pasaport, Senyor!</i>
<i>Plenate, rogo, este formulares!</i>
<i>Quanto noctes vole Vos restar?</i>
<i>Solamente tres noctes</i>
<i>Ecce la clave! Piesa 115 in el prim etage</i>
<i>El ascensor trova se a sinistre, la manjar sala a destre</i>

52.11	A szoba el van látva telefonnal, televízióval és légkondicionáló berendezéssel	<i>La camera es garnit de telefon, televisor et aer condicionament</i>
52.12	Holnap reggel elutazom	<i>Demam matin yo partirá</i>
52.13	Kérem, készítse el a számlámat!	<i>Yo roga Vos de preparar mi cont!</i>
53.00	A rendőrségen	An la police
53.01	Feljelentést teszek ismeretlen tettesek ellen, akik ma éjjel a parkolóban lévő kocsimat feltörték és elloptak belőle egy Reflexa fényképezőgépet, valamint férfi és női ruhadarabokat	<i>Yo face denunce contra desconocit autores quis fracturad este nocte mi coche trovant se in el parking et robad de su interior un Reflexa fotoaparar, asi cam hom et dams vestimentes</i>
53.02	Kérem az iratait!	<i>Vostre docurnentes, rogo!</i>
53.03	Felvesszük a jegyzőkönyvet	<i>Nos van rediger el protocol</i>
53.04	Az Állami Biztosító meg fogja önnek fizetni otthon a kárát	<i>La Statal Aseguracion Compania pagará Vos Vostre damage in casa</i>
53.05	Kocsim ma éjjel a Dóm előtti parkolóhelyről eltűnt	<i>Este nocte, mi coche disparid desde el parking ante el Dom</i>
53.06	Mondja be a kocsi adatait!	<i>Dite me les dates de Vostre coche!</i>
53.07	Ez egy új, piros színű, TI-27-48-as rendszámú 1200-as Lada	<i>Id es una nov, roge Lada 1200 con matricul numer TI-27-48</i>
53.08	Elvesztettem az útlevelemet és a pénzemet	<i>Yo pérded mi pasaport et mi denar</i>
53.09	Kérem informáljanak engem, hogy hogyan léphetek kapcsolatba a magyar konzulátussal	<i>Informate me, rogo, como yo pote entrar en contact con el hungar consulat</i>
54.00	Városi közlekedési eszközök	Urban comunicacion medios
54.01	Egy nagy város közlekedési eszközei: a villamos, az autóbusz, a trolibusz, a földalatti, helyiérdekű vasút és a taxi	<i>Les comunicacion medios de una gran urbe son: el tram, el autobus, el trolebus, el metro, la suburban ferovia et el taxi</i>
54.02	A villamos és a trolibusz elektromos meghajtású tömegközlekedési eszközök, így nem szennyezik a levegőt	<i>El tram et el trolebus son masa comunicacion medios de electric propulsion, asi iles no contaminan el aer</i>
54.03	A metró egy földalatti gyors villamos vasút	<i>El metro es una subteran rapid electric ferovia</i>
54.04	Városi közlekedési eszközeink kalauz nélkül üzemelnek	<i>Nostre urban comunicacion medios laboran sin reciver</i>
54.05	Az utasok az előre megváltott jegyeiket egy lyukasztókészülék útján érvényesítik.	<i>Les viageres validan lor precomprat biletas per un perforator</i>
54.06	A busz utasai korábban egy automata készülékből kapták jegyeiket	<i>Les viageres del autobus recived lor biletas, anteriormente, de un automatic distributor</i>
54.07	A metróállomásokon pénzbedobással enged be minket a fotocellás készülék	<i>An les metro estaciones un fotoelectric aparat fa entrar nos per la introduccion de una moneda</i>
54.08	A metróállomásokhoz mozgólépcsőkön jutunk le	<i>As metro estaciones on perveni per escalatores</i>
54.09	A Központi Stadion legkönnyebben a 68-as busszal közelíthető meg	<i>El Central Stadion es accesible mas facilmente per el bus 68</i>
54.10	Hol szállhatok fel?	<i>Donde pote yo montar?</i>
54.11	50 méterre van innen a megállóhely	<i>A 50 metres de hic trova se la halta</i>
54.12	Hány megállót kell mennem?	<i>Quanto haltas deve yo ir?</i>
54.13	A harmadik megállónál szálljon le!	<i>An la terce halta descéndete!</i>
54.14	Majd szólok önnek	<i>Yo avisará Vos</i>
54.15	Ön is leszáll?	<i>Descende anque Vos?</i>
54.16	Nem, én még továbbutazom	<i>No, yo continua ancora mi viage</i>
54.17	Hogy juthatok el Szentendrére?	<i>Come pote yo pervenir a Szentendre [sentendre]?</i>
54.18	Szálljon fel a 11-es villamosra, menjen vele a Margit hídig. A Margit híd budai hídfőjénél szálljon át a helyiérdekűre és szálljon ki a	<i>Préndete el tram 11, vate in ed jusca el Margaret Pont. An el Buda pont cap del Margaret Pont préndete la corespondence</i>

	végállomáson	<i>con la suburban ferovia et descéndete an la terminal stacion</i>
54.19	Mondja meg nekem, kérem, hogyan tudok eljutni a Klinikákhoz!	<i>Díte me, rogo, como yo pote atinger les Clinicas!</i>
54.20	Szálljon fel erre a villamosra és menjen a Deák térig. Onnan folytassa útját metrón. Szálljon ki a negyedik megállónál!	<i>Préndete este tram et vate jusca la Deák place. De hoc continuate Vostre viage in metro. Descéndete an la quart stacion!</i>
54.21	Az, akinek bérlete van, korlátlanul utazhat ezeken a járműveken	<i>Il qui have un abonament, pote viajar sin limitacion in este vehicles</i>
54.22	Mondja meg kérem, hogy hol találok egy taxiállomást!	<i>Díte me, rogo, donde yo trova una taxi stacion!</i>
54.23	A második utcában jobbra	<i>In la secund strata a destre</i>
54.24	Vigyen kérem a repülőtérre (a vasútállomásra)!	<i>Portate me, rogo, al aeroport (a la feroviar stacion)!</i>
54.25	Mennyivel tartozom?	<i>Quanto Vos deve yo?</i>
54.26	Mennyit mutat az óra?	<i>Quanto marca el taximetre?</i>
54.27	26 forintot	<i>26 (venti sex) forintes</i>
54.28	Tessék a viteldíj!	<i>Ecce la taxa!</i>
54.29	A visszajáró pénzt tartsa meg!	<i>Reténete el devit!</i>
54.30	A taxisofőr rendszerint kap 10% borravalót	<i>El taxist recive de ordinar una propina de 10% (procent)</i>

55.00

Színek

55.01	Milyen színű az arany?
55.02	Az arany sárga
55.03	fehér, fekete
55.04	kék, sárga
55.05	piros, zöld
55.06	szürke, barna
55.07	gesztenyebarna, szőke
55.08	rózsaszínű, világoskék
55.09	világosbarna, világoszöld
55.10	sötétkék, sötétzöld
55.11	sötétpiros, sötétszürke
55.12	halványsárga, halványzöld
55.13	halványpiros, élénkpiros
55.14	élénkzöld, kékes
55.15	zöldes, kékeszürke
55.16	kékeszöld, kékeslila
55.17	zöldeskék, zöldessárga
55.18	zöldesszürke, lilás szürke
55.19	vöröses lila, vörösbarna
55.20	vörössárga, ezüstös
55.21	ezüstsürke, aranyszínű
55.22	aranysárga, bronzszínű
55.23	színes, sokszínű
55.24	háromszínű, színtelen
55.25	szivárványszínű
55.26	ibolyaszínű, mályvaszínű
55.27	narancsszínű, citromsárga

Colores

<i>De que color es el or?</i>
<i>El or es jal</i>
<i>blanc, nigre</i>
<i>blu, jal</i>
<i>roge, verde</i>
<i>gris, brun</i>
<i>castan, blond</i>
<i>rosa, clar blu</i>
<i>clar brun, clar verde</i>
<i>obscur blu, obscur verde</i>
<i>obscur roge, obscur gris</i>
<i>palid jal, palid verde</i>
<i>palid roge, viv roge</i>
<i>viv verde, bluastre</i>
<i>verdastre, blu gris</i>
<i>blu verde, blu lila</i>
<i>verde blu, verde jal</i>
<i>verde gris, lila gris</i>
<i>roge lila, roge brun</i>
<i>roge jal, argentat</i>
<i>argentat gris, dorat</i>
<i>dorat jal, bronzat</i>
<i>colorat, multicolor</i>
<i>tricolor, incolor</i>
<i>irisat</i>
<i>violet, malva</i>
<i>orange, limon jal</i>

56.00

Tulajdonságok

56.01	jó, rossz
56.02	szép, csúnya
56.03	új, régi
56.04	fiatal, öreg
56.05	nagy, kicsi
56.06	hosszú, rövid

Qualitátes

<i>bon, mal</i>
<i>bel, fed</i>
<i>nov, vequie</i>
<i>juven, vequie</i>
<i>gran et grande, parve</i>
<i>long, curt</i>

56.07	magas, alacsony	<i>alt, bas</i>
56.08	széles, keskeny	<i>larg, stret</i>
56.09	vastag, vékony	<i>gros, subtil</i>
56.10	tompa, hegyes (<i>tárgy</i>)	<i>obtus, apuntat</i>
56.11	száraz, nedves	<i>sec, humid</i>
56.12	négyszögletes, kerek	<i>quadrat, rotund et rond</i>
56.13	drága (<i>átv. ért. is</i>), olcsó	<i>car, barat</i>
56.14	gazdag, szegény	<i>ric, pobre</i>
56.15	hideg, meleg	<i>fred, cald</i>
56.16	édes, savanyú	<i>dulce, agre</i>
56.17	sós, keserű	<i>salat, axriar</i>
56.18	súlyos, könnyű (<i>súlyban</i>)	<i>pesant, leger</i>
56.19	könnyű, nehéz, súlyos (<i>átv.</i>)	<i>facil, difcil, grave</i>
56.20	tele, üres	<i>plen, vacu</i>
56.21	tiszta, piszkos	<i>pur, sordid</i>
56.22	erős, gyenge	<i>forte, debil</i>
56.23	gyors, lassú	<i>veloce, lente</i>
56.24	kövér, sovány	<i>gras, magre</i>
56.25	boldog, nyugodt	<i>felice, tranquil</i>
56.26	vidám, szomorú	<i>alegre, triste</i>
56.27	ideges, nyugtalan	<i>nervos, inquiet</i>
56.28	szorgalmas, lusta	<i>diligent, peresos</i>
56.29	büszke, gőgös, szerény	<i>fier, orgullos, modest</i>
56.30	okos, buta	<i>prudent, stupid</i>
56.31	becsületes, hitvány	<i>honest, vil</i>

57.00

A kereskedelem

- 57.01 A kereskedelem a gazdasági élet igen fontos ága
- 57.02 A belföldi fogyasztókat a belkereskedelem látja el áruval és iparcikkkel
- 57.03 A kereskedelem üzletekben, áruházakban, ABC- áruházakban, valamint piacokon és vásárokon bonyolódik le
- 57.04 Az ABC-áruház egy nagy üzlet, amely számos áruosztályra tagozódik
- 57.05 A boltokban és az áruosztályokon az eladók és az eladónők szolgálják ki a vevőket, az ügyfeleket

El comerce

- El comerce es un muy important branch de la economic vita*
- Les interior consumidores aprovisiona el intenor comerce con merces et industrial articles*
- El comerce efectua se in negoces, magasines, supermercates, sic cam in mercates et ferias*
- El supermercat es un gran magasin quid divide se en numeros secciones*
- In les negoces et merces secciones les venditores et venditoras servin les compratores, les clientes*

58.00

Az élelmiszerboltban ...

- 58.01 ... lisztet, cukrot, zsírt, rizst, kenyeret, tejet, vaját, kávé, hús-, zöldség- és gyümölcskonzervet vásárolunk magunknak

In el comestibles negoce ...

- ... on compra se farina, sucre, grasa, riz, pan, lacte, buter, cafee, carne, verdur et fruct conservas*

59.00

A húsboltban ...

- 59.01 ... a hentes ad nekünk sertéskarajt, sertéscsombot, lapockát, tarját, oldalast, sertésmájat, marhahúst, valamint szalámit, kolbászt, hurkát (májjas hurkát, véres hurkát), virsli, szeletelt sonkát, felvágottat és szalonnát
- 59.02 Ha felvágottat veszünk, az eladó meg szokta kérdezni, hogy egyben vagy szeletelve akarjuk-e

In la carniceria ...

- ... el carnicer da nos porc costaleta, porc jambon, spalla, porc esquina, porc costa, porc ficat, bovin carne, sic cam salami, salchicha, budin (ficat budin, sangve budin), vienes salchicha, tallat jambon, tallata et lard*
- Quando nos compran tallata, el venditor sole demandar, si nos volen lo in una piesa o tallat*

60.00

A péküzletben ...

In la paneteria ...

60.01	... frissen kapjuk a kenyeret. a kalácsot, a zsemlyét, a kiflit, a perecet és a süteményeket	... on recive de fresca el pan, el dulce pan, el panet, el crescent, el brecel et les pasteles
61.00	Egy zöldség- és gyümölcsboltban ...	In un verður et fruct negoce ...
61.01	... vagy a piacon vehetünk magunknak burgonyát, vöröshagymát, fokhagymát, uborkát, salátát, zöldbabot, zöldborsót, paradicsomot, sárgarépat, petrezselymet, karfiolt, kelkáposztát, káposztát és zöldborsót	... o in el mercat on pote comprar se patatas, cepas, alios, cucumbres, salad, verde fasoles, verde pisos, tomates, carotas, petrosel, cauliflor, cauli, brasicca et verde paprica
61.02	Tavasszal és nyáron szívesen fogyasztunk földiepret, málnát, cseresznyét, meggyet, őszibarackot, sárgabarackot, almát, körtét, szilvát, szőlőt, görögdinnyét és sárgadinnyét	In primavera et estate on consuma con gust fresas, frambosas, cerezas, agriotas, persicas, albicocas, pomas, peras, prunas, uva, aqua melon et melon
62.00	A cipőboltban	In la calceteria
62.01	Napjainkban a legtöbb üzletben nem eladók szolgálnak ki, hanem maga a vevő	De nostre dias, in la major parte des negoces no venditores servin les clientes, sino el comprador ipse
62.02	Az ilyen boltokat önkiszolgáló boltoknak nevezzük	Tal negoces nominan se autoservice negoces
62.03	Belépve egy önkiszolgáló cipőboltba vagy egy áru ház önkiszolgáló osztályára, láthatjuk méret szerint az áruk minta példányait az állványokon	Entrant en una autoservice calceteria o en la autoservice seccion de un magasin, on pote vider, per mesur, les specimenes des merces sur les etageres
62.04	Itt kiválaszthatjuk a lábbeli számát, színét, minőségét, formáját és talpalását	Hic on pote choiser el numer, el color, la qualitat, la forma et la solatur de la calzatur
62.05	Én kiválasztottam egy pár 42-es bőrtalpú fekete bokszbőr félcipőt	Yo chóised un par de nigre box calces nr. 42 con cuer sola
62.06	A feleségem, aki 38-as lábbelit visel, vett magának egy pár csizmát és egy pár bundacipőt	Mi esposa qui calcza 38 comprad se un par de botas et un par de furat botinas
62.07	A csizma nagyon jól áll neki	Les botas calczan la muy bien
62.08	A fiam kapott egy pár 35-ös gumitalpú magas szárú barna bőrcipőt	Mi filio recived un par de brun cuer botinas nr. 35 con gumi sola
63.00	A férfi konfekciós osztály	La hom confecciones section
63.01	Az áruház férfi konfekciós osztálya az I. emeleten található	La hom confecciones section del magasin trova se in el prim etage
63.02	Egy férfi öltöny méretét 3 adat határozza meg: a testmagasság, a mellbőség és a csípőbőség	La mesur de un complet es determinat per 3 dates: la talla, la pect arnplea et la ancha amplea
63.03	Az öltönyt (a zakót és a nadrágot) felpróbálhatjuk a próbafülkében	El complet (el veston et el pantalon) on pote probar in la proba cabina
63.04	Kaphatók még: szőrmebunda, télikabát, felöltő, ballonkabát és esőkabát	Son ancora in venta: pelisa, hivern mantel, paletot, gabardina et impermeable
64.00	A női konfekciósosztály	La dama confeccion section
64.01	Vettem egy piros mintás műszálas ruhát	Yo comprad una sintetic roba con roge desines
64.02	Az eladónó azt mondta, hogy ez nem gyűrődik, nem megy össze a mosásban és nem fakul ki	La venditora díced que id no ruga se, no restringe se al lavar et no perde el color
64.03	Láttam ott szép blúzokat, szoknyákat, miniszoknyákat, farmernadrágokat (farmereket) is	Yo vided hoc anque bel blusas, jupas, minijupas, farmer pantalones (farmeres)

- 65.00 Férfi divatcikkek**
65.01 Egy férfidivatáru-üzletben vehetünk magunknak ingeket (nejloningeket, puplinget, rövid ujjú inget), pizsamát, atlétatrikót, alsónadrágot, zoknikat, sálát, zsebkendőket és nyakkendőket
- 66.00 Női divatcikkek**
66.01 A hölgyek divatárucikkek: a hálóing, a kombiné, a női nadrág, a bundanadrág, a melltartó, a nejlonharisnya, a pongyola, a fürdőruha
- 67.00 Az illatszerüzletben**
67.01 Egy illatszerboltban különböző toalettcikkeket vásárolhatunk
67.02 A hölgyek leggyakrabban vásárolnak:
67.03 egy toalettszappant,
67.04 egy doboz púdert,
67.05 egy üveg kölnivizet
67.06 egy rúzszt,
67.07 egy tégely arckrémét,
67.08 egy üveg napolajat
67.09 egy sampont és
67.10 egy dezodort
67.11 Mindkét nembeliek vásárolnak egy tubus fogkrémét,
67.12 egy fogkefét,
67.13 egy házi szappant,
67.14 néhány doboz mosószer
- 68.00 A könyvkereskedésben**
68.01 Szeretnék egy szép magyar történelmi regényt venni
68.02 Szereti ön a detektívregényeket?
68.03 Vannak önöknek szépirodalmi, művészeti, műszaki és meséskönyveik?
68.04 Milyen szótáraik vannak?
68.05 A fiamat érdekelné egy értelmező szótár
68.06 Kaphatnék várostérképeket, autótérképeket és útikönyveket?
68.07 Használt könyvek az antikváriumokban kaphatók
- 69.00 A papírboltban**
69.01 Adjon nekem egy csomag levélpapírt borítékkal!
69.02 Mutasson nekem néhány golyóstollat!
69.03 Vannak (várost, tájat ábrázoló) képeslapjaik?
69.04 Kaphatok 10 ív csomagolópapírt, 5 ív selyempapírt és egy kockás (vonalas, sima) füzetet?

Hom moda articles
In un magazin de hom moda articles on pote comprar se camisas (naylor camisas, popelin camisas, camisas de curt manchas), pijamas, camiseta, calson, calcetas, shal, moqueres et cravates

Dama moda articles
Les moda articles des senyoras son: la dormir camisa, la combinacion, el calson, el furat calson, el susten, les naylor calczas, el negligee (casa roba), el balne costum

In la perfumeria
In una perfumeria on pote comprar divers toalet articles
Les senyoras compran se mas sovente:
un toalet savon,
una boxa de pudre,
un flacon de Colonia aqua,
un baston de ruge,
un potil de face crema
un flacon de antisolar ole
un champu et
un desodorant
Personas de ambo sexes compran un tub de dentifrice
una dentes brosa,
un menage savon,
alcun cartones de detergent

In la libreria
Yo volere comprar un bel hungar historic roman
Ama Vos les policial romanes?
Haven Vos literar, artistic, tecnic et fabular libros?
Que diccionares haven Vos?
Mi filio le interesare un monolingual diccionar
Pótere yo reciver planes, ruta cartas et itinerares?
Usat libros son in les antiquariates in venta

In la papeteria
Date me un paquet de letra paper con envelopes!
Monstrate me alcun boligrafes!
Haven Vos ilustrat cartas con vista?
Pote yo reciver 10 folios de embalage paper, 5 folios de seta paper et un quadrilat (lineat, lis) carnet?

70.00	A külkereskedelem	El exterior comerce
70.01	A külkereskedelem a külföldi országokkal folytat kereskedelmet	<i>El exterior comerce face el comerce con les estranger paisas</i>
70.02	A külkereskedelem árukat visz ki és hoz be	<i>El exterior comerce exporta et importa merces</i>
70.03	Az országok az árucserre-forgalom növelésére törekednek	<i>Les paisas eforczan se a augmentar el merces excambio</i>
70.04	Ha a kivitel összege meghaladja a behozatalt, a kereskedelmi mérleg aktív	<i>Si la suma del export surpasa la del import, la comercial balance es activ</i>
70.05	Ha a behozatal jelentősebb a kivitelnél, a kereskedelmi mérleg passzív	<i>Si el import es plus important del export, la comercial balance es pasiv</i>
70.06	Ha a külföldről befolyt valamennyi bevétel összegét állítjuk szembe a külföldre teljesített kiadások összegével, fizetési mérlegről beszélünk	<i>Si on opone la suma de tot les ingresos entrat del estranger a la suma des expenses efectuat al estranger, on parla de una pagament balance</i>
71.00	Szórakozások	Divertimentes
71.01	Nem közömbös, hogyan töltjük el szabad időnket	<i>Id no es indiferent, como on pasa su libre temp</i>
71.02	Az az időtöltés az értékes és hasznos, amely nemcsak szórakoztat, hanem tanít és nevel is	<i>Precios et util es el pasatemp quid no solamente diverti, ma anque instrui et educa</i>
71.03	Mit csinál ön szabad idejében?	<i>Qued face Vos in Vostre libre temp?</i>
71.04	Olvasok, színházba és moziba járok, hallgatom a rádiót és nézem a televíziót, nyelveket tanulok és kirándulok	<i>Yo lege, va en el teatre et cine, audi la radio, regarda la television, studia linguas et face excursiones</i>
71.05	A barátom szeret táncolni, futballmeccsre járni, úszni és kártyázni	<i>Mi amico ama a dansar, frequentar les futbol matches, natar et jugar cartas</i>
71.06	A zenerajongók gyakran járnak az Operába és a hangversenyekre	<i>Les musicomanes van sovente en la Opera et as concertes</i>
72.00	A rádió	La radio
72.01	A rádió korunk egyik legnagyobb találmánya	<i>La radio es una des mas gran invenciones de nostre epoca</i>
72.02	Majdnem minden családnak van egy nagy hálózati készüléke	<i>Quasi omne familia have un gran rete aparat</i>
72.03	A kisebb formátumú elemes készülékek (táskarádiók, zsebrádiók) száma megszámlálhatatlan	<i>El numer des pila aparates de minor format (portable radios, poquet radios) es innumerable</i>
72.04	Egy modern rádiókészülék fogja a rövid, a közép, a hosszú és az ultrarövid hullámú adókat	<i>Un modern radio aparat capta les emisoras de curt, median, long et ultracurt ondas</i>
72.05	A budapesti Kossuth adót az 555,5 m-es középhullámon lehet fogni	<i>El Kossuth [koshut] emisor de Budapest on pote captar sur la median onda de 555,5 m</i>
72.06	Ha bekapcsoljuk a készüléket, meghallgathatjuk a híreket, a meteorológiai jelentést, élvezhetjük a színdarabokat, a hangjátékokat, a kabarékat, a komoly, a könnyű és a népzene	<i>Si on conecta el aparat, on pote audir el radiojurnal (les notices), el meteorologic buletin, on pote godar des teatre ovras, des radiofonic piasas, des varietá programes, de la serios, leger et folkloric musica</i>
72.07	A színházakból, az Operaházból helyszíni közvetítéseket, a sportpályákról (stadionokból) és egyéb helyszínekről érdekes riportokat hallunk	<i>On audi retransmisiones desde les teatres, desde la Opera et interesant reportages desde les sport pistas (stadiones) et desde altre locos</i>
72.08	A rádió egyik gombjával az állomásokat keressük, a másikkal a hangerőt szabályozzuk	<i>Con el un buton de la radio on sintoniza, con el altre on regla el volumen</i>
72.09	Gyakran csak éjfél után zárjuk el a rádiót	<i>Sovente on no desconecta la radio que post minocte</i>

72.10	Kezdetben a rádiót drótnélküli telefonnak nevezték	<i>Al comenczo la radio nominad se telefon sin fil</i>
72.11	Az ultrarövid hullámú adó-vevő készülékek valóban drótnélküli telefonok (CB-rádiók)	<i>Les emisor-receptor aparates de ultracurt ondas son in realitá telefonos sin fil (CB radios)</i>
73.00	A televízió	La television
73.01	Van önnek televíziós készüléke?	<i>Have Vos un televisor?</i>
73.02	Van egy színes nagy képernyős készülékem	<i>Yo have un color televisor de gran ecran</i>
73.03	Vannak fekete-fehér és színes adások	<i>Id hay emisiones in nigre et blanc et in colores</i>
73.04	Hány csatornát tud ön fogni?	<i>Quanto canales pote Vos captar?</i>
73.05	Milyen műsorszámokat néz ön rendszeresen?	<i>Quel programos riguarda Vos habitualmente?</i>
73.06	Az esti híreket (TV-híradó) és az esti darabokat (drámai műveket, filmeket, helyszíni közvetítéseket, vetélkedőket stb.)	<i>Les seral noticies (el telejurnal) et les seral piasas (dramatic ovas, filmes, retransmisiones, emulaciones, etc.)</i>
73.07	Az én másik televízióm egy egyéves modern készülék, képe és hangja kifogástalan és elektronikus csatornaváltója van	<i>Mi altre televisor es un modern aparat de un ano, su image et ton son impecable et have un electronic canal comutator</i>
73.08	A helyszíni közvetítések általában élőadások	<i>Les retransmisiones son in general emisiones in vivo</i>
73.09	Nagyobb távolságra az adásközvetítő tornyok (TV-lánc) útján jut el	<i>A una major distance la transmision perveni per relee tures (TV catena)</i>
73.10	Az interkontinentális adásokat a műholdak teszik lehetővé	<i>Les intercontinental emisiones les renden les artificial satelites posible</i>
74.00	A színház	El teatre
74.01	Mit játszanak ma este a Nemzeti Színházban?	<i>Quid joca se este sera in el Nacional Teatre?</i>
74.02	Egy háromfelvonásos Móricz színdarabot	<i>Una piasa in tres actes de Móricz</i>
74.03	Katona József történelmi drámáját, a Bánk bánt	<i>El historic drama "Ban Bánk" de Josef Katona</i>
74.04	Molière A fősvény c. vígjátékát	<i>La comedia El Avar de Molière</i>
74.05	És mit adnak az Operában?	<i>Et qued da on in la Opera?</i>
74.06	Egy híres olasz operát, Puccini Toscáját	<i>Una celebre italian opera, la Tosca de Puccini</i>
74.07	Szombat este a szabadtéri színpadon egy vidám operettet játszanak	<i>Sabat será on joca una alegre opereta in el libre aer teatre</i>
74.08	Mikor vesszük meg a jegyeket?	<i>Quando comprarán nos les biletos?</i>
74.09	Megvehetjük elővételben vagy az előadás megkezdése előtt	<i>Nos poten comprar les in locacion o ante el comenczo de la representacion</i>
74.10	De ebben az esetben nem biztos, hogy jó helyeket kapunk	<i>Pero in este cas id no es secur de reciver bon places</i>
74.11	Rendeljük meg azonnal telefonon!	<i>Ordinamos les al instant per telefon!</i>
74.12	Ez a jegy a földszint 15. sorba szól (a 8-as számú páholyba)	<i>Este bilet es por la fila 15 del parter (por el loge nr. 8)</i>
74.13	Ki a darab rendezője?	<i>Qui es el meter en scena (regisor) de la piasa?</i>
74.14	Ki vitte színre (rendezte) a darabot?	<i>Qui méted en scena (inscenad) la piasa?</i>
74.15	A rendezés kitűnő volt	<i>La mesa en scena (la regia) ésed excelent</i>
74.16	Ki tervezte a díszleteket?	<i>Qui projectad les decoret?</i>
74.17	A két főszereplő nagyon jól játszott	<i>Les dos principal personajes (protagonistes) jocad muy bien</i>
74.18	Mikor kezdődik az előadás?	<i>Quando comencza la representacion?</i>
74.19	Kabátjainkat a ruhatárba tesszük be	<i>Nostre manteles nos deponen in la gardaroba</i>
74.20	A gyerekek a bábszínházakban élvezik az előadásokat	<i>Les infantes godan des spectacles in les marionetas teatros</i>

75.00	A mozi	El cine (cinema)
75.01	A mozi mindenütt népszerű és kedvelt	<i>El cine es in omne parte popular et aficionat</i>
75.02	Milyen filmeket vetítenek ma a mozik?	<i>Que filmes proyectan les cines hodi?</i>
75.03	Ismerünk játékfilmet, dokumentumfilmet, bűnügyi filmet, westernfilmet és rajzfilmet	<i>Nos conoscen accion film, documentar film, criminal film, western film et animat desines</i>
75.04	A filmek eredetileg néma filmek voltak	<i>Originalmente, les filmes ésed mut filmes</i>
75.05	Az első hangosfilmet (Sonny Boy) 1927-ben az Egyesült Államokban vetítették	<i>El prim sonor film (Sonny Boy [soni boy]) ésed projectat in 1927 in les Unit States</i>
75.06	A Casino mozi ma egy francia vígjátékot ad 16 éven felülieknek	<i>El Casino cine da hodi un frances comic film por personas supra 16 anes</i>
75.07	Ez egy magyarra szinkronizált film	<i>Id es un film sincronizat en hungar</i>
75.08	A jövő héten egy színes, szélesvásznú angol filmet fognak adni	<i>La proxim semana on proyectará un angles cinemascop (panoramic) film in colores</i>
75.09	A szélesvásznú film nem tölti ki az egész vetítőképernyőt, felül és alul fekete csíkok láthatók	<i>El panoramic film no covri el enter ecran, in alt et in bas nigre rayas son visible</i>
75.10	Nálunk ritkán vetítenek feliratos filmeket	<i>Apud nos, on projecta raramente filmes con subscripciones</i>
75.11	A film forgatókönyve egy magyar regényből készült	<i>El escenario del film faced se de un hungar roman</i>
75.12	A darab rendezője maga a szöveggényv írója	<i>El realizator (regisor) de la piesa es el scenarist ipse</i>
75.13	A rendezés jól sikerült	<i>La realizacion (la regia) reusid bien</i>
75.14	A filmet a Balaton környékén forgatták	<i>El film ésed turnat in les enviones del Balaton</i>
75.15	A film előtt a heti híradót láthatjuk	<i>Ante el film on pote vider el cinejournal</i>
75.16	A híradó mozikban a vetítés rendszerint folytatólagos (nonstop műsor)	<i>In les actualitátes cines la proyeccion es, de ordinar, continu (no-stop program)</i>
76.00	A zene	La musica
76.01	Az, aki szereti a klasszikus zenét, szívesen látogatja az Operaházat, a koncerttermeket és hallgatja a barokk, a klasszicista és romantikus zeneszerzőket	<i>Il qui ama la clasic musica, frequenta con placer la Opera, les concert salas et audi les baroc, clasicist et romantic compositores</i>
76.02	Soknak bérlete van	<i>Multes haven un abonament</i>
76.03	A zenerajongóknak csak egy kisebb része játszik valamilyen hangszeren	<i>Solamente una minor parte des musicomanes joca alcun instrument</i>
76.04	Ők leggyakrabban zongoráznak, hegedülnek vagy énekelnek	<i>Iles jocan mas sovente el piano, el violin o cantan.</i>
76.05	A zenekart a karmester vezényli	<i>La orquestra es dirigit per el orquestra chef</i>
76.06	Vannak ütős, húros és pengetős hangszerek	<i>Id hay percusion, corda et picicat instrumentes</i>
76.07	Szólóművészek: a szólóhegedűs, a szólószongorista és a szólóénekes	<i>Solist artistes son: el violin solist, el piano solist et el solist cantant</i>
76.08	Az ifjúság jobban szereti a könnyűzenét	<i>La juvenesa preferi la leger musica</i>
76.09	Szívesen hallgatja a dzsessz és gitárzenekarokat és a különböző együtteseket	<i>Ella audi con gust les jazz et guitar orquestras et les divers ensembles</i>
76.10	Míndkét nembeli fiatalság gyakran szórakozik a diszkókban	<i>La juvenesa des dos sexes diverti se sovente in les discotecas</i>
76.11	Az idősebbek nagyon szeretik a népzeneét	<i>Les personas de certan age aman multo la folkloric (popular) musica</i>
76.12	A rádió gyakran közvetít népzenei műsorokat és magyar nótaesteket	<i>La radio transmiete sovente programas de popular musica et seratas de hungar cansones</i>
76.13	Az opera szöveggényvét librettónak hívják, a szöveggényv írója pedig a librettista	<i>El text libro de la opera nomina se libreto et el scriptor del text libro es el libretist</i>

76.14	Brahms: C-dúr szonáta op. 1	<i>Sonata in do major op. 1 de Brahms</i>
76.15	A levélária Puccini Tosca c. operájából	<i>La letra aria de la opera Tosca de Puccini</i>
77.00	Múzeum	Museum
77.01	A múzeum olyan tudományos intézmény, amely összegyűjti, őrzi, feldolgozza és kiállítja a kultúra valamelyik területéről származó és megőrzésre méltó tárgyakat	<i>El museum es una scientific institucion quid colecciona, garda, espolia et expone les objectes provenient de alcun domen de la cultur et sent digne de conservar</i>
77.02	Egy múzeumnak lehetnek:	<i>Un museum pote haver:</i>
77.03	régészeti, néprajzi,	<i>arqueologic, etnografic,</i>
77.04	népművészeti,	<i>popular artistic,</i>
77.05	iparművészeti,	<i>industrial artistic,</i>
77.06	helytörténeti,	<i>local historic,</i>
77.07	szépművészeti (festmények, szobrok)	<i>bel artistic (pictures, sculptures) et</i>
	és	<i>numismatic colecciones</i>
77.08	numizmatikai gyűjteményei	<i>Apud nos, les museums specializad se in la secund meta del 19° secul</i>
77.09	Nálunk a múzeumok a 19. század második felében specializálódtak	<i>Les visit horas del museum de nostre urbe son: les semanal dias – except el lunedì – de 10 a 16 horas, les dominicas et les festa dias de 10 a 13 horas</i>
77.10	A mi városunk múzeumának a nyitvatartási ideje: hétköznapokon – hétfő kivételével – 10–16 óráig, vasár- és ünnepnapokon 10–13 óráig	<i>Les dominicas la entrada es gratuit</i>
77.11	Vasárnapokon a belépés díjtalan	
78.00	A fényképezés	La fotografia
78.01	Az amatőr fényképész vesz magának egy modern fényképezőgépet és fényképezi a családját, a családi eseményeket és a tájakat	<i>El amator fotograf compra se un modern fotoaparar et fotografa su familia, les familial eventes et les paisages</i>
78.02	A film exponálása után új filmtekercset vesz egy fényképezési szaküzletben	<i>Post la exposicion de la pelicula il compra una nov bobina in un magasin de fotografic articles</i>
78.03	Vehet fekete-fehér vagy színes filmeket	<i>Il pote comprar peliculas in nigre et blanc o in color</i>
78.04	Az exponált filmet átadja egy fényképezési műteremnek, ahol a tekercset előhívják, másolatokat készítenek, esetleg nagyítanak	<i>La exposit pelicula il remete a un fotostudio, donde on developa la bobina, face copias, eventualmente amplificaciones</i>
78.05	Vannak amatőrök, akiknek saját házi laboratóriumuk van	<i>Id hay amatores quis haven un propre domestic cabinet (foto labor)</i>
78.06	Egy kézi filmfelvevő géppel az ember mozgó fényképeket is csinálhat magának	<i>Con una manual camera on pote far se anque movent fotos</i>
79.00	A sport	El sport
79.01	A tágabb értelemben vett sport, a tömegsport növeli mozgáskultúránkat, fizikai erőnket és egészségünket	<i>El sport per extension, el masa sport augmenta nostre moviment cultur, fisic force et sanità</i>
79.02	A tehetséges és kiemelkedő sportolók ezt a tevékenységet rendszeresen és versenyszerűen űzik	<i>Les dotat et eminent sportistes practican este activitá regularmente, participant anque in competiciones</i>
79.03	Ez a szűkebb értelemben vett sport	<i>Id es el sport per restriccion</i>
79.04	Megkülönböztetünk amatőr és hivatásos sportolókat	<i>On distingue amator et profesional sportistes</i>
79.05	Ez utóbbiak a sportot hivatásszerűen űzik	<i>Este ultimes practican el sport per profesion</i>
79.06	A sportolók sportegyesületek keretében edzenek	<i>Les sportistes entrenan se in cadre de sport societates</i>
79.07	Az edzők készítik fel a sportolókat a versenyekre	<i>Les entrenores aprestan les sportistes as competiciones (concurres)</i>
79.08	Az élsportolók csúcsteljesítményeiket számon tartják	<i>Les recordes des sport ases son registrat</i>

79.09	A legjobb sportolók bajnokságokon mérik össze erejüket	<i>Les optim sportistes mesuran se in campiones</i>
79.10	Vannak megyei, országos, Európa- és világbajnokságok	<i>Id hay comitat, nacional, Europa et mundial campiones</i>
79.11	Ma a legrangosabb nemzetközi bajnokság az Olimpia, amelyet négyévenként rendeznek	<i>Hodi, el suprem internacional campionat es la Olimpiad quid es organizat omne quatre anos</i>
79.12	Vannak nyári és téli Olimpiai Játékok	<i>Id hay estate et hivern Olympic Jocos</i>
79.13	Az olimpikonok nyerhetnek arany-, ezüst- és bronzérmeket, és lehetnek 4., 5.vagy 6. helyezettek	<i>Les olimpicos poten ganar or, argent o bronz medallas o poten ser el quart, quint o sexim clasificat</i>
79.14	A ritmikus sportgimnasztika, ez a nagyon népszerű sportág, amelyet kizárólag nők művelnek, az 1984-es Los Angeles-i Olimpiai Játékokon fog szerepelni első ízben mint olimpiai versenyszám	<i>La ritmic sport gimnastica, este muy popular sport branch quid es practicat exclusivamente per feminas, figurará in les Olympic Jocos de Los Angeles de 1984 por la prim ves cam olympic concurs numer</i>
79.15	Azokat a folyamatos tornagyakorlatokat, amelyek nagyon divatosak manapság, aerobiknak nevezik	<i>Les continu gimnastic exercices quides son hodi dia muy de moda nominan se aerobic</i>
79.16	A sportok általában fizikai sportok	<i>Les sportes son in general fisic sportes</i>
79.17	A sakk szellemi sport	<i>El chac es un mental sport</i>
79.18	A sportrajongók nem sportolnak, csak kedvelik azokat	<i>Les sport entusiastes no practican les sportes, iles afeccionan les solamente</i>

80.00 A labdarúgás

80.01	A nemzetközi mérkőzéseket a televízió is közvetíti
80.02	Tegnap volt a magyar–osztrák mérkőzés a Népstadionban
80.03	Az első félidőben az osztrák csapat vezetett
80.04	A második félidőben a magyar csapat jobban játszott és megnyerte a meccset 4:3 arányban
80.05	A magyar válogatott győzött 4:3-ra
80.06	A magyar válogatott az osztrák válogatottat 4:3-ra verte meg
80.07	A meccs végeredménye 4:3 volt
80.08	A magyar válogatott 4 gólt lőtt
80.09	A játékvezető olasz volt
80.10	Mi az eredmény?
80.11	Az eredmény 6:3
80.12	Kinek a javára?
80.13	Magyarország javára
80.14	Hogy áll a mérkőzés?
80.15	2:0-ra áll
80.16	A futballnak óriási szurkolótábora van

El futbol

<i>Les internacional matches son difusit anque per la television</i>
<i>Heri háved loc el match Hungaria-Austria in el Popular Stadion</i>
<i>In el prim temp el equip de Austria ésed in advantage</i>
<i>In el secund temp la hungar nacional seleccion jocab rnelior et ganad el match per 4 a 3</i>
<i>La hungar selecciori vínced per 4 a 3</i>
<i>La hungar seleccion báted la austrian seleccion per 4 a 3</i>
<i>El resultat del match ésed 4 a 3</i>
<i>La hungar seleccion marcad 4 goles</i>
<i>El arbitre ésed Italian</i>
<i>Qual es el resultat?</i>
<i>El resultat es 6 a 3</i>
<i>In cúí favor?</i>
<i>In favor de Hungaria</i>
<i>Como sta el match?</i>
<i>Id sta dos a zero</i>
<i>El futbol have un monstre supporter camp</i>

81.00 A vívás

81.01	A vívás a legeredményesebb sportágak egyike hazánkban
81.02	Vívni lehet karddal, tőrrel és párbajtőrrel
81.03	A küzdelem, a csörte a páston történik
81.04	A csörte célja az, hogy találatot (tust) vigyünk be az ellenfélnek
81.05	Napjainkban elektromos találatjelző készülékeket is alkalmaznak A vívók vívósisakban és vívóöltözékben

La esgrima

<i>La esgrima es, in nostre país, un des mas efficace sport branches</i>
<i>On pote escrimir con sabre, floret et spada</i>
<i>La luta, el asalt have loc sur la plancha</i>
<i>El fin del asalt es de tocar el adversar</i>
<i>De nostre dias, on aplica anque electric toca registratores</i>

81.06	(vívónadrág, vívókabát) vívnak	<i>Les escrimtores escrimin in masca et in escrima tenuta (escrima pantalon, plastron)</i>
81.07	A vívóversenyeken láthatunk támadást, háritást vagy védést (prímháritást, szekundháritást, terchárítást stb.), visszavágást, kitörést, lerohanást és cseleket	<i>In les escrima tornes on pote ver atac, parad (prim parad, secund parad, terce parad, etc.), ripost, fenta, flecha et fintas</i>
82.00	Az ökölvívás	El box
82.01	Az ökölvívó-mérkőzést két szemben álló partner játssza	<i>El box match (combat) es jocat per dos oposit partneres</i>
82.02	Fegyverük a párnázott bőrkesztyűvel fedett öklük	<i>Lor arma es lor pugno covert de capitonat pele gantes</i>
82.03	Az ökölvívók a ringben küzdenek	<i>Les boxeres lutan in el ring</i>
82.04	A mérkőzés a gongütéssel kezdődik	<i>El match comencza con el gong colp</i>
82.05	Egy mérkőzés három menetből áll	<i>Un match consta de tres rundes</i>
82.06	Egy menet időtartama három perc	<i>La durata de un rund es tres minutos</i>
82.07	A menetek között egy perc szünet van	<i>Entre les rundes id hay una pausa de un minut</i>
82.08	A győzelmet a pontozóbírók állapítják meg	<i>La victoria es decidit per les arbitres</i>
82.09	Ha az egyik játékos megsérül, vagy nem bizonyul egyenrangú ellenfélnek, leléptetik	<i>Si un des jocatoros feri se o no monstra se equal adversar, il es disqualificat</i>
82.10	Ha az ellenfél megroggyan, a bíró rászámol, vagy kiszámolja	<i>Si el adversar flajola, el arbitre conta o conta fora</i>
82.11	Előfordul, hogy az egyik bokszoló kiütéssel (k.o.-val) győz	<i>Id ocure que un des boxeres vince per fora combat (per nocaut, k.o.),</i>
82.12	A magyar bokszoló pontozással győzött	<i>El hungar boxer vinned per punctes</i>
82.13	A német ellenfél pontozásos vereséget szenvedett	<i>El german adversar ésed batit per punctes</i>
82.14	Az ökölvívó-mérkőzéseken vagy az ökölvívó-bajnokságokon az ökölvívók jobb egyenest, balegyenest, jobb horgot vagy bal horgot visznek be az ellenfélnek	<i>An les box competiciones o les box campionates les boxeres dan destre direct, sinistre direct, destre crochet o sinistre crochet al adversar</i>
83.00	Az úszás	La natacion
83.01	Az úszás egy nagyon egészséges és hasznos sport	<i>La natacion es un muy san et util sport</i>
83.02	Úszhatunk tóban, folyóban, a tengerben vagy úszómedencében	<i>On pote natar in un lac, un fluv, in la mare o in una piscina</i>
83.03	A fürdés és az úszás itt veszélyes és tilos	<i>La balne et la natacion es hic periculos et prohibit</i>
83.04	A strandon is úszhatunk	<i>On pote natar anque sur el plage</i>
83.05	Napozhatunk és zuhanyozhatunk	<i>On pote solar se et duchar se</i>
83.06	Ha részt veszünk egy úszóversenyen, láthatjuk az úszósport különböző műsorszámait, pl.	<i>Si on asiste a un natacion concurs, on pote vider les divers program numeres del nat sport, p ex.</i>
83.07	a 100 m-es gyorsúszást	<i>el 100 metres libre stil</i>
83.08	a 200 méteres férfi mellúszást	<i>el 200 metres homes brasa nat</i>
83.09	a 100 méteres női hátúszást	<i>el 100 metres damas dors</i>
83.10	a 200 méteres pillangóúszást és	<i>el 200 metres papillon stil et</i>
83.11	a 4×100 méteres férfi váltót	<i>el 4×100 metres homes relee (stafeta)</i>
83.12	A műugrás és a vízilabdázás önálló sportággá fejlődött	<i>El trampolin salt et el aquatic polo devenid independent sport branches</i>
83.13	Ez utóbbi sportág sok szép sikert hozott nekünk	<i>Este ultim sport branch aportad nos numeros bel suceses</i>
83.14	A játék egy 27×18 méteres medencében megy végbe	<i>El joc efectua se in una 27×18 metres piscina</i>

84.00	A tenisz	El tenis
84.01	A tenisz nem olimpiai versenyszám, sőt még tenisz világbajnokságokat sem rendeznek	<i>El tenis no es un olimpico concurs numer, mismo tenis mundial championates no son organizat</i>
84.02	Ezeket pótolja az évente Wimbledonban megtartott nagy nemzetközi verseny és a Davis kupa nemzetközi csapatvándordíj	<i>Estes son suplit per la gran internacional tenis torne tenit anualmente in Wimbledon [wimbledon], sic cam per la Davis [deyvis] copa, el internacional equip chalenge</i>
84.03	A teniszezők a tenispályán ütőkkel ütik a labdát	<i>Les tenistes baten la bala sur la tenis pista con raquetes</i>
84.04	A tenispályát egy háló osztja ketté	<i>La tenis pista es dividit per una rete en dos</i>
84.05	A magyar csapat adogat	<i>El hungar equip servi</i>
84.06	Megnyertük az első játszmát	<i>Nos ganad el prim set</i>
84.07	Az osztrák játékosok elvesztették a mérkőzést	<i>Les austrian jocoadores pérded el match</i>
84.08	A lengyel csapat kiesett a versenyből	<i>El polones equip ésed eliminat</i>
84.09	A magyarok bejutottak a döntőbe	<i>Les hungares qualificad se por el final</i>
84.10	A nemzetközi versenyeken 5 versenyszám szerepel: férfi egyes, férfi páros, női egyes, női páros és vegyes páros	<i>In les internacional tornes figuran quinque concurs numeres: homes simple, homes doble, damas simple, damas doble et mixt doble</i>
84.11	Nem hivatalos értesülések szerint a tenisz, amely 1928 óta szünetelt az Olimpiákon, 1988-tól kezdve ismét szerepelni fog az olimpiai labdajátékok között	<i>Segun no oficial informaciones, el tenis quid ésed suspendit desde 1928 in les Olimpiades, figurará novamente, a partir de 1988, in les olimpico bala jocos</i>
85.00	A sakk	El chac
85.01	Játszik velem egy sakkipartit?	<i>Joca Vos tina chac partida con rne?</i>
85.02	Szívesen	<i>Con placer</i>
85.03	Íme a sakktábla és a bábuk (a király, a királynő vagy vezér, a bástya, a huszár, a futó és a gyalogok)	<i>Ecce el chaquer et les piasas (el rege, la regina, la ture, el caval, el alfier et les peones)</i>
85.04	Én ismerek néhány megnyitást és védelmet	<i>Yo conosco alcun avertures et defensas</i>
85.05	Ellenfelem a királycsellel próbálkozott	<i>Mi adversar probad el rege gambit</i>
85.06	Kénytelen voltam sáncolni	<i>Yo ésed obligat a rocar</i>
85.07	Ellenfelem nem ismerte a királyindiai védelmet	<i>Mi adversar no conósced la rege indic defensa</i>
85.08	Sakkban tartottam a királyt	<i>Yo ténéed el rege in chac</i>
85.09	Sekket adtam	<i>Yo dad chac a la regina</i>
85.10	A játszma döntetlen lett	<i>La partida ésed nul</i>
85.11	A játszma patt lett	<i>La partida ésed pat</i>
85.12	A partit megnyertem	<i>Yo ganad la partida</i>
85.13	Sakk-mattot adtam ellenfelemnek	<i>Yo dad chac mat a mi adversar o Yo matad mi adversar</i>
85.14	Néhány sakkfogalom:	<i>Alcun chac nociones:</i>
85.15	lépés (húzás), ütés	<i>move, presa</i>
85.16	világos, sötét	<i>blanc, nigre</i>
85.17	sakkverseny, sakkmester	<i>chac torne, chac mastre</i>
85.18	sakknagymester	<i>chac gran mastre</i>
85.19	nemzetközi nagymester	<i>internacional gran mastre</i>

Romanid nyelvtan

1. S - A kiejtés

A romanid betűsor a következő 25 betűből áll: *a, b, c, d, e, f, g, h, i, j, k, l, m, n, o, p, q, r, s, t, u, v, x, y, z.*

A fenti betűsor keretén belül az egyes hangok jelölésére a következő írásjelek fordulnak elő: *a, au, b, c, ch, cz, d, e, ee, eu, f, g, gu, gv, h, i, j, k, l, ll, m, n, ny, o, p, qu, qv, r, s, sh, su, t, u, v, x, y, z.*

A *b, d, f, h, i, k, l, m, n, ny¹, p, r, t, u, v, x, z* írásjelek hangértékei megfelelnek a magyar hangértékeknek.

A többi írásjel hangértéke a következő:

Az *a* olyan, mint a röviden ejtett magyar *á²*, pl. *natural* természetes, *patre* apa.

Az *au* kettőshangzó és olyan, mint az *a* és egy rövid *u³*. A két írásjelet egy szótagban ejtjük. Szótagolásnál nem választjuk el egymástól, pl. *au-to-ma-tic* önműködő, *au-ro-ra* hajnalpír.

A *c* hangértéke magas hangú magánhangzó, azaz *e* és *i* előtt megfelel a magyar *c* hangnak⁴, pl. *centre* központ, *acid* sav.

Ha úgy adódik, hogy mély hangú magánhangzó előtt (*a, o, u*) vagy a szó végén kell *c* hangot ejtenünk, a *c* mellé még egy *z* betűjelet írunk, pl. *comenczar* kezdeni, *quarcz* kvarc.

A *c* hangértéke mély hangú magánhangzók és mássalhangzók előtt, valamint a szó végén, *k*, pl. *caval* ló, *color* szín, *cultur* művelődés, *clar* világos, *accent* hangsúly, *politic* politikai.

Ha a *k* hangot magas hangok (*e, i*) előtt akarjuk jelölni, *qu* betűjelet írunk, pl. *quemia* kémia, *quinin* kinin. (L. még alább a *qu* írásjelet!)

A *ch* hangértéke a magyar *cs⁵*, pl. *checoslovac* csehszlovák, *marcha* menés, induló.

Az *e* középejtésű *e* hang⁶, pl. *legal* törvényes, *mentir* hazudni. A hangsúlyos *e* nyílt szótagban zártabbá válik, pl. *se-ra* este, *ca-va-le-ri-a* lovasság.

Az *ee* megfelel a magyar zárt *é-nek⁷*, pl. *armee* hadsereg, *cafee* kávé. Ez a hang csak szavak végén fordul elő. Ha a szó belsejében kerül egymás mellé két *e* (*ee*), két külön *e* hang ejtendő, pl. *reedificar* újjáépíteni.

Az *eu* kettőshangzó és olyan, mint a kissé zárt *e* és egy rövid *u* hang⁸. Egy szótagnak számít. Szótagolásnál nem választjuk ketté. Pl. *Eu-ro-pa* Európa, *reu-ma* reuma. Ha azonban egy *u*-val kezdődő szó elé a *re*-igekötő kerül, az *u* hangnak teljes hangértéke van⁹, pl. *re-u-nir* egyesíteni, újraegyesíteni.

A *g* mély hangú magánhangzó és mássalhangzó előtt *g*, pl. *ganar* nyerni, *gol* gól, *grad* fok. Magas hangú magánhangzók előtt *zs-nek¹⁰* ejtjük, pl. *genial* zseniális, *energia* energia.

Ha magas hangú magánhangzó előtt meg akarjuk tartani a *g* hangot, a *g* után egy *u* betűjelet írunk, pl. *guera* háború, *guid* vezető.

Mély hangú magánhangzók előtt a *gu gv*-nek ejtendő, pl. *lingua* nyelv.

Ha magas hangú magánhangzók előtt meg akarjuk tartani a *gv* hangokat, a *gv* betűjeleket használjuk, pl. *unqvent* kenőcs, *ingvinal* *ágyék¹¹.

A *j* mindig *zs-nek* hangzik¹², pl. *jardin* kert, *jocar* játszani, *viajar* utazni.

A *k* csak nemzetközileg is *k*-val írt, valamint idegen szavakban fordul elő¹³, pl. *kilogram* kilogramm, *kolhoz* kolhoz.

Az *ll* ejtése *l+j*¹⁴. Kevés szóban fordul elő. pl. *batalla* csata, *palla* szalma.

1 APhI [ɲ], ritka hangzó, a korpuszban az alábbi szavakban fordul elő: *Bretanya, castanya, companyon**, *conyac, champanya, ensenyar, ensenyament, Espanya, espanyol, espanya, senyor, senyora, senyorita*.

2 APhI [a]

3 APhI [au]

4 APhI [ts]

5 APhI [tʃ]. Ezt a hangot jelöli a *tch* betűkapcsolat is a *match* szóban. A *ch* digráf szóösszetételi határon jelölheti a *kh* hangkapcsolatot is, de ilyen eset a korpuszban nem fordul elő.

6 APhI [ɛ], vagyis a magyar *embër* szó első *e* hangja; míg hangsúlyos nyílt szótagban APhI [e], vagyis a magyar *embër* szó második *ë* hangja köznyelvi ejtésben.

7 APhI [e:], ez a romanid egyetlen hosszú magánhangzója.

8 APhI [eu]

9 A szöszedetben a két szótagos ejtést tompa ékezettel *eù*-ként jelöljük.

10 APhI [ʒ]

11 A magyar jelentés helyesen: 'lágyék'.

12 APhI [ʒ]

13 A *k* betű a társalgási részben az idegen tulajdonneveken, pénznemeken kívül az alábbi, nem latinid szavakban fordul elő: *kilo* szó és előtag (*kilogram, kilometre, kilopond*), valamint *folkloric, parking, tank*.

Az *o* középejtésű *o*-nak hangzik¹⁵, pl. *portar* vinni, *Anton* Antal. A hangsúlyos *o* nyílt szótagban zártabbá válik, pl. *ho-ra* óra.

A *q* hangértéke megfelel a magyar *k* hangnak, de csak az *u* vagy *v* betűjelekkel együtt fordul elő.

A *qu* mély hangú magánhangzók előtt a magyar *ku* hangoknak felel meg, pl. *aqua* víz, *quatre* négy. Ha azonban a *qu* után magas hangú magánhangzó (*e*, *i*) következik, pusztán *k*-nak ejtendő, pl. *quinque* öt, *Turquia* Törökország.

Ha a magas hangú magánhangzók előtt meg akarjuk tartani a *ku* hangokat, a *qu* betűjeleket használjuk, pl. *frequent* gyakori, *question* kérdés.

Az *s* hangértéke mindig egy magyar *sz* hangnak¹⁶ felel meg, tehát két magánhangzó között sem ejtendő *z*-nek, pl. *salvar* megmenteni, *progresiu* haladó, *asi* így.

Az *sh* a magyar *s* hangot¹⁷ jelöli. Aránylag ritkán használjuk, pl. *sha* sah, *fashista* fasiszta.

A *su* + hangsúlyos magánhangzó kiejtése *szu*¹⁸, pl. *Suedia* Svédország, *Suisa* Svájc. Ha azonban a hangsúly az *u*-n van, megmarad *u*-nak, pl. *sue* övé.

Az *x* írásjel a teljesebb magyar betűsorból ismert. Megfelel a magyar *ksz* hangoknak¹⁹, pl. *taxi* taxi, *maximal* maximális.

Az *y* írásjellel a magyar *j* hangot jelöljük. Pl. *ayuta* segítség, *may* május.

Az *ai*, *ei*, *oi*, *ae*, *oa*, *oe*, *ia* és *io* magánhangzó párokat nem tekintjük kettős hangoknak. Külön ejtendők és szótagolásnál külön írandók. Pl. *cocain* kokain, *ateist* ateista, *exploatar* kizsákmányolni, *aer* levegő, *coeducacion* koedukáció, *Asia* Ázsia, *medio* eszköz.

Idegen nevek írásánál megtartjuk az *ö*, *ü* és *w*²⁰ írásjeleket, pl. *Röntgen*, *Lübeck*, *Washington*. Görög-latin eredetű szavaknál az *ö* hangot *oe*²¹ betűjelekkel írjuk, pl. *oedema* vizenyő, *oestrogen* ivarzást elősegítő.

Kettőzött mássalhangzó, mint pl. *ff*, *mm*, *nn*, *pp*, *tt* stb. a romanidban nincs. Két *ll* írása esetében a második *l* *j*-nek ejtendő²², pl. *palla*. (Vö. még *accent*, az első *c* *k*-nak, a második *c*-nek hangzik). Két *r* (*rr*) írása megengedhető olyan esetekben, amikor az igekötő *r*-rel végződik és a szó szintén *r*-rel kezdődik, pl. *interrogar* kihallgatni, *surrealist* szürrealista. Egyetlen szóban írunk két *s*-et (*ss*). Ennek azonban csupán jelentésmegkülönböztető szerepe van²³: *cassa* pénztár. (*Casa* ház). Két *z*-t (*zz*) írunk a *jazz* szóban.

2. § - A hangsúly²⁴

1. Az utolsó szótagon van a hangsúly, ha a szó mássalhangzóra²⁵, *-ta* vagy *-ita* szótagra²⁶ (a latin *-tas*, *-itas* végű főnevek), *ee* kettős magánhangzóra és *i* vagy *u* magánhangzóra végződik. Pl. *anual* évi, *velocita* sebesség, *armee* hadsereg, *hodi* ma, *lunedj* hétfő, *menu* menü, *Moscuj* Moszkva.

14 A leírás itt pontatlan, nem az *lj* hangkapcsolatról, hanem a palatális (szájpadláson képzett „lány”) *l*-ről, azaz az APhI [ʎ]-ről van szó, vö. a palóc *ly*, spanyol *ll*. A társalgási részben az alábbi szavakban fordul elő: *ateller*, *brillar*, *ella*, *Guillelm*, *Guillelmina*, *medalla*, *orgullos*, *papillon*, *pastilla*, *spalla*, *talla*, *tallar*, *tallata*.

15 Nehezen fejthető meg, hogy mit kell érteni középejtésű *o* alatt. A zártabb változat említése és az *e*-vel való analógia okán valószínű, hogy alapesetben APhI [ɔ]-t, vagyis a magyar *a* és *o* közti nyílt *o*-t kell ejteni, míg hangsúlyos nyílt szótagban a magyar *o*-val megegyező APhI [o]-t.

16 APhI [s]

17 APhI [ʃ], a társalgási részben egyedül a *shal* szóban fordul elő, mivel rendszerint *ch* – APhI [tʃ] – helyettesíti, pl. *chac*, *chofer*, *ducha*. Az *sh* digráf szóösszetételi határon jelölheti az APhI [ʃh] (magyar *szh*) hangkapcsolatot is, de ilyen eset a korpuszban nem fordul elő.

18 APhI [sv]

19 APhI [ks]. A leírás nem tér ki arra, hogy megengedhető-e a *gz* ejtés az olyan szavakban mint *exact*, *exister*. A spanyol analógia, valamint annak alapján, hogy az *s* betű sosem jelölhet *z* hangot, feltételezhető, hogy az *x* betű sem ejthető *gz*-nek.

20 A nevek kívül megmarad még a *w* a *western* ‘western, vadnyugati’ szóban, a *WC* betűszóban, valamint a nemzetközi mértékegységek (*newton*, *wat*) esetén (ez utóbbiak névnek is tekinthetők). (Ugyanakkor a *wat* szó egyetlen adata egy *t*-vel van írva; nem tudni, hogy ez célzatos, vagy gépelési hiba.)

21 Nincs meghatározva, hogy az *ö* hang alatt az APhI [ø] (magyaros, zárt *ö*) vagy az APhI [œ] (nyílt *ö*) értendő. Az *ö* hangon túlmenően az *oe* digráf szóösszetételi határon az *oe* két szótagos hangkapcsolatot is jelölheti, pl. *fotoelectric*. Mivel a korpuszban az itteni példákon kívül csak ez utóbbi fordul elő, a két esetet mellékjelekkel nem különböztetjük meg.

22 A leírtak ellenére nem az *lj* hangkapcsolatról, hanem egy hangról, a palatális (szájpadláson képzett „lány”) *l*-ről, azaz az APhI [ʎ]-ről van szó, vö. a palóc *ly*, spanyol *ll*.

23 Vagyis csak egy rövid *sz* – APhI [s] – ejtendő.

24 A leírás nem tér ki arra, hogy a hangsúly befolyásolja-e a hang hosszát, különös tekintettel a hangsúlyos nyílt szótagokra.

25 Itt nem kerül megemlítésre, csak a főnevek többes számával foglalkozó 8. §-ban, hogy a hangsúly meghatározásakor figyelmen kívül kell hagyni a többes szám *-s*, *-es*, *-os* jelét, kivéve az *-ul*, *-im* végű szavakat, pl. *doctor* ~ *doctores*, de *secul* ~ *seculares*.

Az igék többes számának *-n* jele szintén nem befolyásolja a hangsúlyt, pl. *yo parla* ~ *nos parlan*, *tu vive* ~ *vos viven*, *il fini* ~ *iles finin*. Ezt a hangsúlyjelölés során nem jelezzük, jöllehet az I. és II. osztályú igéknél ez ellenkezik a mechanikus szabályokkal. Ugyanakkor a jövő időben a többes számú alakokon – éppen a szabályosságuk miatt – már nem jelöljük a hangsúlyt az egyes számú formákkal szemben, pl. *yo será* ~ *nos seran*.

26 A szójegyzékben éles ékezzel megjelöltük az ilyen szavak hangsúlyát, pl. *quantitá*, de *quarenta*.

2. Az utolsó előtti szótagon (*penultima*) van a hangsúly, ha a szó *a*, *e*, és *o* magánhangzókra, *-er* szótagra, vagy a görög-latin *-us*, *-um*, *-as*, *-es*, *-is*, *-os* hangsúlytalan szótagokra végződik. Pl. *casa* ház, *matre* anya, *tango* tangó, *caracter* jellem, *virus* vírus, *diabetes* cukorbetegség.

3. Ha a szóvégi magánhangzó vagy a hangsúlytalan szótag előtt *i* vagy *u* magánhangzó (félhangzó²⁷), valamint *-er*, *-ic*, *-ul*, *-im* és *-iz* hangsúlytalan²⁸ szótag áll, hangsúly a hátulról számított harmadik szótagra (*antepenultima*) kerül. Pl. *familia* család, *serie* sorozat, *radio* rádió, *continua* folytasd, *radium* rádium, *Darius* Dárius, *vacuum* vákuum (úr), *caries* szuvasodás, *camera* szoba, *politica* politika, *seculos* századok, *aproxima* hozd közel, *il legaliza* törvényesíti.

Megjegyzések a hangsúlyhoz. Vannak szavak, amelyeknek a mondatban betöltött szerepük szabja meg a hangsúlyukat.

1. A II. osztályú vagy *-er* végű igék hangsúlya²⁹ a múlt időben és a parancsoló mód többes szám 2. személyében az igeőn marad, pl. *yo comprended* megértettem, *permetete* engedjétek meg. Ugyancsak az igeő a hangsúlyos ezen igék feltételes jelenében, pl. *yo comprender* megértenék, *tu ver* látnál.

2. A jövő idő mindig hangsúlyos *-a* hangra végződik³⁰. (Többesben hangsúlyos *-an*). Pl. *il parlará* beszélni fog.

3. A *-men* végű szavak az utolsó előtti szótagon hangsúlyosak, pl. *specimen* példány, minta, *volumen* terjedelem, *examen* vizsga.

4. Vannak főnevek, amelyekben az *-er* szótag hangsúlyos³¹, pl. *bandera* zászló, *frontera* határ. Az *-ier* végű szavak mindig véghangsúlyosak, pl. *ingenier* mérnök, *cavaliere* lovag, *alfier* futó (a sakkban).

5. Az *-ori* végű mellékneveknél a hangsúly az *o* hangon van, pl. *respiratori* légző-, *obligatori* kötelező.

6. A *penultima* a hangsúlyos az *-ing* végű szavakban is, pl. *camping* kemping, *miting* nagygyűlés.

7. Jegyezzük meg, hogy: *el papa* a pápa, *el papa*³² a pápa.

3. § - A szavak elválasztása

1. Ha két magánhangzó között egy mássalhangzó áll, a mássalhangzó a második szótagba kerül, pl. *vi-ta* élet.

2. Ha két magánhangzó között két mássalhangzó áll, az első mássalhangzó az első szótagban marad, a második pedig a második szótagba megy át, pl. *cul-tur* kultúra, *man-dat* megbízás, *Vol-ga* Volga, *con-sum* fogyasztás.

Ha azonban a két magánhangzó közül a második *l* vagy *r*, akkor ezek a hangok magukkal viszik az előttük álló mássalhangzót³³, pl. *pa-tre* apa, *co-pla* kuplé.

A *ch*, *cz*, *ll*, *ny* és *sh* írásjelek nem választhatók ketté³⁴.

3. Ha két magánhangzó között három vagy több mássalhangzó áll, az első mássalhangzó az első szótagban marad, a többi pedig átmege a következő szótagba, pl. *mem-bre* tag, *com-plet* teljes. Ha azonban a magánhangzó vagy a mássalhangzó után a mássalhangzócsoport *s* hanggal³⁵ kezdődik, akkor az egész *s*-szel kezdődő mássalhangzócsoport átmege a következő szótagba, pl. *a-stre* csillag, *Au-stria* Ausztria, *con-struccion* építés.

27 Ez ellentmond a kiejtéssel foglalkozó 1. §-ban leírtaknak, az ui. az ilyen pozícióban lévő *i* hangot szótagértékűnek – tehát nem félhangnak! – jellemzi, pl. *medio*. A nyelv szerkezete inkább azt az megoldást valószínűsíti, hogy teljes szótagértékű, de hangsúlytalan (redukált?, laza ejtésű?) magánhangzóról van szó. (Az *u* nem kerül említésre, de az analógia miatt ugyanez a megfontolás merül fel ezen hang esetében is.)

28 A példák alapján megállapítható, hogy a megfogalmazás pontatlan. Helyesebb az alábbi megfogalmazás: A hangsúly az utolsó előtti szótagról a hátulról harmadik szótagra tolódik, ha az utolsó előtti szótag magánhangzója: (a) *i*, melyet magánhangzó, vagy *c*, *m*, *z* mássalhangzó követ; (b) *u*, melyet magánhangzó, vagy *l* mássalhangzó követ; illetve (c) *e*, melyet *r* mássalhangzó követ. Ezek a szótagok csak *penultimában* hangsúlytalanok, egyéb esetben, azaz a szó végén vagy a hátulról számított harmadik szótagban hangsúlyosak lehetnek, pl. *America*, *economic*, *secul*, *octim*.

Valószínűleg célszerű lenne a szabályt kiegészíteni azzal, hogy ha az *-er* betűkapcsolatot *-i* betű előzi meg, akkor az *-er* megőrzi a hangsúlyt az utolsó két szótagban is (minthogy ez az *-i* nem veheti magára a hangsúlyt, mintegy *ie* emelkedő kettőshangzós kapcsolatot alkotva). Ezzel ui. szabályossá válna a *inginiere* ~ *inginiere* típusú szavak kivételes hangsúlya. Továbbá, mivel a *cuer* 'bőr' szó *u* hangjának hangsúlyozottsága sem valószínű, az elmondottak az *-uer* betűkapcsolatra is átvihetőnek tűnnek.

29 A szójegyzékben éles ékezzel megjelöltük az ilyen alakok hangsúlyát, pl. *perder*, de *il pèrde*.

30 A szójegyzékben éles ékezzel megjelöltük az ilyen alakok hangsúlyát az egyes számban, pl. *sera*, de *yo será*.

31 A szójegyzékben éles ékezzel megjelöltük az ilyen alakok hangsúlyát, ha az *-e* a *penultimára* esik (tehát rendhagyó), azonban a bemutatott két példán kívül további ilyen esetek meglétét a korpuszban nem vizsgáltuk, mivel nem látván át nyelvet definiáló szándékát, nem tudni, hogy ide tartoznak-e pl. a korpusz alábbi szavai: *atmosfera*, *opera*, *primavera*. (Az *-er* végű foglalkozásnevek nőnemű változatai – pl. *costurera*, *enfirmiera*, *peruquera* – esetén nincs ok a szabályos hangsúlyozástól eltérni; míg az *-iera* végűek – pl. *inginiere* – valószínűleg másodételek, követve a hímnemű formák kivételes hangsúlyozását [mivel ez az eset az *-er* előtti *-i*-ről felismerhető, ezért a sajátos hangsúlyt a szójegyzékben nem jelöltük].)

32 Ezen szó kivételes hangsúlyát éles ékezzel jelöltük: *papá* papa, de *papa* pápa.

33 Spanyol analógia alapján ez valószínűleg nem vonatkozik az olyan nem latin eredetű szavakra, mint pl. az **at-letic*, vagy a *[trans-]atlantic*; illetve ha a hangkapcsolat morfémahatárra esik, pl. *sub-locatar*.

34 Feltéve ha egy hangot, és nem szóösszetételi határon fellépő hangkapcsolatot jelölnek.

35 Pontosabban *s* betűvel, azaz *sz* hanggal.

4. Az igekötős szavakat lehetőleg alkotó elemeik szerint válasszuk el³⁶, pl. *in-util* hasztalan, *trans-atlantic* óceánon túli.

4. § - A kis és nagy kezdőbetűk

Kis kezdőbetűvel írjuk a közneveket, a hónapok és a napok neveit, valamint a népek és városlakók nevét, ha melléknévként állnak, pl. *strata, juli, lunedì, hungar, parisian*.

Nagy kezdőbetűvel írjuk a tulajdonneveken³⁷ kívül (*Anton Sarkadi* [sharcadi], *Budapest, Tera, Danub, Alpes, Pacific Ocean*) a szöveg első mondatát, valamint minden új mondatot pont, kérdőjel és felkiáltójel után, a verssor első szavát, az idézet első szavát, a megszólítás főneveit³⁸ (*Mi car Amico*), a hírlapok és a folyóiratok címét, a könyvek, költői művek és cikkek címében az első szót és az útbaigazító feliratokat.

Nagybetűvel írjuk a megszólított személyre vonatkoztatott személyes és birtokos névmást (*Vos, Vostre*)³⁹.

Ezenkívül nagybetűvel írjuk az ünnepek nevét (*Natal* karácsony), fontos napokat⁴⁰ (*Dia de Matres* anyák napja), a néphez, városhoz vagy vidékhez tartozást jelölő melléknéveket, ha főnévként vagy állítmányként állnak (*yo es Hungar* magyar vagyok, *un Budapestian* egy budapesti férfi, *la Transdanubiana* a dunántúli nő, *les Italianes* az olaszok), a *Stat* állam szót, néhány tulajdonnévként használt köznevet (*La Academia* az Akadémia), a megszemélyesített fogalmak nevét (*el Amor* a Szerelem, *la Justice* az Igazság).

5. § - Az írásjelek

1. A pont befejezett, teljes mondatot zár le⁴¹. Pontot teszünk a romanidban is a függő kérdő mondatok után. Pont kerül a *Senyor* szó rövidítése után, pl. *Sr. Pataki* Pataki úr. A *Senyora* asszony és a *Senyorita* kisasszony szavak rövidítése után nem teszünk pontot, pl. *Sra Kovács* [kovach] Kovácsné, Kovácsné asszony, *Sta Molnár* [molnar] Molnár kisasszony. (Megszólításként is).

Nem teszünk pontot⁴² a keltezésben a napokat jelző számnevek után, pl. *el 15 (dece quinque) august* augusztus 15-e vagy 15-én, valamint az uralkodók és pápák neve után álló számnév után, pl. *Luis XIV (dece quatre) XIV*. Lajos, *papa Paul VI (sex) VI*. Pál pápa, mivel ezekben a számnév tőszámnév. Nem kivétel ez alól a hónapok első napja és az uralkodókból és a pápákból az első sem, jöllehet ezek sorszámnevek, pl. *el 1 septembre (el prim septembre)*, *Stefan I (Stefan prim)*, *papa Johan Paul I (Johan Paul prim)*. Viszont: *papa Johan Paul II (Jolan Paul dos)*.

A főnév után tett számnév minden esetben tőszámnév, pl. *leccion octe* nyolcadik lecke, *capitul trenta* harmincadik fejezet.

2. Vessző választja el egymástól a kötőszó nélküli mellérendelő mondatokat. Pl. *Emil scrive, Petre lege* Emil ír, Péter olvas.

A kötőszavas mellérendelt mondatokban a kötőszó elé kitesszük a vesszőt. Pl. *Yo dare, ma il no vole* Én adnék, de ő nem akarja.

Az *et* kötőszóval kötött mondatok és mondatrészek között nem áll vessző. *Maria et Julia laboran et studian* Mária és Júlia dolgoznak és tanulnak⁴³.

Az alárendelt mondatok kötőszavai előtt és az igeneves szerkezettel rövidített mellékmondatok előtt nincs vessző, ha a főmondat áll elől, pl. *yo save que il ariva hodi* tudom, hogy ma érkezik, *on deve laborar por viver* dolgoznunk kell, hogy éljünk.

Ha viszont a mellékmondat vagy a megrövidített mellékmondat áll elől, akkor a mellékmondat után kitesszük a vesszőt, pl. *Si yo have temp, yo ira a ver te* Ha lesz időm, meglátogatlak, *Vident el pericle, il fugid* Látva a veszélyt, elfutott.

36 Ugyanez vonatkozik az összetett szavakra is.

37 Nem tudni, hogy a földrajzi nevek esetén nagybetűvel írandó-e a tulajdonnévhez szorosan nem tartozó (minősítő) földrajzi köznévként. Az egyetlen ilyen adatban, a *la Pusta Hortobágy*-ban, a *Pusta* szó értelmezhető a tulajdonnév részeként is, de közzszóként is (ez utóbbira utal a romanid szerinti helyesírás, valamint az, hogy a *Hortobágy* név önállóan is előfordul).

38 Ez a magyartól eltérően nemcsak a levelet kezdő, hanem minden egyéb típusú megszólításra is vonatkozik – mind személynévvel, mind anélkül –, pl. *Yo no have noqued, Senyor*. Nem megszólításként használva, ezen kifejezések közneveit kisbetűvel írjuk, pl. *Yo volere parlar con senyor Barna*; azonban a rövidített titulusokat mindig nagy kezdőbetűvel írjuk, pl. *Per disgrace, Sr. Barna no es in casa* (ld. 5. §).

39 E mögött valószínűleg a nagybetűvel írandó önöző (*ön, önök*), illetve a kisbetűvel írandó tegező (*ti*) alakok elkülönítése áll.

40 De a *Dia de Matres* 'anyák napja' és az *Internacional Dia de la Femina* 'nemzetközi nőnap' mellett előfordul *Dia des pedagogues* 'pedagógusnap' és *Dia des feroviaries* 'vasutasnap' is.

41 Kérdőjel használatos pont helyett (nem függő) kérdő mondatok végén; felkiáltójel áll felkiáltásoknál, felszólító, óhajtó, kérő mondatokban.

42 A korpuszban eredetileg a *W.C.* szó is rövidítésként, ponttal tagolva állt, ezt azonban javítottuk pont nélküli *WC*-re, mivel inkább betűszó, és a többi betűszó a korpuszban pont nélkül íródik, pl. *CB, C/JF, CV, NEC, PCA, SI, TV, USA*.

43 A korpusz tanúsága szerint nincs vessző az *o* 'vagy' kötőszó előtt sem. A példamondat magyarul ugyan suta, de annyi megállapítható, hogy több egyes számú alany mellett a romanidban többes számú állítmányt kell használni.

Vesszőt teszünk a mondathoz szorosan nem tartozó mondatrészek és határozószók után is, pl. *Senyor, yo es a Vostre disposicion* Uram, állok rendelkezésére, *Finalmente, il arivad a 10 horas* Végül is 10 órakor megérkezett.

Vessző választja el egymástól az azonos mondatrészeket. Pl. *Les genitores, les avoles et les infantes viven in la mismе urbe* A szülők, a nagyszülők és a gyerekek ugyanabban a városban élnek.

Vessző áll az értelmező előtt és után, pl. *Stefan I, el gran rege, morid in 1038* I. István, a nagy király, 1038-ban halt meg.

A levélbeli megszólítás után felkiáltójel helyett szintén vesszőt teszünk a romanidban, pl. *Car Genitores, Kedves Szüleim!*

A többi írásjel: a pontosvessző, a kettőspont, a kérdőjel, a felkiáltójel (a fentebbi példát kivéve), a gondolatjel, az idézőjel⁴⁴ és a zárójel használata a magyar szabályokkal egyező.

6. § - A névelők

A romanid nyelvnek van határozott és határozatlan névelője.

A határozott névelők: *el* (hímnem), *la* (nőnem) és *les* (mindkét nemben). Pl. *el color* a szín, *la familia* a család, *les armas* a fegyverek. Az elvont fogalmak elé a semleges nemű *lo* névelőt tesszük⁴⁵, pl. *lo bel* a szép, *lo bon* a jó.

A határozatlan névelők⁴⁶: *un* (hímnem), *una* (nőnem). A határozatlan névelőnek többes száma nincs. Pl. *un libro* egy könyv, *libros* könyvek, *una urbe* egy város, *urbes* városok.

7. § - A főnév

Bármilyen hangra végződhet. Két neme van⁴⁷: hímnem és nőnem.

Hímneműek:

1. A férfit és férfi foglalkozást jelölő szavak, pl. *patre* apa, *rege* király.

2. Az *-o* végződésű szavak, pl. *libro* könyv, *medio* eszköz. Kivételek: *la radio*, *la dinamo*, *la foto*, *la mano*.

3. A mássalhangzóra, az *-i* és *-u* magánhangzókra végződő szavak, pl. *credit* hitel, *punct* pont, *alibi* alibi, *menu* menü.

4. Az *-age* végű főnevek, pl. *garage* garázs, *masage* masszázs.

5. A görög eredetű *-ma* végű szavak, pl. *drama* dráma, *enigma* talány, *dilema* dilemma.

6. Az *-ee* végű szavak, pl. *cafee* kávé, *comitee* bizottság. Kivétel: *la armee* a hadsereg.

Nőneműek:

1. A nőt vagy női foglalkozást jelölő szavak, pl. *matre* anya, *heroin* hős nő.

2. Az *-a* végződésű szavak, pl. *vita* élet, *galina* tyúk. Kivétel: *el dia* a nap.

3. Az *-e* végződésű szavak zömben, pl. *corte* udvar, *ture* torony, *force* erő, *nascence* születés. Kivételek: a hónapok nevei (*marce*, *septembre*, *octobre*, *novembre*, *decembre*), továbbá az olyan szavak, amelyek a román nyelvekben⁴⁸ is hímneműek. Néhány példa: *centre* központ, *comerce* kereskedelem, *edifice* épület, *negoce* üzlet, *ofice* hivatal, *pople* nép, *prece* ár, *space* tér, térség.

Hímnemű a *cheque* csekk szó is.

4. A véghangsúlyos *-ta* és *-ita* végű szavak, pl. *amista* barátság, *realita* valóság, *velocita* sebesség.

5. Az *-ion* és *-cion* végződésű szavak, pl. *reunion* összejövetel, *nacion* nemzet, *leccion* lecke, tanóra.

44 Az idézőjel formája viszont valószínűleg eltér, ui. az újlatin nyelvek többségében a kezdő idézőjelet fölül teszik ki: "...". A korpuszban idézőjel egy helyen fordul elő, de mivel a szöveg írógéppel készült, az idézőjel célzott formája nem rekonstruálható. A felsorolás nem emlékezik meg a kötőjelről: itt a magyar szabályokat követtük, jóllehet pl. a spanyol nem különböztet meg nagy- és kiskötőjelet.

45 A példák alapján ez a melléknévek (melléknévi igenevek) elvont főnévként való használatára vonatkozik. Az így előálló szó jelentése: 'minden ami ...'.

46 A magyartól eltérően határozatlan névelőt használunk, ha az alanyt valamilyen fogalomkörbe soroljuk – különösen, ha jelzős szerkezettel –, pl. *El chac es un mental sport* 'A sakk [egy] szellemi sport'. Spanyol analógiák szerint itt nincs névelő, ha a csoportot kifejező szó jelzőtlen foglalkozásnév (pl. *profesor*), vagy olyan kifejezés melynek jelzője elé nem állhat határozatlan névelő (pl. *altre*). Ha a fogalomkör többes számú, nem használunk névelőt, mivel nincs többes számú határozatlan artikulusz, pl. *El tram et el trolebus son masa comunicacion medios* 'A villamos és a trolibusz tömegközlekedési eszköz[ök]'.

47 De használatos a „semleges nem” fogalma is, a *lo* névelővel főnevesített szavakra (vö. 6. §), valamint az egyes szám harmadik személyű személyes névmás speciális *id* alakjának használatakor (vö. 14. §).

A természetes nemmel nem rendelkező idegen szavak neve a hozzájuk kapcsolható értelmező neméhez igazodik, pl. *la Hortobágy*, mivel *la Pusta Hortobágy*.

48 A társalgási részben nőneműként megadott *mare* 'tenger' szó nemét pl. elég nehéz lenne rekonstruálni az újlatin nyelvek alapján, hiszen hímnemű az olaszban és a portugálban, illetve mindkét nemű lehet a spanyolban és a katalánban, csak a franciában, rétorománban és románban nőnemű. Nem volt szerencsés az *-e* végű hímnemű főnevek megszaportítása, annál is inkább, mivel a spanyolban-olaszban többségük még a nemet jól mutató *-o* hangra végződik. Mindenesetre a *-re* végű főnevek többsége hímnemű, minthogy azoknak a spanyolban-olaszban *-ro* (illetve a magyarban *-er/-rum*) végződés felel meg.

6. Az *-ur*, *-ad*, *-id*, *-itud* végződésű szavak. Pl. *cultur* műveltség, *figur* alak, ábra, *literatur* irodalom, *olimpiad* olimpia, *serenad* éjjelizene, *oranjad* narancsital, *apsid* apszis, *egid* égisz, oltalom, *longitud* hosszúság, *altitud* magasság. Kivétel: *el futur* a jövő.

7. Az *-is* és *-es* végű latin eredetű szavak, pl. *hepatitis* májgyulladás, *apendicitis* vakbélgyulladás, *diabetes* cukorbetegség.

8. § - A főnév többes száma

A magánhangzóra végződő főnevek *-s* jelet, a mássalhangzóra végződők pedig *-es* többesjelet kapnak⁴⁹, pl. *casa – casas*, *color – colores*.

A *-ta* és *-ita* véghangsúlyos szavak többes számát *-tes* jellel képezzük, pl. *realita – realitates*, *liberta – libertates*, *necesita – necessitates*.

A *-c* hangra végződő szavak többes számának a jele: *-os*⁵⁰, pl. *loc – locos*, *chec – checos*, *foc – focos*.

Az *-um* végű szavak többesjele: *-s*, pl. *museum – museums*, *forum – forums*.

Az *-es* végű szavak többes száma azonos az egyes számmal, pl. *la fascies – les fascies*.

Az *-is* és *-us* végűek többes száma: *-es*⁵¹, pl. *la crisis – les crises*, *el virus – les vires*.

A többes szám *-s* vagy *-es*⁵² jele nem változtatja meg a szavak egyes számbeli hangsúlyát, pl. *pace – paces*, *doctur – doctores*.

Az *-ul* és *-im* hangsúlytalan szótagok⁵³, amelyek az egyes számban hangsúlyosak, a többes számban elvesztik hangsúlyukat, pl. *modul – módulos*, *secul – seculos*, *octim – octimos*.

9. § - A főnév ragozása

A romanid főnévnek két száma és négy-négy esete van⁵⁴.

Főnévragozási példák:

	Egyes szám		Többes szám
A.: <i>el dent</i>	a fog	<i>les dentes</i>	a fogak
T.: <i>el dent</i>	a fogat	<i>les dentes</i>	a fogakat
B.: <i>del dent</i>	a fognak a	<i>des dentes</i>	a fognaknak a
R.: <i>al dent</i>	a fognak	<i>as dentes</i>	a fognaknak
A.: <i>la rota</i>	a kerék	<i>les rotas</i>	a kerek
T.: <i>la rota</i>	a kereket	<i>les rotas</i>	a kerekeket
B.: <i>de la rota</i>	a keréknek a	<i>des rotas</i>	a kereknek a
R.: <i>a la rota</i>	a keréknek	<i>as rotas</i>	a kereknek

A *de + el = del*

Az *a + el = al*

a *de + les = des*

az *a + les = as*

49 Emiatt a korpuszban csak többes számban előforduló *-es* végű főnevek egy részéről nem lehet eldönteni, hogy a szerző szándéka szerint egyes számban mássalhangzóra vagy *-e*-re végződőnek-e, pl. *companyones – companyon ~ companyone*, *flores – flor ~ flore*. (Az előbbi esetben az első alak valószínűsíthető, de az utóbbi pár tagjai közt nincs mi alapján választani. Az ezzel kapcsolatos sajátosságok felderítése érdekében a korpuszon vizsgálatokat kell még végezni.)

50 Ez esetben is nehéz elkülöníteni a *-c*, ill. a *-co* végű főneveket, de itt több támpont áll rendelkezésre. A *-co* végű főnevek ritkák, szinte kizárólag az *-ico* végűekre korlátozódnak (a *-co* végű főnevek teljes listája: *amico*, *eletrotecnico*, *mecanico*, *medico*, *tecnico*, *poco*). Ennél a típusnál a szóvégi *-o* a szófaj jelének tűnik, léteznek mássalhangzóra végződő változatok, melyek mellénevek, ill. névmások: *mecanic* 'gép(ész)-', *tecnic* 'műszaki, technikai', *poc* 'kevés'. (A szófaji jelzettség nem terjed ki az alkalmilag főnevesült mellénevekre, pl. *el ric* 'a gazdag'.) A korpusz *-ic* végű főnevei az *Emeric* 'Imre' tulajdonnév, az *aerobic* 'aerobik' modern műveltség szó, valamint a – főnevesült melléknévként is felfogható – *analgesic* 'analgetikum, fájdalomcsillapító' szakszó.

A *-c* végű szavak speciális többes számát valószínűleg az írásmód megőrzésének igénye indokolta. Ugyanakkor a *-g*-re végződő szavak velük szemben *-es*-szel képzik a többes számukat, miközben az íráskép megváltozik, pl. *pedagog – pedagogues*.

51 Egyedülként a többes szám jelének felvételekor ezek a szavak eldobják *-is*, illetve *-us* végződésüket.

52 Ennek igaznak kell lenni az *-os* többesszám-jelre is.

53 Ez alapján a többi 2. §-beli, szóvégen hangsúlyos, de *penultimában* hangsúlytalan „szótag” a többes számban megtartja a hangsúlyát, pl. *analgesic – analgeicos*.

54 Valójában a romanid főnévnek csak egy „esete” van, mivel a tárgyeset egybeesik az alanyesettel, a többi esetet pedig előljáróval képzik. A főnevektől eltérően valódi tárgyesete van még a *qui* és *quid* névmásoknak (vö. 18–19. §), ill. a velük összetett névmásoknak (vö. 22. §), valamint tárgy- és részeshatározós alakjaik vannak a személyes névmásoknak (vö. 14. §).

10. § - A melléknév

A melléknév mint jelző⁵⁵ és mint állítmány mindig változatlan. Főnévi értelemben használva, főnévként viselkedik. Pl. *el blanc mur* a fehér fal, *les blanc mures* a fehér falak. *Este libros son interesant* ezek a könyvek érdekesek. *El poure* a szegény, *les poures* a szegények, *el ric* a gazdag, *les ricos* a gazdagok.

A *grande* melléknév főnév előtt *gran* alakra rövidül, pl. *les gran magazines* a nagy áruházak.

11. § - Melléknévként használt főnevek

Ha egy főnév után egy másik főnév áll, az első főnév melléknévi képzés nélkül is a második főnév jelzőjévé válik⁵⁶, pl. *argent moneta* ezüstpénz, *el Viena expres* a bécsi gyors, *prese liberta* sajtószabadság.

12. § - A melléknév fokozása

Felfelé fokozás: alapfok: *long* hosszú, középfok: *plus long* hosszabb, *mas long* leghosszabb.

Lefelé fokozás: *clar* világos, középfok: *minus clar* kevésbé világos, felsőfok: *minus clar* legkevésbé világos.

A melléknévi jelző fokozása: *la gran casa* a nagy ház, *la plus gran casa* a nagyobb ház, *la mas gran casa* a legnagyobb ház.

Az állítmányi melléknév fokozása: *Johan es diligent* János szorgalmas, *Luis es plus diligent* Lajos szorgalmasabb, *Helena es la mas diligent* Ilona a legszorgalmasabb.

A melléknévnek a relatív felsőfok mellett van egy abszolút felsőfoka is, pl. *Budapest es la mas gran urbe de Hungaria* Budapest Magyarország legnagyobb városa (Relatív felsőfok). *Este urbe es belisim* ez a város igen szép (Abszolút felsőfok). Az abszolút felsőfok képzője: melléknév + *-isim*. Ha a melléknév *-e* hangra végződik, az *-e* elmarad⁵⁷, pl. *grande – grandisim*.

A *mult* sok fokozása: *plus* vagy *plusior* több, *plurim* legtöbb.

A *poc* kevés fokozása: *minus* vagy *minor* kevesebb, *minim* legkevesebb.

A *plus* és *minus* alakokat anyagnevek és elvont főnevek előtt használjuk, pl. *plus aqua* több víz, *minus luce* kevesebb fény. Konkrét, egyedi főnevek előtt a *plusior* és a *minor* alakok állnak, pl. *plusior soldates* több katona, *minor aves* kevesebb madár.

13. § - A hasonlítás

Az alapfokú hasonlítás kötőszava: *cam*, Pl. *il es tan alt cam tu* ő olyan magas, mint te. (A tulajdonság mindkettőben egyforma mértékű.)

A középfokú hasonlítás kötőszava: *que*, pl. *Eva es plus diligent que Josef* Éva szorgalmasabb, mint József. Ez a mondat így is mondható: *Eva es plus diligent de Josef* Éva szorgalmasabb Józsefnél. (A tulajdonság az egyikben magasabb mértékű.)

A felsőfokú hasonlítás: *Luis es el mas diligent de su clase companyones* Lajos a legszorgalmasabb az osztálytársai között, *Maria es la minus alegre entre su amigas* Mária a legkevésbé vidám a barátnői között⁵⁸.

55 A jelzői szerkezetek szörendje: az egyszerű melléknévi, melléknévi igenévi, számnévi és névmási jelző megelőzi a jelzett szót, azonban a jelzett szó mögé kerül a határozóval bővített jelzői csoport, pl. *les vidit animales* 'a látott állatok', de *les animales vidit in el zoologic jardin* 'az állatkertben látott állatok'. Ugyancsak a jelzett szó mögé kerül a jelzői használatú határozói szerkezet, pl. *projeccion in color* 'színes filmvetítés' (valamint a sorszámnévi használatú tőszámnév, pl. *papa Paul VI (sex)* 'VI. Pál pápa').

56 Ez általában birtokos jelzős kapcsolatot jelent vö. *argent moneta* ≈ *moneta de argent*. A társalgási rész tartalmaz olyan kifejezéseket, ahol a jelző többes számú főnév: *confecciones seccion* 'konfekciós osztály' (de *confeccion seccion* 'konfekciósosztály' is), *homes brasa nat* 'férfi mellúszás', *damas dors* 'női hátúszás', *homes relee (stafeta)* 'férfi váltó', *homes/damas simple/duble* 'férfi/női egyes/páros', *infantes jardin* 'óvoda'.

Sőt, főnévi igenév is lehet jelző, ebben az esetben a főnévi igenév az igei főnév szerepében áll, pl. *estar camera* 'nappali (szoba)', *dormir camera* 'hálószoba', *dormir camisa* 'hálóing'.

Az értelmezős főnévi jelzős kapcsolatok előfordulnak fordított, „újlatinus” sorrendben, pl. *senyor Pataki, la Pusta Hortobágy, drama "Ban Bánk", matricul numer TI-27-48*, (bővített jelzői résszel) *la opera Tosca de Puccini, la comedia El Avar de Molière*; de gyakori a „magyaros” sorrend is: *Reflexa fotoaparát, Margaret Pont, Deák place, Berec strata, Kossuth emisor*.

57 Az abszolút felsőfok formája nem definiált nem *-e*-re végződő melléknévek esetén, de valószínűleg a végső magánhangzó itt is kiesik.

58 Jobban kidomborítaná a két romanid forma különbségét ez a magyar fordítás: 'Mária a legkevésbé vidám a barátnői közül'.

A névmások

14. § - Személyes névmások

Egyes szám						
A.:	<i>yo</i>	én	<i>tu</i>	te	<i>il, ella, id</i>	ő, az
T.:	<i>me</i>	engem	<i>te</i>	téged	<i>le, la, ed v. lo</i>	őt, azt
R.:	<i>me</i>	nekem	<i>te</i>	neked	<i>lui</i>	neki
Többes szám						
A.:	<i>nos</i>	mi	<i>vos</i>	ti	<i>iles, ellas</i>	ők, azok
T.:	<i>nos</i>	minket	<i>vos</i>	titeket	<i>les, las</i>	őket, azokat
R.:	<i>nos</i>	nekünk	<i>vos</i>	nektek	<i>lor</i>	nekik, azoknak

Az egyes szám 3. személy alanyesetében *il* a hímnemet, *ella* a nőnemet és az *id* a semlegesnemet jelöli⁵⁹.

Ha a személyes névmás előtt előjárószo áll, a személyes névmást tárgyesetbe tesszük⁶⁰, pl. *con me* velem, *de te* téled, *ante les* előttük.

Ha a mondatban két személyes névmás kerül egymás mellé, a névmások sorrendje a következő: Az 1. és 2. személyű személyes névmás részeshatározó esete mindig az *első* helyen áll, pl. *la matre da nos les* a mama nekünk adja azokat. *Da me lo!* Add nekem azt! A harmadik személyű részeshatározó eset viszont mindig a *második* helyen áll, pl. *Yo da les lor* Nekik adom azokat.

Kérdő mondatokban⁶¹ a személyes névmás függő esetei az ige előtt állnak. pl. *Quando me lo porta tu?* Mikor hozod azt el nekem?

15. § - Birtokos névmások

A birtokos névmás lehet jelzői és főnévi birtokos névmás. A jelzői birtokos névmás után mindig főnév következik és mindig változatlan. Ezek a következők:

Egyes szám			Többes szám	
1. SZ.	<i>mi</i>	-m	<i>nostre</i>	-nk
2. SZ.	<i>tu</i>	-d	<i>vostre</i> ⁶²	-tok, -tek, -tök
3. SZ.	<i>su</i> ⁶³	-ja, -je, -a, -e	<i>lor</i>	-juk, -jük, -uk, -ük

Ezeknek a magyarban a fenti birtokos személyragok felelnek meg, pl. *mi patre* az apám, *nostre patria* hazánk, *mi libros* könyveim, *nostre avoles* nagyszüleink.

A főnévi birtokos névmás egy *-e* hanggal bővül (a *nostre, vostre* és *lor* kivételével), névelő áll előtte és többes számba is tehető. Pl. *mi casa et la tue trovan se in el centre del vilage* az én házam és a tiéd a falu

59 Alanyesetben az *il* hímnemű élő, az *ella* nőnemű élő személyre utal, míg az *id* élettelen dolgokra. *Il* használatos személyre utalva akkor is, ha a nemet nem ismerjük, vagy mindkét nemet magában foglalja (pl. *Il qui no audí, es surd*). Élőlények csoportját jelölő főnevek hivatkozhatók az adott főnév nemének megfelelő személyes névmással, pl. *juvenesa – ella*. Személytelen alanyra *id* névmással utalunk, pl. *Id es una hora*. A személytelen alanyt jelző *id* csak idiomatikus kifejezésekben hagyható el, pl. (*id*) *es bien* 'rendben'.

Tárgyesetben a helyzet nem ilyen egyértelmű. *Le*, illetve *la* használatos kiemelt tárgy esetén, függetlenül attól, hogy élő vagy élettelen: *La expedicion de la recomendat letra la la posta certifica per un recipis*. De van példa arra is, hogy semleges helyzetű élettelen tárgyat jelöl (ha a spanyol analógiát figyelembe vesszük, akkor ez elsősorban a nőnemű szavakra lehet igaz): *Si on vole meter a la posta una francat ordinar letra, id sufice de jectar la en una letras boxa*. Az előzőeket leszámítva a korpuszban az élettelen tárgyra *lo*, illetve *ed* névmás utal: a rendelkezésre álló szövegekben a *lo* kizárólag önálló tárgyként, míg az *ed* csak előjáró után használatos.

Többes szám harmadik személyben nincs külön „semlegesnemű” (azaz élettelen) névmás, itt mindig a nyelvtani nem számít. Ha az megállapíthatatlan, vagy közösen akarunk utalni hím- és nőnemre, akkor a hímnemű alakokat kell használni.

A táblázat nem tartalmazza az önözö névmásokat: ez mind egyes, mind többes számban *Vos*, vagyis megegyezik a többes szám második személyű névmással, csak nagy kezdőbetűs írásmóddal. Fontos, hogy az önözéskor értelmi egyeztetés van, tehát egy személyhez szólva egyes számú állítmányt használunk, pl. *Que hora have Vos?* Az egyetlen kivétel a parancsolómód, ahol önözéskor mindig többes szám második személyű alak használatos, pl. *Volete dir me, que hora id es!*

A személyes névmásnak is tekinthető az általános alanyt kifejező *on* szócska, de ezt a romanid nyelvtan a 22. §-ban a határozatlan névmások közt ismerteti.

60 Az egyes szám harmadik személyű élettelen névmást illetően vö. az előző megjegyzést.

61 Nemcsak kérdő mondatokban, de mindenütt, ahol fordított szórend kell (40. §), pl. óhajtó mondatokban: *Que le videre yo solo!*

62 A többes szám második személyű birtokos névmás nagybetűsített alakja használatos mind egyes, mint többes számú önözéskor, pl. *Qued face Vos in Vostre libre temp?*

63 Az egyes szám harmadik személyű birtokos névmás használatos az *on* általános névmás mellett, pl. *Id no es indiferent, como on pasa su libre temp.*

közepén található. *Mi documentes son in ordin, ma les Vostres no son in ordin* az én okmányaim rendben vannak, de az önéi nincsenek rendben. *La gran-matre ama multo les sues* A nagymama nagyon szereti az övét. (A *sue* és *sues* alakokban az *u* a hangsúlyos, így ejtése *u* és nem *v*.)

A birtokos névmás mint állítmány szintén megkapja az *-e* bővülést, de névelő nélkül áll s többes számba nem tehető. Pl. *este libro es mie* ez a könyv az enyém, *este soldates son nostre* ezek a katonák a mieink.

A *Vostre* mint önöző forma nagybetűvel írandó.

16. § - Mutató névmások

Közelre mutat az *este*, távolra pedig az *aque* névmás.

A jelzői mutató névmás alakja változatlan, pl. *este hom* ez az ember, *aque flores* azok a virágok.

A főnévi mutató névmás többes számba tehető, pl. *estes son blu*, *aqueles son roge* ezek kék, azok pirosak.

A mutató névmás változatlan semlegesnemű alakjai⁶⁴: a közelre mutató *esto* és a távolra mutató *id*. Pl. *esto es una casa* ez egy ház, *esto son letras* ezek levelek, *quid es id?* mi az? *id es un mural horloge* az egy falóra.

Az *id* a személytelen és nyelvtani alany szerepét is betölti⁶⁵, pl. *id pluve* esik az eső, *id es 5 horas* 5 óra van.

17. § - A meghatározó névmás

Alakjai azonosak a határozott névelővel⁶⁶, vagyis: *el, la, les*. Pl. *mi jardin et el de mi amico* a kertem és a barátomé, *mi documentes et les de mi genitores perded se* okmányaim és a szüleiméi elvesztek.

18. § - Kérdő névmások

Qui? ki? *que?* kit? *quis?* kik? *ques?* kiket? *Quid?* mi? *qued?* mit? *quides?* mik? *quedes?* miket? *Cui?* kinek a? minek a? *cuis?* kiknek a? miknek a? (A hangsúly az *u* hangon van⁶⁷). Pl. *qued face tu?* mit csinálsz? *quis laboran in el jardin?* kik dolgoznak a kertben? *in cui casa habita tu?* kinek a házában laksz?

Que? + főnév: milyen? *Que libro lege Vos?* Milyen könyvet olvas ön? *De que color es este cravat?* Milyen színű ez a nyakkendő?

Quel? + főnév: melyik? *Quel cane es de pedigree?* Melyik kutya pedigrés?

Qual? + ige: melyik? Pl. *Qual es el mas bel color?* Melyik a legszebb szín? *Qual chose tu?* Melyiket választod? *Qual recived el regal?* Melyik kapta az ajándékot?

Como? + *ser* ige: milyen? Pl. *Como son les resultates?* Milyenek az eredmények?

Como? + bármely ige: hogyan? *Como funciona la nov maquina?* Hogyan dolgozik az új gép?

19. § - Vonatkozó névmások

Qui aki, *quid* amely, ami. Tárgyesetük: *que* akit, *qued* amelyet, amit. Többes számuk: *quis* akik, *ques* akiket, *quides* amelyek, *quedes* amelyeket, amiket.

*Cui*⁶⁸ akinek a, aminek a, *cuis* akiknek a, amiknek a. Példák: *Les estrangeres quis arivad hodi parlan angles* Azok a külföldiek, akik ma érkeztek, angolul beszélnek. *Yo vided les objectes quedes el museum exposed* Láttam azokat a tárgyakat, amelyeket a múzeum kiállított. *El roman cui accion joca se in Hungaria have un internacional succes* Annak a regénynek, amelynek a cselekménye Magyarországon játszódik, nemzetközi sikere van. *Les infantes in cuis vita esto no encontra se poten dir se felice* Azok a gyerekek, akiknek az életében ez nem fordul elő, boldognak mondhatják magukat.

20. § - A visszaható névmás

Igazi visszaható névmás csak egy van⁶⁹, amelynek tárgy- és részeshatározó esete: *se* magát, magukat, magának, maguknak. Az 1. és 2. személyű visszaható névmások (*me, te, nos, vos*) a személyes névmásoktól kölcsönzött alakok. Pl. *tu leve te* mosakszol, *il compra se una camisa* vesz magának egy inget, *nos vestin nos*

64 A semleges mutató névmási alakok meg nem nevezett főnévre, vagy egész mondatra utalnak.

65 Ez inkább a hasonló alakú személyes névmás funkciói közé tartozik.

66 A spanyolban az önállóan álló, a főnév megismétlését pótló határozott névelő csak birtokos szerkezetben szerepelhet, valószínűleg ez igaz a romanidra is.

67 A rendhagyó hangsúlyozás miatt a szószedetben ezen szó hangsúlyát éles ékezzel jelöljük: *cúi? cúis?*

68 A *cui(s)* az *u*-n hangsúlyos, vö. 18. §.

69 A *se* visszaható névmás használatos az *on* általános névmással is, pl. *On pote solar se et duchar se*.

öltözködünk, *iles encontraran se a sex horas* hat órákor fognak találkozni. Kérdő mondatokban⁷⁰ a visszaható névmás az ige előtt áll, pl. *te leve tu?* mosakszol? *Se alegran les infantes?* örülnek a gyerekek?

A visszaható névmás többes számú alakjainak kölcsönös névmás jelentése is van, pl. *nos aman nos* jelentései: 1. szeretjük magunkat (visszaható), 2. szeretjük egymást (kölcsönös).

A kölcsönösen visszaható névmás⁷¹ alakja: *un altre* egymást. Elöljárókkal: *a un altre* egymásnak, *de un altre* egymástól, *con un altre* egymással. Pl. *nos laboran por un altre* egymásért dolgozunk.

21. § - A nyomósító névmás

Egy alakja van: *ipse*⁷², pl. *yo ipse* én magam, *el president ipse* maga az elnök.

22. § - A határozatlan névmások

A határozatlan névmások lehetnek⁷³:

1. Főnéviak: *alqui* valaki, *alquid* valami, *quicunc* akárki, bárki, *quidcunc* akármi, bármi, *omnequi* mindenki, *noqui* senki, *noquid* semmi. E névmások *qui*, *quid* tagjai ragozhatók, pl. *alqued* valamit, *omneque* mindenkit.

2. Melléknéviak: *omne*⁷⁴ minden, minden egyes, *alcun* + egyes számú főnév: valamilyen, *alcun* + többes számú főnév: néhány, *tot les* minden, valamennyi, *tot* + egyes számú határozott névelő: egész, *nul* semmi, semmiféle. Pl. *Omne hom es mortal* vagy *tot les homes son mortal* minden ember halandó. *Tot la familia* az egész család. *Have tu alcun problema?* Van valami problémád? *Yo have alcun problemas* van néhány problémám. *Nos no viden nul resultat* semmiféle eredményt nem látunk.

A *mult* sok és *poc* kevés után egyes számban maradnak az anyagnevek és az elvont főnevek. Pl. *mult denar* sok pénz, *poc aqua* kevés víz. Az egyedi főnevek többes számba teendők, pl. *mult infantes* sok gyerek, *poc dates* kevés adat.

Omnes valamennyien, *multes* sokan, *pocos* kevesen személyekre vonatkozó főnévi névmások.

Határozatlan névmás a meghatározatlan alanyt, az általános alanyt kifejező *on* szócska⁷⁵ is. Pl. *Hic on parla frances* Itt beszélnek franciául.

Az ige

23. § - Az igék felosztása

A romanid ige alakjára nézve lehet cselekvő és szenvedő. Úgy a cselekvő, mint a szenvedő alakban megkülönböztetünk négy módot: kijelentő, felszólító, feltételes és parancsoló módot.

A kijelentő módnak négy ideje van: jelen, múlt, jövő és befejezett jövő. A felszólító módnak csak jelen ideje van. A feltételes mód jelen és múlt idővel rendelkezik. A parancsoló módnak hiányos jelen ideje van.

⁷⁰ Nemcsak kérdő mondatokban, de mindenütt, ahol fordított szórend kell (40. §), pl. óhajtó mondatokban.

⁷¹ Akkor használjuk az *un altre* névmást, ha az nem tárgysetben (ill. részeshatározós esetben) áll, vagy a kontextusból nem derülne ki világosan a visszaható névmás kölcsönös jelentése. Első és második személyben csak ez a forma használható kiemelt mondatrészként (de vélhetően a harmadik személyben is ez alkalmazandó), pl. **Un altre aman nos* 'Egymást szeretjük'.

Nem derül ki, hogy a szerkezetet egyeztetni kell-e nem szerint (azaz van-e *una altre* forma az *un altre* mellett). A spanyolban igen: a névmás nőnemben áll, ha az alany(ok) nőnemű(ek); de ha van köztük akár egy hímnemű is, vagy a nem meghatároz(hat)atlan, a akkor hímnemű forma használatos.

⁷² Az *ipse* a nyomatékosított (nem feltétlenül alanyesetű) szó után áll. Ha a nyomatékosított szó főnév (vagy más, főnevesült szófaj), akkor előtte a határozott névelőt is használni kell (amennyiben azt az adott szó megkaphatja). Nemben nem egyeztetjük, de azt nem tudni, hogy van-e többes számú alakja (azaz *nos ipse* v. *nos ipses* 'mi magunk'?).

⁷³ Ez a pont nem csak a szigorúan vett – a magyarban többnyire *vala-* és *né-* előtaggal képzett – határozatlan névmásokat ismerteti, hanem a különféle általános névmásokat (pl. gyűjtő névmás: *mind(en)-*, megengedő névmás: *bár-*, *akár-*, tagadó névmás: *se(m)-*) is. Ugyanakkor a főnévi és a melléknévi névmások mellett nem tér ki a határozószói névmásokra: ezek közül a korpusz az *in omne parte* 'mindenütt' kifejezést tartalmazza. Ebből valószínűsíthető, hogy a romanid rendszer a spanyol megoldáshoz áll közel (vö. sp. *en todas partes* 'mindenütt', ugyanígy analóg a romanid *de este mod* ~ sp. *de este modo* 'így, ilyen módon'). Nem kerül megemlítésre az *ambo* 'mindkét, mindkettő' melléknévi névmás sem, amely többes számot vonz, pl. *personas de ambo sexes* 'mindkét nembeli személyek'. De helyette – mint a spanyolban – használható a *les dos* határozott névelős számnév is, pl. *la juvenesa des dos sexes* 'mindkét nembeli ifjúság'. (Az *omne* – *omnes* stb. analógiájára valószínű, hogy az *ambo* főnévként használva is felveszi a többes szám jelét.)

Hasonlóképpen kimaradt az ismertetésből az *altre* 'más(ik), egyéb' melléknévi névmás is (ill. főnévi *el altre* 'a másik', feltételezett **altres* 'mások'). A magyartól eltérően valószínűleg nem előzheti meg határozatlan névelő, mert úgy jelentése más: *un altre* 'egymás' (vö. 20. §); de ilyen használata nincs a korpuszban. Ide tartozik még a *bastante* 'elég' (ill. analógiák alapján feltételezett főnévi **bastantes* 'elegen'), valamint a *certain* (egyes számmal) 'bizonyos' (többes számmal) 'egyes'. Ez utóbbit – a spanyoltól eltérően – megelőzheti határozatlan névelő, pl. *havent versat un certain procent* 'miután befizettek egy bizonyos százalékot'.

⁷⁴ Az *omne* egyben főnévi határozatlan névmás is, jelzőként egyes számot vonz.

⁷⁵ Az *on* szócska általános személyes névmásnak is felfogható; magyarra legtöbbször többes szám első vagy harmadik személlyel, illetve személytelen szerkezettel adjuk vissza. Az *on* névmást egyes szám harmadik személyben egyeztetjük, pl. vele járó visszaható névmás *a se*, a birtokos névmás *a su*, pl. *On pote solar se et duchar se. Id no es indiferent, como on pasa su libre temp.*

Az igeidőknek van két száma: egyes és többes szám⁷⁶. Úgy az egyes, mint a többes számnak három személye van.

Az igeinek van még három igeneve: a főnévi igenév, a melléknévi igenév és a határozói igenév.

Az igeinek nincs kötőmódja⁷⁷ (*coniunctivus*) és a romanid nyelvben nincs meg az igeidők egyeztetése (*consecutio temporum*). A mellékmondat állítmányának az idejét a főmondat tehát nem irányítja, hanem minden ige a logikailag gondolt igeidőben áll.

24. § - Az igeik ragozása

Hogy az igtét bármely alakban, módban és időben el tudjuk ragozni, ismernünk kell az igtövét és a jelen idő tövét. Az előbbit megkapjuk, ha a főnévi igenévből elhagyjuk az *-ar*, *-er* és *-ir* végződést, a jelen idő töve pedig a főnévi igenév *-r* végződés nélkül.

A főnévi igenév végződésesei tehát *-ar*, *-er*, *-ir*. Pl. *parl-ar* beszélni (I. igeragozás), *viv-er* élni (II. igeragozás), *fin-ir* befejezni (III. igeragozás)⁷⁸.

25. § - A cselekvő ige

A kijelentő mód jelen ideje nem más, mint az ige jelen idő töve, amely elé ki kell tennünk a személyes névmást, pl. *yo parla* beszélek, *tu vive* élsz, *il fini* befejezi. A többes számban az ige alakja egy *-n* raggal bővül, amely azonban nem változtatja meg az egyes szám hangsúlyát, pl. *nos parlan* beszélünk, *vos viven* éltek, *iles finin* befejeznek.

A romanid nyelvnek csak *egy* múlt ideje van. Ezt úgy képezzük, hogy a jelen idő tövéhez egy *-d* időjelet teszünk⁷⁹, pl. *yo parlad* beszéltem, *nos vived* éltünk.

Az egyszerű jövő időt⁸⁰ úgy képezzük, hogy a főnévi igenévi alakhoz az egyes számban *-a*, a többes számban *-an* időjelet teszünk, pl. *yo parlara* beszélni fogok, *nos finiran* be fogjuk fejezni. A hangsúly mindig az utolsó magánhangzón van.

A befejezett jövő képzése: a *haver* segédige jövő ideje + a ragozandó ige múlt idejű melléknévi igeneve. Pl. *Quando yo havra arivat en Viena, yo scrivera te una ilustrat carta* Ha majd megérkeztem Bécsbe, írni fogok neked egy képeslapot. A befejezett jövővel tehát azt érzékeltetjük, hogy a jövőben végbemenő két cselekvés közül ez már befejeződött, amikor a másik kezdődni fog⁸¹.

A felszólító mód⁸² jelen idejét úgy képezzük, hogy az *-ar* végű ige *-a* hangzóját *-e* hangra, az *-er* végű ige *-e* hangját *-a* hangra változtatjuk⁸³, az *-ir* végű ige jelen idő tövéhez a *-se* szótagot tesszük, pl. *que yo parle* hogy beszéljek, *que il viva* hogy éljen, *que iles finisen* hogy befejezzék. A többes szám itt is megkapja az *-n* ragot.

76 Több egyes számú alany esetén is többes számban egyeztetjük az igtét, pl. *Maria et Julia laboran et studian* 'Mária és Júlia dolgoznak és tanulnak', *mi casa et la tue trovan se in el centre del vilage* 'az én házam és a tiéd a falu közepén található'.

A romanid az önözéskor is értelem szerint egyeztetni a számot, pl. *Qued have Vos?* 'Mi baja van önnek?' ~ *Qued haven Vos?* 'Mi baja van önöknek?'. Ez egyetlen kivétel a parancsolómód, ahol önözéskor mindig többes szám második személyű alak használatos, ld. 25. §.

77 Ennek ellenére a felszólító módnak nevezett alak valójában mégis kötőmód, legfeljebb annyi mondható, hogy alkalmazási köre szűkebb, mint az újlatin nyelvekben. A kevés tudható konkrétumról vö. 25. §.

78 Az *-er* végű igenél több igealak esetén a hangsúly rendhagyó: ugyanoda esik, mint a kijelentő mód jelen idejében (amely szabályos). Ezek az alakok: kijelentő mód múlt idő, feltételes jelen és parancsoló mód többes szám második személy, vö. 2. §.

79 Az *-er* végű igenél a jelen idő múlt idejében a hangsúly rendhagyó: ugyanoda esik, mint a kijelentő mód jelen idejében, pl. *nos vived*, vö. 2. §.

80 Az egyszerű jövőnek az idő kifejezésén kívül modális tartalma is lehet: a jelenre-jövőre vonatkozó valószínűséget, lehetőséget fejezhet ki, ld. 44. § 10. pont.

A jövő időt a társalgási részben jelen idő is kifejezheti, pl. *Quando me lo porta tu?* 'Mikor hozod azt el nekem?' (bár ez a parancsoló mód pótlása is lehet), *Quid joca se este sera in el Nacional Teatre?* 'Mit játszanak ma este a Nemzeti Színházban?' (az időhatározó orientál).

A közeli jövőt az *ir* + főnévi igenév szerkezet jelöli, ld. 44. § 1. pont.

81 Ezen kívül a befejezett jövő a múltra vonatkozó valószínűséget, lehetőséget is kifejezhet, ld. 44. § 10. pont.

82 Bár a szerző többször kifejti, hogy a felszólító mód nem kötőmód, valójában mégiscsak az, csak használata az újlatin nyelvekben szokásosnál szűkebb körű. A kevés tudható konkrétum egyike, hogy *si* 'ha' kötőszóval bevezetett tagmondatban nem állhat. Ezen kívül a korpuszban mindig *que* kötőszóval bevezetve fordul elő, így főmondatban valószínűleg nem fordulhat elő, bár az nem kizárt, hogy a hiányzó parancsoló módú alakokat pótolhatja (mert *que*-vel bevezetett kötőmód a spanyolban is állhat főmondatban). Ezek alapján a romanid felszólító mód (kötőmód) használata az alábbiak szerint valószínűsíthető (a magyar mellékmondati felszólító mód és az újlatin kötőmód metszeteként). Kötőmódba kerül:

– a mellékmondat függő felszólítást tartalmaz (pl. Telefonált, hogy induljak);

– az alanyi és tárgyi mellékmondat állítmánya, ha a főmondat kérést, kívánságot, óhajt, parancsot, tiltást, megengedést, szükségességet tartalmaz (pl. Arra kérlek, hogy indulj);

– a célhatározói mellékmondat állítmánya (pl. Mindent megtett, hogy induljak).

83 A felszólító mód (kötőmód) képzésekor az *-ar* és *-er* végű igenél a tőhangzó változása az előtte álló mássalhangzó változásával jár együtt, ha azt lejegyző betű ejtését az utána álló magánhangzó befolyásolja (vagyis a tő írásképe változatlan marad; *-guer*, *-quer* végű ige – melyeknél az írásképe megmaradása esetleg problémás lehet [*-gva*, *-qva* vs. szabályos írásmódú *-gua*, *-qua*] – a korpuszban nem fordulnak elő), pl. *dicer* – *que yo dica*.

A feltételes mód jelen idejét úgy képezzük, hogy a főnévi igenévi alakhoz egy *-e* időjelet illesztünk⁸⁴, pl. *yo parlare* beszélnek, *tu vivere* élnél, *il finire* befejezne.

A feltételes mód múlt ideje összetett igealak. Úgy képezzük, hogy a *haber* segédige feltételes jelenéhez hozzátesszük a ragozandó ige múlt idejű melléknévi igenevét, pl. *Yo havre salut le, si yo havre vidit le* Üdvözöltem volna, ha láttam volna őt.

Si kötőszó után, minthogy kötőmód nincs a romanidban, szintén a feltételes jelent, ill. a feltételes múltat használjuk⁸⁵.

A parancsoló módnak három személye van: egyes szám 2. személy, többes szám 1. személy és többes szám 2. személy. Mindhárom alakra jellemző, hogy személyes névmás nélkül áll. Az egyes szám 2. személy tehát a pusztá jelen idő töve, pl. *parla!* beszélj! *vive!* élj! *dormi!* aludj! A többes szám 1. személy: a pusztá jelen idő töve + *-mos* személyrag, pl. *parlamos!* beszéljünk! *tenemos!* tartsunk! *dormimos!* aludjunk! A többes szám 2. személy⁸⁶: a pusztá jelen idő töve + *-te* végződés, pl. *parlate!* beszéljete! (de ugyancsak: beszéljen ön! beszéljenek önök!), *scrivete!* írjatok! (írjon ön! és írjanak önök!), *dormite!* aludjatok! (aludjon ön! aludjanak önök!).

26. § - A szenvedő ige

A szenvedő igealakokat úgy képezzük, hogy a megfelelő módba és időbe tett *ser* (lenni) segédigéhez hozzátesszük a ragozandó ige múlt idejű melléknévi igenevét.

Jelen idő: *yo es laudat* dicsértetem (dicsérve vagyok, engem dicsérnek), *nos son laudat* dicsértetünk (dicsérve vagyunk, minket dicsérnek).

Múlt idő: *yo esed laudat* dicsértettem, *nos esed laudat* dicsértettünk.

Jövő idő: *yo sera laudat* dicsértetni fogok, *nos seran laudat* dicsértetni fogunk.

Befejezett jövő: *yo havra sit laudat* majd dicsértettem, *nos havran sit laudat* majd dicsértettünk.

Felszólító mód: *que yo sea laudat* hogy dicsértessem, *que nos sean laudat* hogy dicsértessek.

Feltételes jelen: *yo sere laudat* dicsértetnék, *nos seren laudat* dicsértetnénk.

Feltételes múlt: *yo havre sit laudat* dicsértettem volna, *nos havren sit laudat* dicsértettünk volna.

Parancsoló mód: *se laudat!* dicsértessél! *semos laudat!* dicsértessek! *sete laudat!* dicsértessetek! (dicsértessék ön! dicsértessenek önök!).

Minthogy a *ser* segédigével képzett szenvedő tulajdonképpen állapotot fejez ki, folyamatában a szenvedőt a visszaható igével fejezzük ki⁸⁷, pl. *la casa es construí* a ház fel van építve (állapot), *la casa construí se* a ház épül, a ház most építetik (folyamat). Esetleg: *La casa es in construccion* A ház épülőfélben van.

27. § - A visszaható ige

A visszaható ige⁸⁸ az igéből és az ige után álló visszaható névmásból áll (*me, te, se, nos, vos, se*). Pl. *yo lava me* mosakszom, *tu lava te* mosakszol, *il lava es* mosakszik, *nos lavad nos* mosakodtunk, *vos lavaran vos* mosakodni fogtok, *iles lavaren se* mosakodnának, *lava te!* mosakodj meg! *que yo lave me* hogy mosakodjam.

Kérdő mondatokban, ahol a szórend fordított, a visszaható névmás az ige előtt áll. pl. *Quando te lava tu?* Mikor mosakszol? *Porque no se vestin les infantes?* Miért nem öltözködnek a gyerekek?

Módbeli segédige mellett a visszaható névmás a főnévi igenév után áll, pl. *Quando vole Vos vestir Vos?* Mikor akar ön öltözködni? *Yo no vole ir me* Nem akarok elmenni.

84 A 26-27. § példából kiderül, hogy a feltételes mód többes számú alakjaiban is ki kell tenni az *-n* számjelet, pl. *iles lavaren se* 'mosakodnának'.

Az *-er* végű igéknél a feltételes módban a hangsúly rendhagyó: ugyanoda esik, mint a kijelentő mód jelen idejében, pl. *tu vivere*, vö. 2. §.

A feltételes móddal az állítólagosság is kifejezhető, vö. 44. § 12. pont.

85 Ez nem jelenti azt, hogy ne lehetne kijelentő módot használni valószínű feltétel esetén (vö. *ha lesz pénzem*). A közölt információk alapján a romanidban a magyarhoz hasonlóan kell a feltételes mondatokat képezni.

86 Ez az egyetlen pont az igeragozásban, amikor az egyes számú önözés esetén többes számú igealakot kell használni. (Ennek valószínű oka, hogy a személyes névmás hiányában nincs más mód a tegezéstől való elkülönítésre.)

Az *-er* végű igéknél a felszólító mód többes szám második személyében a hangsúly rendhagyó: ugyanoda esik, mint a kijelentő mód jelen idejében, pl. *scrivete!*, vö. 2. §.

87 Úgy tűnik, hogy a romanid a spanyol rendszert adaptálja: a spanyol *estar* + melléknévi igenévi (*pasiva de resultado*) szerkezetnek a romanid szenvedő igék felelnek meg, míg a spanyol *ser* + melléknévi igenév (*pasiva de acción*), ill. *se* + ragozott ige (*pasiva refleja*) szerkezeteknek a romanid visszaható ige, vö. spanyol *La exposición será abierta[†] al público mañana a las doce, y estará abierta[†] de lunes a viernes* 'A kiállítás holnap tizenkét órakor nyitják meg' a nagyközönség számára, és hétfőtől péntekig lesz nyitva[†] (' a nyitás ténye, † a nyitás eredménye, azaz maga a nyitva tartás hangsúlyozott). További analógiáért vö. az orosz szenvedő szerkezetet, amely befejezett igék esetén a szenvedő múlt idejű melléknévi igenévvvel képződik, folyamatos igék esetén pedig visszaható ige áll helyette. Ugyanakkor a romanid szenvedő igék nagyjából megfelelnek a magyar létige + *-va/ve* szerkezetnek.

A passzív igék helyettesíthetők az *on* szócskát használó általános alanyos szerkezettel (vö. 22. §), ez hasonlít a magyar megoldásra, pl. **On construí la casa* 'A házat építik'.

88 A visszaható igék a szenvedő igék helyett is használatosak, amikor a cselekvés ténye, folyamata a hangsúlyozott, vö. 26. §.

28. § - A műveltető ige

A műveltető igét úgy képezzük, hogy a *far*⁸⁹ segédigét a megfelelő időben ragozzuk és hozzátesszük az ige főnévi igenevét, pl. *yo fa scriver* íratok, *tu fara facer* csináltatni fogsz, *nos faren dar* adatnánk.

29. § - A segédigék

A romanid nyelvnek két segédigéje van⁹⁰: a *haver* és a *ser*.

A *haver* ige úgy viselkedik, mint a német *haben*, a francia *avoir* vagy az angol *to have*. (*Yo have* én bírok, de helyesen magyarul: nekem van).

A *haver* rendhagyó alakjai: *yo havra* nekem lesz, *yo havre* nekem lenne.

A *ser* rendhagyó alakjai: *yo es* vagyok, *nos son* vagyunk, *yo esed* voltam, *nos esed* voltunk, *que yo sea* hogy legyek, *que nos sean* hogy legyünk.

30. § - A módbeli segédigék

A módbeli segédigék⁹¹ a következők: *dever* kelleni, *licer* szabad, *poter* tudni, -hatni, -hetni, *voler* akarni.

A *dever* és *licer* igéket úgy használjuk, mint a *haver* igét⁹², pl. *yo deve ir* mennem kell (nekem menni kell), *il no lice fumar* nem szabad dohányoznia (neki nem szabad dohányozni).

A *haver* és a *dever* igék jövő idejében és a feltételes jelenében az *-e* hang kiesik, pl. *havra*, *havre*, *devra*, *devre*.

31. § - A rendhagyó igék

A romanidban is van néhány ige, amelynek rendhagyó a ragozása. Ezek⁹³: *ir* menni, *dicer* mondani, *facer* csinálni és *vider* látni.

1. Jelen idejű főnévi igenév

<i>ir</i>	<i>facer</i>	<i>dicer</i>	<i>vider</i>
	<i>far</i>	<i>dir</i>	<i>ver</i>

2. Múlt idejű főnévi igenév

<i>haver it</i>	<i>haver facit</i>	<i>haver dicit</i>	<i>haver vidit</i>
	<i>haver fat</i>	<i>haver dit</i>	<i>haver vist</i>

3. Kijelentő mód jelen idő

<i>yo vade</i>	<i>yo face</i>	<i>yo dice</i>	<i>yo vide</i>
<i>yo va</i>	<i>yo fa</i>	<i>yo di</i>	<i>yo vi</i>

4. Kijelentő mód múlt idő

<i>yo vaded</i>	<i>yo faced</i>	<i>yo diced</i>	<i>yo vided</i>
	<i>yo fad</i>		

5. Kijelentő mód jövő idő

<i>yo ira</i>	<i>yo facera</i>	<i>yo dicera</i>	<i>yo videra</i>
	<i>yo fara</i>	<i>yo dira</i>	<i>yo vera</i>

6. Befejezett jövő idő

<i>yo havra it</i>	<i>yo havra facit</i>	<i>yo havra dicit</i>	<i>yo havra vidit</i>
	<i>yo havra fat</i>	<i>yo havra dit</i>	<i>yo havra vist</i>

7. Felszólító mód jelen idő

<i>que yo vada</i>	<i>que yo faca</i>	<i>que yo dica</i>	<i>que yo vida</i>
			<i>que yo vea</i>

89 Segédigeként valószínűleg csak a *far* ige rövid alakját használjuk, a hosszabb *facer*-t nem.

90 Helyesebb lenne itt a kopula szót használni segédige helyett, hiszen másutt segédigeként lett megemlítve a műveltető igét képző *far*, valamint a módbeli segédigék (pl. *dever*, *licer*, *poter*, *voler*) is.

Ezen kívül nem esik említés a harmadik kopuláról, a *hay*-ról, melynek csak kijelentő mód jelen idő egyes szám harmadik személyű alakja van. Ez az *id hay*... szerkezetben fejez ki létezés – magyarul 'van, vannak' – az angol *there is/are*, német *es gibt*, francia *il y a*, spanyol *hay* fordulatokhoz hasonlóan, pl. *Id hay percusion, corda et picicat instrumentes*.

91 Más módbeli igéket (pl. *soler* 'szokott'), valamint a módbeli segédigék további használati példáit ld. 43. §. A modalitás kifejező igei körülményeket illetően ld. 44. §.

92 Azaz a magyarban részeshatározós bővítmény a romanidban az alany lesz.

93 Ezek közül valójában csak az *ir* ige rendhagyó, a *dicer*, *facer* és *vider* nem az, csak ezeknek vannak rövidebb, „összevont” *dir*, *far*, ill. *ver* változataik. (A rövidebb változatok szintén szabályosak, csak többé-kevésbé hiányos ragozásúak; az egyetlen rendhagyó alak a *vist*, amely a *ver* múlt idejű melléknévi igeneve.) További, máshol ismertetett rendhagyó igék: *ser* (29. §), *haver* (29-30. §), *dever* (30. §).

8. Feltételes jelen	<i>yo ire</i>	<i>yo facere</i> <i>yo fare</i>	<i>yo dicere</i> <i>yo dire</i>	<i>yo videre</i> <i>yo vere</i>
9. Feltételes múlt	<i>yo havre it</i>	<i>yo havre facit</i> <i>yo havre fat</i>	<i>yo havre dicit</i> <i>yo havre dit</i>	<i>yo havre vidit</i> <i>yo havre vist</i>
10. Parancsoló mód	<i>va!</i>	<i>face!</i> <i>fa!</i>	<i>dice!</i> <i>dí!</i>	<i>vide!</i> <i>vi!</i>
11. Jelen idejű melléknévi igenév	<i>vadent</i> <i>ient</i>	<i>facent</i>	<i>dicent</i>	<i>vident</i>
12. Múlt idejű melléknévi igenév	<i>it</i>	<i>facit</i> <i>fat</i>	<i>dicit</i> <i>dit</i>	<i>vidit</i> <i>vist</i>
13. Jelen idejű határozói igenév	<i>vadent</i> <i>ient</i>	<i>facent</i>	<i>dicent</i>	<i>vident</i>
14. Múlt idejű határozói igenév	<i>havent it</i>	<i>havent facit</i> <i>havent fat</i>	<i>havent dicit</i> <i>havent dit</i>	<i>havent vidit</i> <i>havent vist</i>

32. § - A főnévi igenév

A cselekvő alakú jelen idejű főnévi igenév⁹⁴ végződése: *-ar, -er, -ir*. Pl. *parlar* beszélni, *vider* látni, *audir* hallani.

A cselekvő alakú múlt idejű főnévi igenevet úgy képezzük, hogy a *haver* segédige főnévi igenevéhez hozzátesszük a ragozandó ige múlt idejű melléknévi igenevét, pl. *haver vidit*. Magyar megfelelője nincs. Akkor használjuk, amikor közös alany esetén a múlt cselekvést kifejező mellékmondatot megrövidítjük. Pl. *Yo regreta de haver te molestat* Sajnálom, hogy zavartalak.

33. § - A melléknévi igenév

A jelen idejű melléknévi igenevet úgy képezzük⁹⁵, hogy az I. és II. osztályú igeragozásnál a jelen idő tövéhez az *-nt*, a III. osztályú igeragozásnál az *-ent* képzőt tesszük, pl. *parlant* beszélő, *vident* látó, *fugient* menekülő, futó. *La vivent substance* az élő anyag.

Az *-uir* végű igéknél a magánhangzó-torlódás miatt az *i* hang kiesik, pl. *construent* (*construient* helyett) építő.

A szenvedő múlt idejű melléknévi igenevet úgy képezzük, hogy az igetőhöz az I. osztályú igéknél az *-at*, a II. és III. osztályú igéknél az *-it* képzőt tesszük, pl. *amat* szeretett (az, akit vagy amit szeretnek, ill. szerettek), *scrivit* megírt (az, amit megírtak), *finit* befejezett (az, amit befejeztek). Jelzős kapcsolatban: *la scrivit letra* a megírt levél, *les vidit animales* a látott állatok. Ha azonban a magyarban valamilyen határozó előzi meg, az igenév a főnév után kerül, pl. *les animales vidit in el zoologic jardin* az állatkertben látott állatok.

34. § - A határozói igenév

A cselekvő alakú egyidejű határozói igenév alakjára nézve azonos a jelen idejű melléknévi igenévvel, pl. *amant* szeretve, szeretvén, *recivent* kapva, kapván, pl. *Legent el libro, yo audi la radio* A könyvet olvasva, hallgatom a rádiót (vagy miközben a könyvet olvasom, hallgatom a rádiót). *Entrant en la camera, yo surprised me* Belépvén a szobába, meglepődtem (vagy amikor beléptem a szobába, meglepődtem). Olyan magyar időhatározói mellékmondatokat rövidíthetünk meg vele, amelyekben a fő- és mellékmondat alanya azonos és a két állítmánynak a cselekménye egy időben történik⁹⁶.

A cselekvő alakú előidejű határozói igenevet úgy képezzük, hogy a *haver* segédige cselekvő alakú egyidejű határozói igeneve után a ragozandó ige múlt idejű melléknévi igenevét tesszük, Pl. *havent finit*. Magyar

94 A főnévi igenév jelzői használatához vö. 11. §, határozói (igei perifrázisban történő) használatához vö. 43-44. §.

95 Ha a magyarban a jelzőként használt folyamatos melléknévi igenév jelentése 'valamire való', akkor a romanidban melléknévi igenév helyett főnévi igenevet használunk, pl. *dormir camisa* 'hálóing', vö. 11. §.

96 Ennek ellenére a társalgási részben szerepel olyan példamondat, ahol a két tagmondat alanya nem azonos, sőt idejük is eltér: *Arivant a la frontera, les garda-fronteras comenczan el pasaport control* 'Megérkezvén [= miután az utasok megérkeztek] a határra, a határőrök megkezdik az útlevél-ellenőrzést'. (Felvethető – a spanyol analógia okán is –, hogy az általános alanyú időhatározói mellékmondat mégis rövidíthető határozói igenevvel abban az esetben is, ha a főmondat alanya eltérő.)

megfelelője nincs. Előidejű idő- és okhatározói mellékmondattal fordítjuk. Ezt az igenevet is csak akkor használhatjuk, ha a két mondat alanya közös. Pl. *Havent finit su labor, il vaded se a promenar se* Miután befejezte munkáját, elment sétálni. *Havent arivat tarde, Johan no poted ver la exposicion* Minthogy későn érkezett, János nem láthatta a kiállítást.

35. § - A határozószó képzése

Minden melléknévből képezhetünk módhatározót. Ha a melléknév mássalhangzóra végződik, kivéve az *l* és *r* hangokat, a képző *-amente*, pl. *curios – curiosamente* kíváncsi – kíváncsian, *economic – economicamente* gazdasági – gazdaságilag.

Ha a melléknév *-ant, -ent* végződésű, a képző: *-emente*, pl. *evident – evidentemente* nyilvánvaló – nyilvánvalóan.

Ha a melléknév *-e* hangra⁹⁷, *-l* vagy *-r* mássalhangzóra végződik, a képző: *-mente*, pl. *probable – probablemente* valószínű – valószínűleg, *general – generalmente* általános – általánosan.

A módhatározószó fokozása: *gravemente* súlyosan, *plus gravemente* súlyosabban, *mas gravemente* legsúlyosabban, *gravisimamente* igen súlyosan.

36. § - Az előjárósók

Az előjárósók lehetnek egyszerűek és összetettek. Minden előjáró tárgyesetet vonz. Ennek a szabálynak gyakorlatilag csak a névmásoknál van jelentősége⁹⁸. Pl. *con me* velem, *except te* téged kivéve, *per le* általa.

AZ EGYSZERŰ ELŐJÁRÓK

a -nak, -nek, -ra, -re, -hoz, -hez, -höz, *an* (átv. ért.) -on, -en, -ön, -nál, -nél, *ante* előtt, elé, *apud* -nál, -nél, *circa* körül, *con* -val, -vel, *contra* ellen, *de* -nak a, -nek a, -ból, -ből, -tól, -től, -ről, -ről, *desde* óta, -tól, -től, -ból, -ből, *detras* mögött, mögé, *durante* alatt (időhat.), *en* -ba, -be, *entre* között, közé, *except* kivéve, *extra* vmin kívül, *in* -ban, -ben, múlva, *infra* vmin alul, *intra* vmin belül, *jusca* -ig, *malgrad* ellenére, *per* át, keresztül, által, *por* -ért, miatt, *post* után, *segun* szerint, *sin* nélkül, *sub* alatt, alá (helyhat.) *supra* fölött, fölé, *sur* -on, -en, -ön (helyhat.) -ról, -ről, felől, *trans* át, keresztül, *ultra* vmin túl, *vers* felé

ÖSSZETETT ELŐJÁRÓSZÓK:

<i>con regard a</i>	tekintettel vmire
<i>dentro de</i>	vmin belül
<i>fora de</i>	vmin kívül
<i>in cas de</i>	vmi esetén
<i>in comparacion de</i>	vmivel összehasonlítva
<i>in consequence de</i>	vmi következtében
<i>in loc de</i>	helyett
<i>in miloc de</i>	vmi közepén
<i>por causa de</i>	vmi miatt
<i>pres de</i>	mellett

37. § - A kötőszók

Megkülönböztetünk 1. mellérendelő és 2. alárendelő kötőszavakat.

Mellérendelő kötőszavak: *et* és, *ni ... ni ...* sem ... sem ..., *sic cam* v. *asi cam*, valamint, *o* vagy, *o ... o ...* vagy ... vagy ..., *ma de, no solo ... ma anque ...* nemcsak ..., hanem ... is, *dunque* tehát, *asi* így, *per consequent* ennélfogva.

Alárendelő kötőszavak: *que* hogy, *perque* mert, *si* ha, *cam* minthogy, *quando* amikor, *donde* ahol, *adonde* ahová, *dedonde* ahonnan, *bienque* ámbár v. jóllehet, *como* ahogyan, *per quanto* akárhogyan v. akármennyire, *solamente quando* csak akkor, ha, *quando anque* még akkor is, ha, *con tanto plus que* annyival is inkább, mivel.

⁹⁷ Vannak az *-e*-n kívül más magánhangzóra végződő mellénevek is, pl. *respiratori*, vö. *-ori* végződés a 7. §-ban, amelyek azonban nem kerülnek itt ismertetésre. Nagyon valószínű, hogy ezek is a képző *-mente* formáját veszik fel

⁹⁸ A korpusz tanúsága szerint az egyes szám harmadik személyű semleges személyes névmás (vö. 14. §) előjárósókkal használatos alakja *ed* (a *lo* csak önállóan fordul elő).

38. § - Az indulatszók

A leggyakoribb indulatszók a következők: *ah* ó, ah, jaj, *oh* óh, *eh* ej, *eh bien* nos, *pst* csitt, *fi* fúj, *per fortuna* szerencsére, *per disgrace* sajnós, fájdalom, *puf* puff, *tene* nesze, fogd, *va* eredj, eredj már, *hura* hurrá, *bravo* nagyon jó, helyes, *ecce*⁹⁹ íme, *regarda* nézd csak.

Az indulatszók után felkiáltójelet teszünk.

39. § - A tagadás

A romanid nyelv tagadószoja a *no* szócska. A tagadószo az állítmány, ill. a tagadott mondatrész előtt áll, pl. *Yo no conosco le* Nem ismerem őt. *No por esto fad yo apelar te* Nem ezért hívtalak.

A romanidban, éppen úgy mint a román nyelvekben lehetséges a kettős tagadás, ha a tagadó értelmű szó nem az ige előtt, hanem az ige után áll. Ez utóbbi esetben a *no* tagadószo kerül az ige elé. Pl. *Noqui veni* Senki nem jön (egyszeres tagadás, mert a *noqui* az ige előtt áll). *Id no veni noqui* Nem jön senki, *yo no vide noque* senkit nem látok (kétszeres tagadás, mivel a *noqui*, ill. *noque* az ige után áll).

A *csak* (*solo*, *solamente*) fogalmát a *no ... que* korlátozó szerkezettel is kifejezhetjük¹⁰⁰. Az *il arivara solamente a tres horas* mondatot mondhatjuk így is: *il no arivara que a tres horas* ő csak három órákor fog megérkezni.

40. § - A szórend

A romanidban a mondatok (úgy a fő-, mint a mellékmondatok) tengelye az alany és az állítmány, ill. az állítmány és alany. A többi mondatrészek e tengely körül helyezkednek el.

Ha a mondat alannyal kezdődik, vagy ha a mondat elején álló nem-alany mondatrész hangsúlytalan, akkor a tengely sorrendje ez: alany, állítmány (egyeses szórend), Pl. *Nostre pais es situat in Central Europa* Hazánk Közép-Európában fekszik. *A octe horas nos van en la scola* Nyolc órákor megyünk az iskolába. *Hodi yo scrivera letras* Ma leveleket fogok írni. (*Hodi scrivera yo letras* Ma fogok leveleket írni)

A függő kérdő mondatok szórendje is egyenes, pl. *Il no comprende como id poted arivar* Nem érti, hogy hogyan történhetett ez meg.

Ha a mondat kérdő vagy óhajtó mondat, vagy ha a mondat élén hangsúlyos mondatrész áll¹⁰¹, akkor a sorrend ez: állítmány¹⁰², alany (fordított szórend). Pl. *Donde es el jurnal?* Hol van az újság? *Le videre yo solo!* vagy *Que le videre yo solo!* Bárcsak látnám őt! *In el teatre esed nos heri* A színházban voltunk tegnapi.

41. § - A mondatrészek kiemelése

A mondatrészeket, ha hangsúlyozni kívánjuk azokat, a mondat élére tesszük.

A határozó kiemelését a fordított szórend mutatja, *In Debreceen habita Anton* Debreceenben lakik Antal. *A octe horas ariva el tren* Nyolc órákor érkezik a vonat. (Hangsúly nélkül: *A octe horas el tren ariva* Nyolc órákor a vonat megérkezik.)

A tárgy kiemelésénél ekkor adódik a probléma, ha a mondat alánya a tárggyal számban egyező főnév. Ilyenkor a félreértés elkerülése végett a tárggyra vonatkozó személyes névmást tárgyesetben meg kell ismételni (*le, la, lo, les*). Pl. *El melon lo manja el infant* A dinnyét eszi a gyermek. *Les cauales les baten les cocheres* A lovakat ütik a kocsisok.

Ez a probléma a szenvedő szerkezettel feloldható, pl. *el melon es manjat per el infant, les cauales son batit per les cocheres*.

Ha az alany személyes névmás vagy általános alany, a mondat élén álló tárgy már nem okoz zavart, pl. *la causa deve tu remover* az okot kell megszüntetned. (Szenvedővel esetleg így is: *la causa deve ser removit*.)

42. § - Az igeneves szerkezetek

Az alárendelt mondatok a romanidban is kifejezhetők főnévi igenévvel, melléknévi igenévvel és határozói igenévvel¹⁰³, ha a mellékmondat alánya azonos a főmondat alanyával, vagy ha a mellékmondat alánya valamilyen esetben előfordul a főmondatban¹⁰⁴, pl. *Yo spera de poter acceptar Vostre oferta* Remélem, hogy

99 Az *ecce* szócska után tárgyesetben áll a bemutatott szó, pl. *ecce les* 'íme, itt vannak'.

100 A szerkezet az igei alanyt veszi körül, és a korlátozó értelmű bővítmény a *que* szócskát követi.

101 Vö. 41. §.

102 Fordított szórend esetén az állítmány igei részét megelőzik a személyes névmás(ok) és a visszaható névmás függő, simuló alakjai, vö. 14., 20. §.

103 A főnévi igeneves szerkezetekről részletesebben ld. a 43. § második és követő bekezdéseit, a határozói igenévről a 34. §-t, a melléknévi igenévről pedig a 33. §-t.

Nem mellékmondati értékű, modális igeneves szerkezetekkel – igei perifrázisokkal (igei körülírásokkal) – foglalkozik a 44. §.

104 A korpuszban előfordult ettől eltérő példa is, ld. 34. §.

elfogadhatom az ön ajánlatát. *El país, dividit en dos, trova se in Asia* Az az ország, amelyet kettéosztottak (ketté lett osztva), Ázsiában van. *Vestient me, yo dejuna* Miközben öltözködöm, reggelizem.

43. § - Az értelemkiegészítő főnévi igenév¹⁰⁵

Több igéhez az értelemkiegészítő főnévi igenevet közvetlenül, kapcsolószó nélkül illesztjük. Ilyen igék a módbeli segédigék (*dever, licer, poter, voler*), a műveltető ige (*far*), a *lasar* hagyni, engedni, *saver* tudni, *soler* szokni, *audir* hallani, *vider* látni, *sembler* látszani, *desirar* kívánni, óhajtani, *sentir* érezni. Pl. *il deve venir* jönnie kell, *yo vole vider lo* látni akarom azt, *il faced construir una casa* építettett egy házat, *nos solen levar nos a septe* hétkor szoktunk felkelni, *yo senti haver razon* úgy érzem, hogy igazam van.

A legtöbb értelemkiegészítő főnévi igenevet *de* szócskával kapcsoljuk. Ilyenek: *rogar* kérni, *alegrar se* örülni, *sperar* remélni, *probar* megpróbálni *oblivar* elfelejteni, *prometer* megígérni, *permeter* megengedni, *tentar* megkísérelni stb., valamint az ilyen mellékneves és főneves szókapcsolatok: *id es facil* könnyű, *id es interesant* érdekes, *haver intencion* szándékozni, *ser capace* képesnek lenni. Pl. *yo roga Vos de erviar me* kérem önt, hogy küldje meg nekem, *il prometted me de venir* megígérte nekem, hogy eljön, *id es agreable de promenar es in el parc* kellemes a parkban sétálni, *yo have la sperance de revider le* megvan a reményem, hogy viszontlátom őt.

Az olyan igék és melléknevek után, amelyek mozgást, megkezdést, valamilyen célra való törekvést, vagy szándékot fejeznek ki, *a* előjáróval kapcsolódik az értelemkiegészítő főnévi igenév. Pl. *ir* menni, *venir* jönni, *comenczar* kezdeni, *preparar se* készülni vmire, *invitar* meghívni, *aprender* megtanulni, *amar* szeretni.

Példák: *Julia va a comprar* Júlia vásárolni megy, *comencza a leger!* kezdj el olvasni! *yo aprended a cavalcar* megtanultam lovagolni, *yo es dispost a responder* hajlandó vagyok válaszolni, *este infant es apt a studiar* ez a gyermek alkalmas a tanulásra.

A célhatározói mellékmondatokban az értelemkiegészítő főnévi igenevet a *por* előjárószóval kapcsoljuk. Pl. *Il partid en Budapest por pasar un examen* Elutazott Budapestre, hogy vizsgát tegyen.

44. § - Kifejezések¹⁰⁶

A romanidban, a román nyelvekhez hasonlóan, számos határozószót igével, ill. igenévvel alkotott kifejezésekkel fejezünk ki. Ilyenek:

1. A közvetlen jövőben bekövetkező cselekvést az *ir* ige jelen ideje és a ragozandó ige főnévi igeneve fejezi ki, pl. *yo va venir* azonnal v. rögtön jövök, *Vos va reciver lo* mindjárt megkapja ön azt, *el tren va partir* a vonat hamarosan indul.

2. A közvetlenül előzőleg megtörtént cselekvést a *venir* ige jelenével, a *de* viszonyzóval és az alapige főnévi igenevével fejezzük ki, pl. *il veni de arivar* éppen most érkezett meg.

3. *Poner se* v. *meter se + a +* főnévi igenév jelentése: hozzáfogni, nekilátni, pl. *Ana poned se a scriver la letra* Anna hozzálátott a levél írásához.

4. *Cesar + de +* főnévi igenév jelentése: abbahagyni vmit, felhagyni vmivel, pl. *il cesad de laborar* abbahagyta a munkát.

5. *Finir + per +* főnévi igenév jelentése: végül, végül is. Pl. *il finid per comprender* végül is megértette.

6. *Haver + a +* főnévi igenév a *kellést* fejezi ki, pl. *yo have a pagar multo* sokat kell fizetnem.

7. *Ser + a +* főnévi igenévvel kifejezhetjük:

a) *la suma es a pagar el 1 octubre* az összeg október 1-jén fizetendő,

b) *la ture es ja a vider* a torony már látható.

8. *Continuar + a +* főnévi igenév jelentése: tovább, továbbra is, pl. *il continua a laborar* tovább dolgozik, *continue a leger!* olvasson tovább!

9. *Ir +* határozói igenév kifejezi a fokozatosan bekövetkező cselekvést vagy állapotot, pl. *les preces van augmentant* az árak egyre emelkednek.

10. Jövő idővel fejezzük ki a valószínűséget vagy a lehetséget, pl. *id sera dece horas* tíz óra lehet, *id sera un eror* ez bizonyára tévedés, *il arivara a octe* valószínűleg nyolckor érkezik. A befejezett jövővel fejezzük ki ugyanezt, csak a múltira vonatkoztatva, pl. *id havra sit dece horas* tíz óra lehetett, *mi amico havra se it ja* barátom már bizonyára elment.

¹⁰⁵ Nem tudni honnan jó ez a fogalom: itt két eltérő, össze nem kapcsolható nyelvtani konstrukció lett összevonva, melyek ráadásul már – külön fejezetben – korábban említve lettek. Ennek megfelelően az első bekezdést helyesebb lenne részben a módbeli segédigékkel foglalkozó 30. §-ban, illetve a műveltető igéről szóló 28. §-ban tárgyalni, a többi részt pedig az igeneves szerkezetekkel foglalkozó 42. §-ban. (Szólhatna ez a fejezet a főnévi igenév mondattani sajátosságairól, de ehhez képest nem említést az infinitívusos igei perifrázisokról [igei körülírásokról], vö. 44. §.)

¹⁰⁶ Ez a fejezet jórészt az igei perifrázisokkal (igei körülírásokkal) foglalkozik, kivéve a 10. és 12. pontot, melyek az idő- és módhasználat egyes sajátosságait ismertetik (kiterjesztve a 25. §-ban leírtakat).

11. A biztosan, bizonyosan, nyilván határozószókat a jelenre vonatkoztatva *dever* + *de* + főnévi igenévvvel, a múlttra vonatkoztatva *dever* + *de* + múlt idejű főnévi igenévvvel is kifejezhetjük, pl. *tu deve de saver* bizonyára tudod, *il deve de haver scrivit este letra* biztosan (nyilván) ő írta ezt a levelet.

12. Az állítólagosságot a jelenre vonatkoztatva feltételes jelennel, a múlttra vonatkoztatva pedig a feltételes múlttal fejezzük ki, pl. *il sere profesor* ő állítólag tanár, *anque il havre recibit este decoracion* állítólag ő is megkapta ezt a kitüntetést.

13. A folyamatosan tartó cselekvést a *no finir* + *de* + alapidével fejezzük ki, pl. *Emil no fini de rider* Emil folyton (csak) nevet.

45. § - A szóalkotás

A romanid nyelv alapszókinccse a latin, görög és a neolatin nyelvek szavainak az összevetéséből jött létre. A szélesebb körű szókinccs megteremtése is az ismert két módon: szóösszetétel és elő- és utóképzőkkel történő szóképzés útján történik.

A szóösszetételek lehetnek:

1. Már a latinból vagy a görögből készen kapott szóösszetételek, pl. *multicolor* sokszínű, *stenografia* gyorsírás.

2. A román nyelvekből átvett szóösszetételek, pl. *bel-soror* sógornő, *portaviones* repülőgép-anyahajó.

3. Viszonyszókkal kifejezett szókapcsolatok, pl. *projeccion in color* színes filmvetítés, *viage in avion* repülőút, *luta por pace* békeharc (analitikus szóképzés).

4. A germán nyelvekből ismert szintetikus szóképzés, pl. *guera declaracion* hadüzenet, *recherca institut* kutatóintézet.

A nemzetközileg is ismert és használt elő- és utóképzőkkel képzett szavakból néhány példa: *ven-ir*, *con-ven-ir*, *de-ven-ir*, *pre-ven-ir*, *pro-ven-ir*, *sub-ven-ci-on*, *cur-er*, *cur-s*, *ex-cur-sion*, *pre-pot-ent*, *limon-ad*, *soci-al-ism*, *direct-or-a*, *liter-at-ur* stb.

Nyelvtani szójegyzék

G01.00		A kiejtés
G01.01	természetes	<i>natural</i>
G01.02	apa	<i>patre</i>
G01.03	önműködő	<i>automatic</i>
G01.04	hajnalpír	<i>aurora</i>
G01.05	központ	<i>centre</i>
G01.06	sav	<i>acid</i>
G01.07	kezdeni	<i>comenczar</i>
G01.08	kvarc	<i>quarcz</i>
G01.09	ló	<i>caval</i>
G01.10	szín	<i>color</i>
G01.11	művelődés	<i>cultur</i>
G01.12	világos	<i>clar</i>
G01.13	hangsúly	<i>accent</i>
G01.14	politikai	<i>politic</i>
G01.15	kémia	<i>quemia</i>
G01.16	kinin	<i>quinin</i>
G01.17	csehszlovák	<i>checoslovac</i>
G01.18	menés, induló	<i>marcha</i>
G01.19	törvényes	<i>legal</i>
G01.20	hazudni	<i>mentir</i>
G01.21	este	<i>sera</i>
G01.22	lovasság	<i>cavaleria</i>
G01.23	hadsereg	<i>armee</i>
G01.24	kávé	<i>cafee</i>
G01.25	újjáépíteni	<i>reedificar</i>
G01.26	Európa	<i>Europa</i>
G01.27	reuma	<i>reuma</i>
G01.28	egyesíteni, újraegyesíteni	<i>reunir</i>
G01.29	nyerni	<i>ganar</i>
G01.30	gól	<i>gol</i>
G01.31	fok	<i>grad</i>
G01.32	zseniális	<i>genial</i>
G01.33	energia	<i>energia</i>
G01.34	háború	<i>guera</i>
G01.35	vezető	<i>guid</i>
G01.36	nyelv	<i>lingua</i>
G01.37	kenőcs	<i>unquent</i>
G01.38	*ágyék-	<i>ingvinal</i>
G01.39	kert	<i>jardin</i>
G01.40	játszani	<i>jocar</i>
G01.41	utazni	<i>viajar</i>
G01.42	kilogramm	<i>kilogram</i>
G01.43	kolhoz	<i>kolhoz</i>
G01.44	csata	<i>batalla</i>
G01.45	szalma	<i>palla</i>
G01.46	vinni	<i>portar</i>
G01.47	Antal	<i>Anton</i>
G01.48	óra	<i>hora</i>
G01.49	víz	<i>aqua</i>
G01.50	négy	<i>quatre</i>
G01.51	öt	<i>quinque</i>
G01.52	Törökország	<i>Turquia</i>
G01.53	gyakori	<i>frequent</i>
G01.54	kérdés	<i>question</i>

G01.55	megmenteni	<i>salvar</i>
G01.56	haladó	<i>progresiv</i>
G01.57	így	<i>asi</i>
G01.58	sah	<i>sha</i>
G01.59	fasiszta	<i>fashista</i>
G01.60	Svédország	<i>Suedia</i>
G01.61	Svájc	<i>Suisa</i>
G01.62	öv	<i>sue</i>
G01.63	taxi	<i>taxi</i>
G01.64	maximális	<i>maximal</i>
G01.65	segítség	<i>ayuta</i>
G01.66	május	<i>may</i>
G01.67	kokain	<i>cocain</i>
G01.68	ateista	<i>ateist</i>
G01.69	kizsákmányolni	<i>exploatar</i>
G01.70	levegő	<i>aer</i>
G01.71	koedukáció	<i>coeducacion</i>
G01.72	Ázsia	<i>Asia</i>
G01.73	eszköz	<i>medio</i>
G01.74	Röntgen	<i>Röntgen [röntguen]</i>
G01.75	Lübeck	<i>Lübeck [lübec]</i>
G01.76	Washington	<i>Washington [vashington]</i>
G01.77	vizenyő	<i>oedema [ödema]</i>
G01.78	ivarzást elősegítő	<i>oestrogen [östrogen]</i>
G01.79	kihallgatni	<i>interrogar</i>
G01.80	szürrealista	<i>surrealist</i>
G01.81	pénztár	<i>cassa</i>
G01.82	ház	<i>casa</i>
G01.83	dzsessz	<i>jazz</i>

G02.00

A hangsúly

G02.01	évi	<i>anual</i>
G02.02	sebesség	<i>velocitá</i>
G02.03	hadsereg	<i>armee</i>
G02.04	ma	<i>hodi</i>
G02.05	hétfő	<i>lunedi</i>
G02.06	menü	<i>menu</i>
G02.07	Moszkva	<i>Moscu</i>
G02.08	ház	<i>casa</i>
G02.09	anya	<i>matre</i>
G02.10	tangó	<i>tango</i>
G02.11	jellem	<i>character</i>
G02.12	vírus	<i>virus</i>
G02.13	cukorbetegség	<i>diabetes</i>
G02.14	család	<i>familia</i>
G02.15	sorozat	<i>serie</i>
G02.16	rádió	<i>radio</i>
G02.17	folytasd	<i>continua</i>
G02.18	rádium	<i>radium</i>
G02.19	Dárius	<i>Darius</i>
G02.20	vákuum (űr)	<i>vacuum</i>
G02.21	szuvasodás	<i>caries</i>
G02.22	szoba	<i>camera</i>
G02.23	politika	<i>politica</i>
G02.24	századok	<i>secules</i>
G02.25	hozd közel	<i>aproxima</i>
G02.26	törvényesíti	<i>il legaliza</i>
G02.27	megértettem	<i>yo comprended</i>
G02.28	engedjétek meg	<i>permétete</i>

G02.29	megértenék	<i>yo comprendere</i>
G02.30	látnál	<i>tu videre</i>
G02.31	beszélni fog	<i>il parlará</i>
G02.32	példány, minta	<i>specimen</i>
G02.33	terjedelem	<i>volumen</i>
G02.34	vizsga	<i>examen</i>
G02.35	zászló	<i>bandéra</i>
G02.36	határ	<i>frontéra</i>
G02.37	mérnök	<i>ingenier</i>
G02.38	lovag	<i>cavalier</i>
G02.39	futó (a sakkban)	<i>alfier</i>
G02.40	légző-	<i>respiratori</i>
G02.41	kötelező	<i>obligatori</i>
G02.42	kemping	<i>camping</i>
G02.43	nagygyűlés	<i>miting</i>
G02.44	a pápa	<i>el papa</i>
G02.45	a papa	<i>el papá</i>

G03.00 **A szavak elválasztása**

G03.01	élet	<i>vita</i>
G03.02	kultúra	<i>cultur</i>
G03.03	megbízás	<i>mandat</i>
G03.04	Volga	<i>Volga</i>
G03.05	fogyasztás	<i>consum</i>
G03.06	apa	<i>patre</i>
G03.07	kuplé	<i>copla</i>
G03.08	tag	<i>membre</i>
G03.09	teljes	<i>complet</i>
G03.10	csillag	<i>astre</i>
G03.11	Ausztria	<i>Austria</i>
G03.12	építés	<i>construccion</i>
G03.13	hasztalan	<i>inutil</i>
G03.14	óceánon túli	<i>transatlantic</i>

G04.00 **A kis és nagy kezdőbetűk**

G04.01	utca	<i>strata</i>
G04.02	július	<i>juli</i>
G04.03	hétfő	<i>lunedì</i>
G04.04	magyar	<i>hungar</i>
G04.05	párizsi	<i>parisian</i>
G04.06	Sarkadi Antal	<i>Anton Sarkadi [sharcadi]</i>
G04.07	Budapest	<i>Budapest</i>
G04.08	Föld	<i>Tera</i>
G04.09	Duna	<i>Danub</i>
G04.10	Alpok	<i>Alpes</i>
G04.11	Csendes-óceán	<i>Pacific Ocean</i>
G04.12	Kedves Barátom	<i>Mi car Amico</i>
G04.13	ön, önök	<i>Vos</i>
G04.14	öné, önöké	<i>Vostre</i>
G04.15	karácsony	<i>Natal</i>
G04.16	anyák napja	<i>Dia de Matres</i>
G04.17	magyar vagyok	<i>yo es Hungar</i>
G04.18	egy budapesti férfi	<i>un Budapestian</i>
G04.19	a dunántúli nő	<i>la Transdanubiana</i>
G04.20	az olaszok	<i>les Italianes</i>
G04.21	állam	<i>Stat</i>
G04.22	az Akadémia	<i>La Academia</i>

G04.23 a Szerelem
G04.24 az Igazság

el Amor
la Justice

G05.00

Az írásjelek

G05.01	úr	<i>Senyor</i>
G05.02	Pataki úr	<i>Sr. Pataki</i>
G05.03	asszony	<i>Senyora</i>
G05.04	kisasszony	<i>Senyorita</i>
G05.05	Kovácsné, Kovácsné asszony	<i>Sra Kovács [kovach]</i>
G05.06	Molnár kisasszony	<i>Sta Molnár [molnar]</i>
G05.07	augusztus 15-e, augusztus 15-én	<i>el 15 august, el dece quinque august</i>
G05.08	XIV. Lajos	<i>Luis XIV, Luis dece quatre</i>
G05.09	VI. Pál pápa	<i>papa Paul VI, papa Paul sex</i>
G05.10	szeptember 1-je, szeptember 1-jén	<i>el 1 septembre, el prim septembre</i>
G05.11	I. István	<i>Stefan I, Stefan prim</i>
G05.12	I. János Pál	<i>papa Johan Paul I, Johan Paul prim</i>
G05.13	II. János Pál	<i>papa Johan Paul II, Jolan Paul dos</i>
G05.14	nyolcadik lecke	<i>leccion octe</i>
G05.15	harmincadik fejezet	<i>capitul trenta</i>
G05.16	Emil ír, Péter olvas	<i>Emil scrive, Petre lege</i>
G05.17	Én adnék, de ő nem akarja	<i>Yo dare, ma il no vole</i>
G05.18	és	<i>et</i>
G05.19	Mária és Júlia dolgoznak és tanulnak	<i>Maria et Julia laboran et studian</i>
G05.20	tudom, hogy ma érkezik	<i>yo save que il ariva hodi</i>
G05.21	dolgoznunk kell, hogy éljünk	<i>on deve laborar por viver</i>
G05.22	Ha lesz időm, meglátogatlak	<i>Si yo have temp, yo irá a ver te</i>
G05.23	Látva a veszélyt, elfutott	<i>Vident el pericle, il fugid</i>
G05.24	Uram, állok rendelkezésére	<i>Senyor, yo es a Vostre disposicion</i>
G05.25	Végül is 10 órakor megérkezett	<i>Finalmente, il arivad a 10 horas</i>
G05.26	A szülők, a nagyszülők és a gyerekek ugyanabban a városban élnek	<i>Les genitores, les avoles et les infantes viven in la misma urbe</i>
G05.27	I. István, a nagy király, 1038-ban halt meg	<i>Stefan I, el gran rege, morid in 1038</i>
G05.28	Kedves Szüleim!	<i>Car Genitores,</i>

G06.00

A névelők

G06.01	a szín	<i>el color</i>
G06.02	a család	<i>la familia</i>
G06.03	a fegyverek	<i>les armas</i>
G06.04	a szép	<i>lo bel</i>
G06.05	a jó	<i>lo bon</i>
G06.06	egy könyv	<i>un libro</i>
G06.07	könyvek	<i>libros</i>
G06.08	egy város	<i>una urbe</i>
G06.09	városok	<i>urbes</i>

G07.00

A főnév

G07.01	apa	<i>patre</i>
G07.02	király	<i>rege</i>
G07.03	könyv	<i>libro</i>
G07.04	eszköz	<i>medio</i>
G07.05	a rádió	<i>la radio</i>
G07.06	a dinamó	<i>la dinamo</i>
G07.07	a fotó	<i>la foto</i>
G07.08	a kéz	<i>la mano</i>
G07.09	hitel	<i>credit</i>
G07.10	pont	<i>punct</i>
G07.11	alibi	<i>alibi</i>
G07.12	menü	<i>menu</i>

Go7.13	garázs	<i>garage</i>
Go7.14	masszázs	<i>masage</i>
Go7.15	dráma	<i>drama</i>
Go7.16	talány	<i>enigma</i>
Go7.17	dilemma	<i>dilema</i>
Go7.18	kávé	<i>cafee</i>
Go7.19	bizottság	<i>comitee</i>
Go7.20	a hadsereg	<i>la armee</i>
Go7.21	anya	<i>matre</i>
Go7.22	hósnő	<i>heroin</i>
Go7.23	élet	<i>vita</i>
Go7.24	tyúk	<i>galina</i>
Go7.25	a nap	<i>el dia</i>
Go7.26	udvar	<i>corte</i>
Go7.27	torony	<i>ture</i>
Go7.28	erő	<i>force</i>
Go7.29	születés	<i>nascence</i>
Go7.30	március	<i>marce</i>
Go7.31	szeptember	<i>septembre</i>
Go7.32	október	<i>octobre</i>
Go7.33	november	<i>novembre</i>
Go7.34	december	<i>decembre</i>
Go7.35	központ	<i>centre</i>
Go7.36	kereskedelem	<i>comerce</i>
Go7.37	épület	<i>edifice</i>
Go7.38	üzlet	<i>negoce</i>
Go7.39	hivatal	<i>ofice</i>
Go7.40	nép	<i>pople</i>
Go7.41	ár	<i>prece</i>
Go7.42	tér, térség	<i>space</i>
Go7.43	csekk	<i>cheque</i>
Go7.44	barátság	<i>amistá</i>
Go7.45	valóság	<i>realitá</i>
Go7.46	sebesség	<i>velocitá</i>
Go7.47	összejövetel	<i>reunion</i>
Go7.48	nemzet	<i>nacion</i>
Go7.49	lecke, tanóra	<i>leccion</i>
Go7.50	műveltség	<i>cultur</i>
Go7.51	alak, ábra	<i>figur</i>
Go7.52	irodalom	<i>literatur</i>
Go7.53	olimpia	<i>olimpiad</i>
Go7.54	éjjelzene	<i>serenad</i>
Go7.55	narancsital	<i>oranjad</i>
Go7.56	apszis	<i>apsid</i>
Go7.57	égisz, oltalom	<i>egid</i>
Go7.58	hosszúság	<i>longitud</i>
Go7.59	magasság	<i>altitud</i>
Go7.60	a jövő	<i>el futur</i>
Go7.61	májgyulladás	<i>hepatitis</i>
Go7.62	vakbélgyulladás	<i>apendicitis</i>
Go7.63	cukorbetegség	<i>diabetes</i>

Go8.00 **A főnév többes száma**

Go8.01	ház – házak	<i>casa – casas</i>
Go8.02	szín – színek	<i>color – colores</i>
Go8.03	valóság – valóságok	<i>realitá – realitátes</i>
Go8.04	szabadság – szabadságok	<i>libertá – libertátes</i>
Go8.05	szükség – szükségek	<i>necesitá – necesitátes</i>
Go8.06	hely – helyek	<i>loc – locos</i>

Go8.07	cseh – csehek	<i>chec – checos</i>
Go8.08	#fókusz <?>	<i>foc – focos</i>
Go8.09	múzeum – múzeumok	<i>museum – museums</i>
Go8.10	fórum – fórumok	<i>forum – forums</i>
Go8.11	#vesszőnyaláb <?>	<i>la fascas – les fascas</i>
Go8.12	a krízis – a krízisek	<i>la crisis – les crises</i>
Go8.13	a vírus – a vírusok	<i>el virus – les vires</i>
Go8.14	béke – békék	<i>pace – paces</i>
Go8.15	doktor – doktorok	<i>doctor – doctores</i>
Go8.16	modul – modulok	<i>modul – modules</i>
Go8.17	évszázad – évszázadok	<i>secul – secules</i>
Go8.18	nyolcad – nyolcadok , nyolcadik – nyolcadikok	<i>octim – octimes</i>

G09.00 A főnév ragozása

G09.01	a fog, a fogat	<i>el dent</i>
G09.02	a fognak a	<i>del dent</i>
G09.03	a fognak	<i>al dent</i>
G09.04	a fogak, a fogakat	<i>les dentes</i>
G09.05	a fogaknak a	<i>des dentes</i>
G09.06	a fogaknak	<i>as dentes</i>
G09.07	a kerék, a kereket	<i>la rota</i>
G09.08	a keréknek a	<i>de la rota</i>
G09.09	a keréknek	<i>a la rota</i>
G09.10	a kerekek, a kerekeket	<i>les rotas</i>
G09.11	a kerekeknek a	<i>des rotas</i>
G09.12	a kerekeknek	<i>as rotas</i>

G10.00 A melléknév

G10.01	a fehér fal	<i>el blanc mur</i>
G10.02	a fehér falak	<i>les blanc mures</i>
G10.03	Ezek a könyvek érdekesek	<i>Este libros son interesant</i>
G10.04	a szegény	<i>el pouvre</i>
G10.05	a szegények	<i>les pouvres</i>
G10.06	a gazdag	<i>el ric</i>
G10.07	a gazdagok	<i>les ricos</i>
G10.08	nagy	<i>grande</i>
G10.09	a nagy áruházak	<i>les gran magasines</i>

G11.00 Melléknévként használt főnevek

G11.01	ezüstpénz	<i>argent moneta</i>
G11.02	a bécsi gyors	<i>el Viena expres</i>
G11.03	sajtószabadság	<i>prese libertá</i>

G12.00 A melléknév fokozása

G12.01	hosszú	<i>long</i>
G12.02	hosszabb	<i>plus long</i>
G12.03	leghosszabb	<i>mas long</i>
G12.04	világos	<i>clar</i>
G12.05	kevésbé világos	<i>minus clar</i>
G12.06	legkevésbé világos	<i>minus clar</i>
G12.07	a nagy ház	<i>la gran casa</i>
G12.08	a nagyobb ház	<i>la plus gran casa</i>
G12.09	a legnagyobb ház	<i>la mas gran casa</i>
G12.10	János szorgalmas	<i>Johan es diligent</i>
G12.11	Lajos szorgalmasabb	<i>Luis es plus diligent</i>
G12.12	Ilona a legszorgalmasabb	<i>Helena es la mas diligent</i>
G12.13	Budapest Magyarország legnagyobb városa	<i>Budapest es la mas gran urbe de Hungaria</i>

G12.14	Ez a város igen szép	<i>Este urbe es belisim</i>
G12.15	nagy – igen nagy	<i>grande – grandisim</i>
G12.16	sok – több – legtöbb	<i>mult – plus, plusior – plurim</i>
G12.17	kevés – kevesebb – legkevesebb	<i>poc – minus, minor – minim</i>
G12.18	több víz	<i>plus aqua</i>
G12.19	kevesebb fény	<i>minus luce</i>
G12.20	több katona	<i>plusior soldates</i>
G12.21	kevesebb madár	<i>minor aves</i>
G13.00	A hasonlítás	
G13.01	ő olyan magas, mint te	<i>il es tan alt cam tu</i>
G13.02	Éva szorgalmasabb, mint József	<i>Eva es plus diliget que Josef</i>
G13.03	Éva szorgalmasabb Józsefnél	<i>Eva es plus diligent de Josef</i>
G13.04	Lajos a legszorgalmasabb az osztálytársai között	<i>Luis es el mas diligent de su clase companyones</i>
G13.05	Mária a legkevésbé vidám a barátnői közül	<i>Maria es la minimus alegre entre su amigas</i>
G14.00	Személyes névmások	
G14.01	én – engem – nekem	<i>yo – me – me</i>
G14.02	te – téged – neked	<i>tu – te – te</i>
G14.03	ő, az – őt, azt – neki, annak	<i>il, ella, id – le, la, ed/lo – lui</i>
G14.04	mi – minket – nekünk	<i>nos – nos – nos</i>
G14.05	ti – titeket – nektek	<i>vos – vos – vos</i>
G14.06	ők, azok – őket, azokat – nekik, azoknak	<i>iles, ellas – les, las – lor</i>
G14.07	velem	<i>con me</i>
G14.08	tőled	<i>de te</i>
G14.09	előttük	<i>ante les</i>
G14.10	A mama nekünk adja azokat	<i>La matre da nos les</i>
G14.11	Add nekem azt!	<i>Da me lo!</i>
G14.12	Nekik adom azokat	<i>Yo da les lor</i>
G14.13	Mikor hozod azt el nekem?	<i>Quando me lo porta tu?</i>
G15.00	Birtokos névmások	
G15.01	(az én ...)-m	<i>mi</i>
G15.02	(a te ...)-d	<i>tu</i>
G15.03	(az ő ...)-ja, -je, -a, -e	<i>su</i>
G15.04	(a mi ...)-nk	<i>nostre</i>
G15.05	(a ti ...)-tok, -tok, -tök	<i>vostre</i>
G15.06	(az ő ...)-juk, -jük, -uk, -ük	<i>lor</i>
G15.07	az apám	<i>mi patre</i>
G15.08	házánk	<i>nostre patria</i>
G15.09	könyveim	<i>mi libros</i>
G15.10	nagyszüleink	<i>nostre avoles</i>
G15.11	enyém	<i>mie</i>
G15.12	tiéd	<i>tue</i>
G15.13	övé	<i>sue</i>
G15.14	miénk	<i>nostre</i>
G15.15	tiétek	<i>vostre</i>
G15.16	övék	<i>lor</i>
G15.17	Az én házam és a tiéd a falu közepén található	<i>Mi casa et la tue trovan se in el centre del vilage</i>
G15.18	Az én okmányaim rendben vannak, de az önéi nincsenek rendben	<i>Mi documentes son in ordin, ma les Vostres no son in ordin</i>
G15.19	A nagymama nagyon szereti az övéit	<i>La gran-matre ama multo les sues</i>
G15.20	Ez a könyv az enyém	<i>Este libro es mie</i>
G15.21	Ezek a katonák a mieink	<i>Este soldates son nostre</i>
G15.22	(az ön)-ja, -je, -a, -e, (az önök)-ja, -je, -a, -e; öné, önöké	<i>Vostre</i>

G16.00 Mutató névmások

G16.01	ez az ember	<i>este hom</i>
G16.02	azok a virágok	<i>aquel flores</i>
G16.03	Ezek kékek, azok pirosak	<i>Estes son blu, aqueles son roge</i>
G16.04	Ez egy ház	<i>Esto es una casa</i>
G16.05	Ezek levelek	<i>Esto son letras</i>
G16.06	Mi az?	<i>Quid es id?</i>
G16.07	Az egy falóra	<i>Id es un mural horloge</i>
G16.08	Esik az eső	<i>Id pluve</i>
G16.09	5 óra van	<i>Id es 5 horas</i>

G17.00 A meghatározó névmás

G17.01	a kertem és a barátomé	<i>mi jardin et el de mi amico</i>
G17.02	Okmányaim és a szüleiméi elvesztek	<i>Mi documentes et les de mi genitores pérded se</i>

G18.00 Kérdő névmások

G18.01	ki? – kit? – kik? – kiket?	<i>qui? – que? – quis? – ques?</i>
G18.02	mi? – mit? – mik? – miket?	<i>quid? – qued? – quides? – quedes?</i>
G18.03	kinek a? minek a? – kiknek a? miknek a?	<i>cúi? – cúis?</i>
G18.04	Mit csinálsz?	<i>Qued face tu?</i>
G18.05	Kik dolgoznak a kertben?	<i>Quis laboran in el jardin?</i>
G18.06	Kinek a házában laksz?	<i>In cúi casa habita tu?</i>
G18.07	milyen?	<i>que?</i>
G18.08	Milyen könyvet olvas ön?	<i>Que libro lege Vos?</i>
G18.09	Milyen színű ez a nyakkendő?	<i>De que color es este cravat?</i>
G18.10	melyik?	<i>quel?</i>
G18.11	Melyik kutya pedigrés?	<i>Quel cane es de pedigree?</i>
G18.12	melyik?	<i>qual?</i>
G18.13	Melyik a legszebb szín?	<i>Qual es el mas bel color?</i>
G18.14	Melyiket választod?	<i>Qual choise tu?</i>
G18.15	Melyik kapta az ajándékot?	<i>Qual recived el regal?</i>
G18.16	milyen?	<i>como?</i>
G18.17	Milyenek az eredmények?	<i>Como son les resultates?</i>
G18.18	Hogyan dolgozik az új gép?	<i>Como funciona la nov maquina?</i>

G19.00 Vonatkozó névmások

G19.01	aki – akit – akik – akiket	<i>qui – que – quis – ques</i>
G19.02	amely, ami – amelyet, amit – amelyek, amik – amelyeket, amiket	<i>quid – qued – quides – quedes</i>
G19.03	akinek a, aminek a – akiknek a, amiknek a	<i>cúi – cúis</i>
G19.04	Azok a külföldiek, akik ma érkeztek, angolul beszélnek	<i>Les estrangeres quis arivad hodi parlan angles</i>
G19.05	Láttam azokat a tárgyakat, amelyeket a múzeum kiállított	<i>Yo víded les objectes quedes el museum expósed</i>
G19.06	Annak a regénynek, amelynek a cselekménye Magyarországon játszódik, nemzetközi sikere van	<i>El roman cúi accion joca se in Hungaria have un internacional succes</i>
G19.07	Azok a gyerekek, akiknek az életében ez nem fordul elő, boldognak mondhatják magukat	<i>Les infantes in cúis vita esto no encontra se poten dir se felice</i>

G20.00 A visszaható névmás

G20.01	magát, magukat, magának, maguknak	<i>se</i>
G20.02	mosakszol	<i>tu leve te</i>
G20.03	Vesz magának egy inget	<i>Il compra se una camisa</i>
G20.04	Öltözködünk	<i>Nos vestin nos</i>
G20.05	Hat órákor fognak találkozni	<i>Iles encontraran se a sex horas</i>

G20.06	Mosakszol?	<i>Te leve tu?</i>
G20.07	Örülnek a gyerekek?	<i>Se alegran les infantes?</i>
G20.08	Szeretjük magunkat; Szeretjük egymást	<i>Nos aman nos</i>
G20.09	egymást	<i>un altre</i>
G20.10	egymásnak	<i>a un altre</i>
G20.11	egymástól	<i>de un altre</i>
G20.12	egymással	<i>con un altre</i>
G20.13	Egymásért dolgozunk	<i>Nos laboran por un altre</i>

G21.00 A nyomósító névmás

G21.01	maga	<i>ipse</i>
G21.02	én magam	<i>yo ipse</i>
G21.03	maga az elnök	<i>el president ipse</i>

G22.00 A határozatlan névmások

G22.01	valaki	<i>alqui</i>
G22.02	valami	<i>alquid</i>
G22.03	akárki, bárki	<i>quicunc</i>
G22.04	akármi, bármi	<i>quidcunc</i>
G22.05	mindenki	<i>omnequi</i>
G22.06	senki	<i>noqui</i>
G22.07	semmi	<i>noquid</i>
G22.08	valamit	<i>alqued</i>
G22.09	mindenkit	<i>omneque</i>
G22.10	minden, minden egyes	<i>omne</i>
G22.11	valamilyen; néhány	<i>alcun</i>
G22.12	minden, valamennyi	<i>tot les</i>
G22.13	egész	<i>tot el, tot la</i>
G22.14	semmi, semmiféle	<i>nul</i>
G22.15	minden ember halandó	<i>Omne hom es mortal</i>
G22.16	valamennyi ember halandó	<i>tot les homes son mortal</i>
G22.17	az egész család	<i>tot la familia</i>
G22.18	Van valami problémád?	<i>Have tu alcun problema?</i>
G22.19	Van néhány problémám	<i>Yo have alcun problemas</i>
G22.20	Semmiféle eredményt nem látunk	<i>Nos no viden nul resultat</i>
G22.21	sok pénz	<i>mult denar</i>
G22.22	kevés víz	<i>poc aqua</i>
G22.23	sok gyerek	<i>mult infantes</i>
G22.24	kevés adat	<i>poc dates</i>
G22.25	valamennyien	<i>omnes</i>
G22.26	sokan	<i>multes</i>
G22.27	kevesen	<i>pocos</i>
G22.28	Itt beszélnek franciául	<i>Hic on parla frances</i>

G23.00 Az igék felosztása

G24.00 Az igék ragozása

G24.01	beszélni	<i>parlar</i>
G24.02	élni	<i>viver</i>
G24.03	befejezni	<i>finir</i>

G25.00 A cselekvő ige

G25.01	beszélek	<i>yo parla</i>
G25.02	élsz	<i>tu vive</i>
G25.03	befejezi	<i>il fini</i>
G25.04	beszélünk	<i>nos parlan</i>
G25.05	(ti) éltek	<i>vos viven</i>

G25.06	befejezik	<i>iles finin</i>
G25.07	beszéltem	<i>yo parlad</i>
G25.08	éltünk	<i>nos víved</i>
G25.09	beszélni fogok	<i>yo parlará</i>
G25.10	be fogjuk fejezni	<i>nos finiran</i>
G25.11	Ha majd megérkeztem Bécsbe, írni fogok neked egy képeslapot	<i>Quando yo havra arivat en Viena, yo scriverá te una ilustrat carta</i>
G25.12	hogyan beszéljek	<i>que yo parle</i>
G25.13	hogyan éljen	<i>que il viva</i>
G25.14	hogyan befejezzék	<i>que iles finisen</i>
G25.15	beszélnek	<i>yo parlare</i>
G25.16	élnél	<i>tu vívere</i>
G25.17	befejezne	<i>il finire</i>
G25.18	Üdvözöltem volna, ha láttam volna őt	<i>Yo havre salutát le, si yo havre vidit le</i>
G25.19	beszélj!	<i>parla!</i>
G25.20	élj!	<i>vive!</i>
G25.21	aludj!	<i>dormi!</i>
G25.22	beszéljünk!	<i>parlamos!</i>
G25.23	tartsunk!	<i>tenemos!</i>
G25.24	aludjunk!	<i>dormimos!</i>
G25.25	beszéljete! beszéljen ön! beszéljenek önök!	<i>parlate!</i>
G25.26	írjatok! írjon ön! írjanak önök!	<i>scrívete!</i>
G25.27	aludjatok! aludjon ön! aludjanak önök!	<i>dormite!</i>

G26.00 A szenvedő ige

G26.01	dicsértetem	<i>yo es laudat</i>
G26.02	dicsértettünk	<i>nos son laudat</i>
G26.03	dicsértettem	<i>yo ésed laudat</i>
G26.04	dicsértettünk	<i>nos ésed laudat</i>
G26.05	dicsértetni fogok	<i>yo será laudat</i>
G26.06	dicsértetni fogunk	<i>nos seran laudat</i>
G26.07	majd dicsértettem	<i>yo havrá sit laudat</i>
G26.08	majd dicsértettünk	<i>nos havran sit laudat</i>
G26.09	hogyan dicsértessem	<i>que yo sea laudat</i>
G26.10	hogyan dicsértessünk	<i>que nos sean laudat</i>
G26.11	dicsértetnék	<i>yo sere laudat</i>
G26.12	dicsértetnének	<i>nos seren laudat</i>
G26.13	dicsértettem volna	<i>yo havre sit laudat</i>
G26.14	dicsértettünk volna	<i>nos havren sit laudat</i>
G26.15	dicsértessél!	<i>se laudat!</i>
G26.16	dicsértessünk!	<i>semos laudat!</i>
G26.17	dicsértessetek! dicsértessék ön! dicsértessenek önök!	<i>sete laudat!</i>
G26.18	A ház fel van építve	<i>La casa es construit</i>
G26.19	A ház épül	<i>La casa construi se</i>
G26.20	A ház épülőfélben van	<i>La casa es in construccion</i>

G27.00 A visszaható ige

G27.01	mosakszom	<i>yo lava me</i>
G27.02	mosakszol	<i>tu lava te</i>
G27.03	mosakszik	<i>il lava es</i>
G27.04	mosakodtunk	<i>nos lavad nos</i>
G27.05	mosakodni fogtok	<i>vos lavaran vos</i>
G27.06	mosakodnának	<i>iles lavaren se</i>
G27.07	mosakodj meg!	<i>lava te!</i>
G27.08	hogyan mosakodjam	<i>que yo lave me</i>
G27.09	Mikor mosakszol?	<i>Quando te lava tu?</i>
G27.10	Miért nem öltözködnek a gyerekek?	<i>Porque no se vestin les infantes?</i>

G27.11	Mikor akar ön öltözködni?	<i>Quando vole Vos vestir Vos?</i>
G27.12	Nem akarok elmenni	<i>Yo no vole ir me</i>

G28.00 **A műveltető ige**

G28.01	íratok	<i>yo fa scriver</i>
G28.02	csináltatni fogsz	<i>tu fará facer</i>
G28.03	adatnánk	<i>nos faren dar</i>

G29.00 **A segédigék**

G29.01	nekem van	<i>yo have</i>
G29.02	nekem lesz	<i>yo havrá</i>
G29.03	nekem lenne	<i>yo havre</i>
G29.04	vagyok	<i>yo es</i>
G29.05	vagyunk	<i>nos son</i>
G29.06	voltam	<i>yo ésed</i>
G29.07	voltunk	<i>nos ésed</i>
G29.08	hogyan legyek	<i>que yo sea</i>
G29.09	hogyan legyünk	<i>que nos sean</i>

G30.00 **A módbeli segédigék**

G30.01	kelleni	<i>dever</i>
G30.02	szabad	<i>licer</i>
G30.03	tudni, -hatni, -hetni	<i>poter</i>
G30.04	akarni	<i>voler</i>
G30.05	mennem kell	<i>yo deve ir</i>
G30.06	nem szabad dohányoznia	<i>il no lice fumar</i>
G30.07	bírni fog	<i>havrá</i>
G30.08	bírna	<i>havre</i>
G30.09	kelleni fog	<i>devrá</i>
G30.10	kellene	<i>devre</i>

G31.00 **A rendhagyó igék**

G31.01	menni	<i>ir</i>
G31.02	mondani	<i>dicer</i>
G31.03	csinálni	<i>facer</i>
G31.04	látni	<i>vider</i>

G32.00 **A főnévi igenév**

G32.01	beszélni	<i>parlar</i>
G32.02	látni	<i>vider</i>
G32.03	hallani	<i>audir</i>
G32.04	<a múltban> látni	<i>haver vidit</i>
G32.05	Sajnálom, hogy zavartalak	<i>Yo regreta de haver te molestat</i>

G33.00 **A melléknévi igenév**

G33.01	beszélő	<i>parlant</i>
G33.02	látó	<i>vident</i>
G33.03	menekülő, futó	<i>fugient</i>
G33.04	az élő anyag	<i>la vivent substance</i>
G33.05	építő	<i>construent</i>
G33.06	szeretett	<i>amat</i>
G33.07	megírt	<i>scrivit</i>
G33.08	befejezett	<i>finit</i>
G33.09	a megírt levél	<i>la scrivit letra</i>
G33.10	a látott állatok	<i>les vidit animales</i>
G33.11	az állatkertben látott állatok	<i>les animales vidit in el zoologic jardin</i>

G34.00 A határozói igenév

G34.01	szeretve, szeretvén	<i>amant</i>
G34.02	kapva, kapván	<i>recivent</i>
G34.03	A könyvet olvasva, hallgatom a rádiót	<i>Legent el libro, yo audi la radio</i>
G34.04	Belépvén a szobába, meglepődtem	<i>Entrant en la camera, yo sorprended me</i>
G34.05	befejezvén, miután be lett fejezve	<i>havent finit</i>
G34.06	Miután befejezte munkáját, elment sétálni	<i>Havent finit su labor, il váded se a promenar se</i>
G34.07	Minthogy későn érkezett, János nem láthatta a kiállítást	<i>Havent arivat tarde, Johan no póted ver la exposicion</i>

G35.00 A határozószó képzése

G35.01	kíváncsi – kíváncsian	<i>curios – curiosamente</i>
G35.02	gazdasági – gazdaságilag	<i>economic – economicamente</i>
G35.03	nyilvánvaló – nyilvánvalóan	<i>evident – evidentemente</i>
G35.04	valószínű – valószínűleg	<i>probable – probablemente</i>
G35.05	általános – általánosan	<i>general – generalmente</i>
G35.06	súlyosan	<i>gravemente</i>
G35.07	súlyosabban	<i>plus gravemente</i>
G35.08	legsúlyosabban	<i>mas gravemente</i>
G35.09	igen súlyosan	<i>gravisimamente</i>

G36.00 Az előjárósók

G36.01	velem	<i>con me</i>
G36.02	téged kivéve	<i>except te</i>
G36.03	általa	<i>per le</i>
G36.04	-nak, -nek, -ra, -re, -hoz, -hez, -höz, -kor	<i>a</i>
G36.05	(átv. ért.) -on, -en, -ön, -nál, -nél	<i>an</i>
G36.06	előtt, elé	<i>ante</i>
G36.07	-nál, -nél	<i>apud</i>
G36.08	körül	<i>circa</i>
G36.09	-val, -vel	<i>con</i>
G36.10	ellen	<i>contra</i>
G36.11	-nak a, -nek a, -ból, -ből, -tól, -től, -ről, -ről, (hasonlítás) -nál, -nél, közül	<i>de</i>
G36.12	óta, -tól, -től, -ból, -ből	<i>desde</i>
G36.13	mögött, mögé	<i>detras</i>
G36.14	alatt (időhat.)	<i>durante</i>
G36.15	-ba, -be	<i>en</i>
G36.16	között, közé	<i>entre</i>
G36.17	kivéve	<i>except</i>
G36.18	vmin kívül	<i>extra</i>
G36.19	-ban, -ben, múlva	<i>in</i>
G36.20	vmin alul	<i>infra</i>
G36.21	vmin belül	<i>intra</i>
G36.22	-ig	<i>jusca</i>
G36.23	ellenére	<i>malgrad</i>
G36.24	át, keresztül, által	<i>per</i>
G36.25	-ért, miatt	<i>por</i>
G36.26	után	<i>post</i>
G36.27	szerint	<i>segun</i>
G36.28	nélkül	<i>sin</i>
G36.29	alatt, alá (helyhat.)	<i>sub</i>
G36.30	fölött, fölé	<i>supra</i>
G36.31	-on, -en, -ön (helyhat.) -ról, -ről, felől	<i>sur</i>
G36.32	át, keresztül	<i>trans</i>
G36.33	vmin túl	<i>ultra</i>

G36.34	felé	<i>vers</i>
G36.35	tekintettel vmire	<i>con regard a</i>
G36.36	vmin belül	<i>dentro de</i>
G36.37	vmin kívül	<i>fora de</i>
G36.38	vmi esetén	<i>in cas de</i>
G36.39	vmivel összehasonlítva	<i>in comparacion de</i>
G36.40	vmi következtében	<i>in consequence de</i>
G36.41	helyett	<i>in loc de</i>
G36.42	vmi közepén	<i>in miloc de</i>
G36.43	vmi miatt	<i>por causa de</i>
G36.44	mellett	<i>pres de</i>

G37.00

A kötőszók

G37.01	és	<i>et</i>
G37.02	sem ... sem ...	<i>ni ... ni ...</i>
G37.03	valamint	<i>sic cam v. asi cam</i>
G37.04	vagy	<i>o</i>
G37.05	vagy ... vagy ...	<i>o ... o ...</i>
G37.06	de	<i>ma</i>
G37.07	nemcsak ..., hanem ... is	<i>no solo ... ma anque ...</i>
G37.08	tehát	<i>dunque</i>
G37.09	így	<i>asi</i>
G37.10	ennélfogva	<i>per consequent</i>
G37.11	hogy	<i>que</i>
G37.12	mert	<i>perque</i>
G37.13	ha	<i>si</i>
G37.14	minthogy	<i>cam</i>
G37.15	amikor	<i>quando</i>
G37.16	ahol	<i>donde</i>
G37.17	ahová	<i>adonde</i>
G37.18	ahonnan	<i>dedonde</i>
G37.19	ámbár, jóllehet	<i>bienque</i>
G37.20	ahogyan	<i>como</i>
G37.21	akárhogyan, akármennyire	<i>per quanto</i>
G37.22	csak akkor, ha	<i>solamente quando</i>
G37.23	még akkor is, ha	<i>quando anque</i>
G37.24	annyival is inkább, mivel	<i>con tanto plus que</i>

G38.00

Az indulatszók

G38.01	ó! ah! jaj!	<i>ah!</i>
G38.02	óh!	<i>oh!</i>
G38.03	ej!	<i>eh!</i>
G38.04	nos!	<i>eh bien!</i>
G38.05	csitt!	<i>pst!</i>
G38.06	fúj!	<i>fi!</i>
G38.07	szerencsére!	<i>per fortuna!</i>
G38.08	sajnos! fájdalom!	<i>per disgrace!</i>
G38.09	puff!	<i>puf!</i>
G38.10	nesze! fogd!	<i>tene!</i>
G38.11	eredj! eredj már!	<i>va!</i>
G38.12	hurrá!	<i>hura!</i>
G38.13	nagyon jó! helyes!	<i>bravo!</i>
G38.14	íme!	<i>ecce!</i>
G38.15	nézd csak!	<i>regarda!</i>

G39.00

A tagadás

G39.01	nem, ne	<i>no</i>
G39.02	Nem ismerem őt	<i>Yo no conosco le</i>

G39.03	Nem ezért hívattalak	<i>No por esto fad yo apelar te</i>
G39.04	Senki nem jön	<i>Noqui veni</i>
G39.05	Nem jön senki	<i>Id no veni noqui</i>
G39.06	senkit nem látok	<i>yo no vide noque</i>
G39.07	csak	<i>no ... que</i>
G39.08	ő csak három órákor fog megérkezni	<i>il arivará solamente a tres horas</i>
G39.09	ő csak három órákor fog megérkezni	<i>il no arivará que a tres horas</i>
G40.00	A szórend	
G40.01	Hazánk Közép-Európában fekszik	<i>Nostre pais es situat in Central Europa</i>
G40.02	Nyolc órákor megyünk az iskolába	<i>A octe horas nos van en la scola</i>
G40.03	Ma leveleket fogok írni	<i>Hodi yo scriverá letras</i>
G40.04	Ma fogok leveleket írni	<i>Hodi scriverá yo letras</i>
G40.05	Nem érti, hogy hogyan történhetett ez meg	<i>Il no comprende como id póted arivar</i>
G40.06	Hol van az újság?	<i>Donde es el jurnal?</i>
G40.07	Bárcsak látnám őt!	<i>Le vídere yo solo!</i>
G40.08	Bárcsak látnám őt!	<i>Que le vídere yo solo!</i>
G40.09	A színházban voltunk tegnap	<i>In el teatre ésed nos heri</i>
G41.00	A mondatrészek kiemelése	
G41.01	Debrecenben lakik Antal	<i>In Debrecen habita Anton</i>
G41.02	Nyolc órákor érkezik a vonat	<i>A octe horas ariva el tren</i>
G41.03	Nyolc órákor a vonat megérkezik	<i>A octe horas el tren ariva</i>
G41.04	A dinnyét eszi a gyermek	<i>El melon lo manja el infant</i>
G41.05	A lovakat ütök a kocsisok	<i>Les cavales les baten les cocheres</i>
G41.06	A dinnyét eszi a gyermek	<i>El melon es manjat per el infant</i>
G41.07	A lovakat ütök a kocsisok	<i>Les cavales son batit per les cocheres</i>
G41.08	Az okot kell megszüntetned	<i>La causa deve tu remover</i>
G41.09	Az okot kell megszüntetned	<i>La causa deve ser removit</i>
G42.00	Az igeneves szerkezetek	
G42.01	Remélem, hogy elfogadhatom az ön ajánlatát	<i>Yo spera de poter acceptar Vostre oferta</i>
G42.02	Az az ország, amelyet kettéosztottak, Ázsiában van	<i>El pais, dividit en dos, trova se in Asia</i>
G42.03	Miközben öltözködöm, reggelizem	<i>Vestient me, yo dejuna</i>
G43.00	Az értelemkiegészítő főnévi igenév	
G43.01	hagyni, engedni	<i>lasar</i>
G43.02	tudni	<i>saver</i>
G43.03	szokott	<i>soler</i>
G43.04	hallani	<i>audir</i>
G43.05	látni	<i>vider</i>
G43.06	látszani	<i>sembler</i>
G43.07	kívánni, óhajtani	<i>desirar</i>
G43.08	érezni	<i>sentir</i>
G43.09	jönnie kell	<i>il deve venir</i>
G43.10	látni akarom azt	<i>yo vole vider lo</i>
G43.11	építtetett egy házat	<i>il fáced construir una casa</i>
G43.12	hétkor szoktunk felkelni	<i>nos solen levar nos a septe</i>
G43.13	úgy érzem, hogy igazam van	<i>yo senti haver razon</i>
G43.14	kérni	<i>rogar</i>
G43.15	örülni	<i>alegrar se</i>
G43.16	remélni	<i>sperar</i>
G43.17	megpróbálni	<i>probar</i>
G43.18	elfelejteni	<i>oblivar</i>
G43.19	megígérni	<i>prometer</i>
G43.20	megengedni	<i>permeter</i>
G43.21	megkísérelni	<i>tentar</i>

G43.22	könnyű	<i>id es facil</i>
G43.23	érdekes	<i>id es interesant</i>
G43.24	szándékozni	<i>haver intencion</i>
G43.25	képesnek lenni	<i>ser capace</i>
G43.26	Kérem önt, hogy küldje meg nekem	<i>Yo roga Vos de erviar me</i>
G43.27	Megígérte nekem, hogy eljön	<i>Il prométed me de venir</i>
G43.28	Kellemes a parkban sétálni	<i>Id es agreable de promenar es in el parc</i>
G43.29	Megvan a reményem, hogy viszontlátom őt	<i>Yo have la sperance de revider le</i>
G43.30	menni	<i>ir</i>
G43.31	jönni	<i>venir</i>
G43.32	kezdeni	<i>comenczar</i>
G43.33	készülni vmire	<i>preparar se</i>
G43.34	meghívni	<i>invitar</i>
G43.35	megtanulni	<i>aprender</i>
G43.36	szeretni	<i>amar</i>
G43.37	Júlia vásárolni megy	<i>Julia va a comprar</i>
G43.38	kezdj el olvasni!	<i>Comencza a leger!</i>
G43.39	Megtanultam lovagolni	<i>Yo aprénded a cavalcar</i>
G43.40	Hajlandó vagyok válaszolni	<i>Yo es disposit a responder</i>
G43.41	Ez a gyermek alkalmas a tanulásra	<i>Este infant es apt a studiar</i>
G43.42	Elutazott Budapestre, hogy vizsgát tegyen	<i>Il partid en Budapest por pasar un examen</i>

G44.00 Kifejezések

G44.01	Azonnal/Rögtön jövök	<i>Yo va venir</i>
G44.02	Mindjárt megkapja ön azt	<i>Vos va reciver lo</i>
G44.03	A vonat hamarosan indul	<i>El tren va partir</i>
G44.04	Éppen most érkezett meg	<i>Il veni de arivar</i>
G44.05	Anna hozzálátott a levél írásához	<i>Ana póned se a scriver la letra</i>
G44.06	Abbahagyta a munkát	<i>Il cesad de laborar</i>
G44.07	Végül is megértette	<i>Il finid per comprender</i>
G44.08	Sokat kell fizetnem	<i>Yo have a pagar multo</i>
G44.09	Az összeg október 1-jén fizetendő	<i>La suma es a pagar el 1 octubre</i>
G44.10	A torony már látható	<i>La ture es ja a vider</i>
G44.11	Tovább dolgozik	<i>Il continua a laborar</i>
G44.12	Olvasson tovább!	<i>Continueate a leger!</i>
G44.13	Az árak egyre emelkednek	<i>Les preces van augmentant</i>
G44.14	Tíz óra lehet	<i>Id será dece horas</i>
G44.15	Ez bizonyára tévedés	<i>Id será un eror</i>
G44.16	Valószínűleg nyolckor érkezik	<i>Il arivará a octe</i>
G44.17	Tíz óra lehetett	<i>Id havrá sit dece horas</i>
G44.18	Barátom már bizonyára elment	<i>Mi amico havrá se it ja</i>
G44.19	Bizonyára tudod	<i>Tu deve de saver</i>
G44.20	Biztosan (nyilván) ő írta ezt a levelet	<i>Il deve de haver scrivit este letra</i>
G44.21	Ő állítólag tanár	<i>Il sere profesor</i>
G44.22	Állítólag ő is megkapta ezt a kitüntetést	<i>Anque il havre recivit este decoracion</i>
G44.23	Emil folyton (csak) nevet	<i>Emil no fini de rider</i>

G45.00 A szóalkotás

G45.01	sokszínű	<i>multicolor</i>
G45.02	gyorsírás	<i>stenografia</i>
G45.03	sógornó	<i>bel-soror</i>
G45.04	repülőgép-anyahajó	<i>portaviones</i>
G45.05	színes filmvetítés	<i>projeccion in color</i>
G45.06	repülőút	<i>viage in avion</i>
G45.07	békeharc	<i>luta por pace</i>
G45.08	hadüzenet	<i>guera declaracion</i>
G45.09	kutatóintézet	<i>recherca institut</i>
G45.10	jönni, jutni, kerülni	<i>venir</i>

G45.11	#összejönni, #megegyezni	<i>convenir</i>
G45.12	válni vmivé, fejlődni vmivé	<i>devenir</i>
G45.13	#megelőzni, #figyelmeztetni	<i>prevenir</i>
G45.14	eredni, származni	<i>provenir</i>
G45.15	#anyagi támogatás, #szubvenció	<i>subvencion</i>
G45.16	#folyni, #futni, #szaladni, #sietni	<i>curer</i>
G45.17	tanfolyam, folyam, évfolyam, folyás	<i>curs</i>
G45.18	kirándulás	<i>excursion</i>
G45.19	#nagyobb hatalmú, #nagy erejű, #fölényes	<i>prepotent</i>
G45.20	citromital, limonádé	<i>limonad</i>
G45.21	szocializmus	<i>socialism</i>
G45.22	igazgató	<i>directora</i>
G45.23	irodalom	<i>literatur</i>

Dokumentumverziók

Változat	Dátum	Megjegyzések
1.	1984	első nyilvános kibocsátás
1.1	2003. 12. 28.	webes megjelenés a <i>romanid.freeweb.hu</i> -n
1.2	2012. 06. 10.	webes megjelenés a <i>romanid.nyelv.info</i> -n (a <i>romanid.freeweb.hu</i> megszűnése miatt)
1.3	2012. 12. 12.	helyesírási hibák javítása, modernizálás, apróbb javítások, módosítások
1.4	2015. 12. 20.	borító- és hátlap hozzáadása

Tartalomjegyzék

Előszó.....	6
Romanid társalgás.....	7
Romanid nyelvtan.....	43
1. § - A kiejtés.....	43
2. § - A hangsúly.....	44
3. § - A szavak elválasztása.....	45
4. § - A kis és nagy kezdőbetűk.....	46
5. § - Az írásjelek.....	46
6. § - A névelők.....	47
7. § - A főnév.....	47
8. § - A főnév többes száma.....	48
9. § - A főnév ragozása.....	48
10. § - A melléknév.....	49
11. § - Melléknévként használt főnevek.....	49
12. § - A melléknév fokozása.....	49
13. § - A hasonlítás.....	49
14. § - Személyes névmások.....	50
15. § - Birtokos névmások.....	50
16. § - Mutató névmások.....	51
17. § - A meghatározó névmás.....	51
18. § - Kérdő névmások.....	51
19. § - Vonatkozó névmások.....	51
20. § - A visszaható névmás.....	51
21. § - A nyomósító névmás.....	52
22. § - A határozatlan névmások.....	52
23. § - Az igék felosztása.....	52
24. § - Az igék ragozása.....	53
25. § - A cselekvő ige.....	53
26. § - A szenvedő ige.....	54
27. § - A visszaható ige.....	54
28. § - A műveltető ige.....	55
29. § - A segédigék.....	55
30. § - A módbeli segédigék.....	55
31. § - A rendhagyó igék.....	55
32. § - A főnévi igenév.....	56
33. § - A melléknévi igenév.....	56
34. § - A határozói igenév.....	56
35. § - A határozószó képzése.....	57
36. § - Az előljárósók.....	57
Az egyszerű előljárók.....	57
Összetett előljárósók:.....	57
37. § - A kötőszók.....	57
38. § - Az indulatszók.....	58
39. § - A tagadás.....	58
40. § - A szórend.....	58
41. § - A mondatrészek kiemelése.....	58
42. § - Az igeenes szerkezetek.....	58
43. § - Az értelemkiegészítő főnévi igenév.....	59
44. § - Kifejezések.....	59
45. § - A szóalkotás.....	60
Nyelvtani szójegyzék.....	61
Dokumentumverziók.....	77

A romanid a mesterséges nyelvek egyike, kidolgozója dr. Magyar Zoltán. Első nyelvtana 1956 májusában készült el; a szerző több tudományos társaságnak, szakembernek elküldte javaslattételre, átdolgozásra.

Az új változat 1957 decemberében jelent meg „A Romanid nyelv rövid nyelvtana” címmel.

A romanid homogén, zonális, interlatinid naturalista nyelvtervezet. Az első kiadás előszavában a szerző a „legfejlettebb és legkorszerűbb műnyelvnek” nevezi. Véleménye szerint „egyszerű nyelvtani szerkezete és nemzetközi szókincse miatt igen könnyű megtanulni; a román és angolszász népek százmilliói pedig előtanulmány nélkül, első olvasásra megértik”.

Magyar Zoltán szándéka szerint a romanid nemzetközi közvetítő nyelv. Beszélői nincsenek.